

TANTERV

OSNOVNA ŠOLA

Kétnyelvű általános iskola a Muravidék
nemzetiségileg vegyesen lakott területén

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

SLOVENŠČINA

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

MAGYAR MINT ANYANYELV

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

MATEMATIKA

IDEGEN NYELV

KÉPZŐMŰVÉSZET

ZENEMŰVÉSZET

KÖRNYEZETISMERET

SPORT

TANTERV

Első nevelési-oktatási szakasz: slovenščina, slovenščina kot drugi jezik, magyar mint anyanyelv, magyar mint második nyelv, matematika, idegen nyelv, képzőművészet, zeneművészet, környezetismeret, sport

A Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területén működő általános iskolák módosított óraterve

	1. osztály	2. osztály	3. osztály
slovenščina	210	210	210
slovenščina kot drugi jezik	105	140	140
magyar mint anyanyelv	210	210	210
magyar mint második nyelv	105	140	140
matematika	140	140	175
idegen nyelv	70	70	70
képzőművészet	70	70	52,5
zeneművészet	70	70	70
környezetismeret	105	105	87,5
sport	105	105	105

KÉSZÍTETTE A TANTÁRGYI TANTERVI BIZOTTSÁG:

mag. Katarina Dolgan, Zavod RS za šolstvo dr. Nina Novak, Zavod RS za šolstvo, dr. Bogdana Borota, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, dr. Mateja Dagarin Fojkar, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Nataša Dolenc Orbanič, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Mojca Dolinar, Zavod RS za šolstvo, Anja Frank, OŠ Dragotina Ketteja Ilirska Bistrica, dr. Katarina Grom, OŠ Log - Dragomer, dr. Irena Hergan, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Nina Jelen, OŠ Ivana Skvarče Zagorje, Roberta Kalc, Zavod RS za šolstvo, Mihaela Kerin, Zavod RS za šolstvo, dr. Polonca Legvart, OŠ bratov Polančičev Maribor, dr. Vida Manfreda Kolar, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Simona Marinič, OŠ II Murska Sobota, dr. Sandra Mršnik, Zavod RS za šolstvo, Tanja Müller, OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled, mag. Nada Nedeljko, Zavod RS za šolstvo, mag. Marta Novak, Zavod RS za šolstvo, Barbara Oder, OŠ Kajetana Koviča Poljčane, Andreja Perkovič, OŠ Gustava Šiliha Laporje, Katarina Podbornik, Zavod RS za šolstvo, doc. Robert Potočnik, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, dr. Marija Ropič Kop, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, mag. Urša Rozman, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Nataša Tomec Eržen, OŠ Dravljje, Mateja Trampuš, OŠ Zadobrova, dr. Marina Volk, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Vesna Vršič, Zavod RS za šolstvo, mag. Sandra Vuleta, OS Dragomirja Benčiča - Brikina Hrpelje, Darja Krivec, Zavod RS za šolstvo, dr. Matej Plevnik, Univerza na Primorskem, Fakulteta za vede o zdravju, Maja Bencek, Zavod RS za šolstvo, Marjeta Graj, Dvojezična osnovna šola I Lendava, Lidija Rudaš, Dvojezična osnovna šola I Lendava, Polona Klopčič, Zavod RS za šolstvo

Učni načrt predmeta Slovenščina kot drugi jezik za dvojezične šole na narodno mešanem območju Prekmurja sta pripravili:

Lidija Rudaš, Dvojezična osnovna šola I Lendava,
Marjeta Graj, Dvojezična osnovna šola I Lendava

Učni načrt predmeta Madžarščina kot materinščina (Magyar mint anyanyelv) za dvojezične šole na narodno mešanem območju Prekmurja so pripravili:/ A magyar mint anyanyelv tantárgy tantervét a magyar tantervi bizottság általános iskolai magyar anyanyelvi csoportjának (első nevelési-oktatási szakasz) a tagjai készítették: mag. Renata Časar, Dvojezična OŠ I Lendava

- 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola; Mária Pisnjak, Zavod Republike Slovenije za šolstvo - Szlovén Köztársaság Oktatási Intézete; Zita Šimonka Bot, Dvojezična OŠ I Lendava - 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola.

Učni načrt predmeta Madžarščina kot drugi jezik (Magyar mint második nyelv) za dvojezične šole na narodno mešanem območju Prekmurja so pripravili: /

A magyar mint második nyelv tantárgy tantervét a magyar tantervi bizottság általános iskolai magyar mint második nyelvi csoportjának (első nevelési-oktatási szakasz) a tagjai készítették: dr. Annamária Gróf, Društvo pedagoških delavcev dvojezičnih šol in vrtcev Prekmurja - Muravidéki Pedagógusok Egyesülete; Megi Feher, Dvojezična osnovna šola I Lendava - 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola; Roland Smej, Dvojezična osnovna šola I Lendava - 1. Sz. Lendvai Kétnyelvű Általános Iskola.

MAGYAR NYELVRE FORDÍTOTTA: Peter Koša, Borut Petkovič (Sport)

SZAKMAI ÁTTEKINTÉS: Renata Časar, Zita Šimonka Bot

NYELVI ÁTTEKINTÉS: Annamária Gróf, Društvo pedagoških delavcev dvojezičnih šol in vrtcev Prekmurja

GRAFIKAI TERVEZÉS: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

KIADJA A: Nevelésügyi és Oktatási Minisztérium és az SZK Oktatási Intézete

A NEVELÉSÜGYI ÉS OKTATÁSI MINISZTERIUM RÉSZÉRŐL: dr. Vinko Logaj

AZ SZK OKTATÁSI INTÉZETE RÉSZÉRŐL: Jasna Rojc

Ljubljana, 2026

ONLINE KIADÁS

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/Ucni-nacrti/2025/OS_DV-IS/Ucni-nacrt-za-prvo-vzgojno-izobrazevalno-obdobje-prekmurje-prevod-v-madzarscino.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:hbz:5-64387-p0010-7)-ID [277626627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:hbz:5-64387-p0010-7)

ISBN 978-961-03-1353-3 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 248. seji z dne 20. 11. 2025 določil učni načrt za prvo vzgojno-izobraževalno obdobje za izobraževalni program osnovne šole s prilagojenim predmetnikom za dvojezično osnovno šolo na narodno mešanem območju Prekmurja za predmete slovenščina, slovenščina kot drugi jezik, Magyar mint anyanyelv, Magyar mint második nyelv, matematika, tuji jezik, likovna umetnost, glasbena umetnost, spoznavanje okolja in šport.

NEVEZD MEG! – NE ADD EL! – ÍGY ADD TOVÁBB!

A képzési programok megújítása a kulcsfontosságú programdokumentumok (az óvodai, az általános és a középiskolai tantervek) korszerűsítésével.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE

Financira
Evropska unija
NextGenerationEU

HOGYAN IGAZODJAK EL?

TIPIKUS OLDALAK

Az egyes témák tartalmi keret vagy más tantárgyspecifikus elv szerinti szerveződés alapján jöttek létre. A témák tehát olyan – a tantárgy céljain alapuló – témakörök, készség- vagy képességterületek, didaktikai egységek, konceptusok, amelyeket a tanulás folyamatában a tanulóknál szeretnénk fejleszteni, illetve kiépíteni.

A TÉMA CÍME

KÖTELEZŐ

A téma típusa:
Kötelező
Választható

A téma leírása – keretet adva a céloknak – kiemeli a legfontosabb ismérveket.

A téma kiegészítő magyarázata tartalmazhatja a téma koncepcióját, iránymutatásokat és/vagy utasításokat adhat a téma tartalmára, típusára, bontására, címére, időtartamára, tevékenységeire, a tevékenységek végrehajtására, az oktatási segédeszközökre, illetve más, a téma szempontjából fontos dologra vonatkozóan.

A TÉMA LEÍRASA

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehenti qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quiatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiorem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi ilisqui ipidel escim reprat.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similit tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari velent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti comnihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facespisa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit eaquasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatia qui aperorum qui ut re perumquaeeped quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusciisita dolorrum volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

8 Általános iskola | matematika

Oldalszám, képzési program, tantárgy.

A **KC** jelölés a közös célok területeinek kulcscéljait jelöli.
A sorszám a közös célokat összefoglaló táblázatra utal.

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

CÉLOK

A **K** betű a kötelező célokat jelöli.

K: Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
V: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatam. Estinve litatem ut adit quid qui.* **KC** (2.2.2.1)

A **V** a dőlt betűkkel írt választható célokat jelöli.

V: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solores dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
K: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **KC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A kövér betűs írás a **minimális követelményeket** emeli ki.

- » Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- » Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- » **Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- » **Ut fuga. Nemperum fuga.**
- » Ma vellaut quatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- » Omnim ut doluptur, quam consequ.
- » *Obisquamet faccab incium repernam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- » *Icillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- » Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- » *Ut fuga. Nemperum fuga.*

A dőlt betűs írás a választható követelményeket, azaz a választható célokból eredő követelményeket jelöli.

A más jelölések (pl. É, SZI) vagy írástípusok magyarázata a tanár számára kötelező utasításokban olvasható.

FOGALMAK:

- laborerat voluptiurem
- veligna tessint
- laborerat voluptiurem
- veligna tessint
- veligna tessint
- laborerat voluptiurem
- veligna tessint

Azok a fogalmak, amelyeket a tanulónak ismernie vagy értenie (és/vagy értelemszerűen használnia) kell, de szerepelhetnek köztük ajánlott fogalmak is. A (szak)kifejezések gyűjteménye teszi teljessé az egyes témákat, és nagyban segíti a tanárt az oktatási munka megtervezésében. Tartalmazza az egyes témák szakterminológiájának elvárt ismeretét az oktatás adott szakaszában.

ÖSSZEKAPCSOLÓ CÉLOK

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

CÉLOK

A tanuló:

V: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **Kc** (2.2.2.1)

V: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*

K: *Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant.* **Kc** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

V: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **Kc** (2.2.2.1)

V: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagnam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*

K: *Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant.* **Kc** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

Az összekapcsoló célok valamennyi tantárgynál megvalósíthatók.

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

Az adott témához felhasznált forrás- és irodalomjegyzék.

A TÉMA CÍME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

A célok csoportjához felhasznált forrás- és irodalomjegyzék.

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Külső link

HOGYAN IGAZODJAK EL?

A TANTERV FELÉPÍTÉSE

AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ LEGFŐBB JELLEMZŐINEK ÉS ALAPVETŐ CÉLJAINAK A MEGHATÁROZÁSA

Rendeltetés

Az első nevelési-oktatási szakasz céljainak és az egyes tantárgyaknál szerzett tudás szerepének a meghatározása

Kapcsolódások az egyes tantárgyak céljai közt

A közös célok szerepe

ÖSSZEKAPCSOLÓ CÉLOK

TÉMA

TÉMA

TÉMA

A téma címe

A téma leírása

A téma kiegészítő magyarázata

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

CÉLOK CSOPORTJÁNAK A CÍME

Célok

Követelmények

Fogalmak

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

MELLÉKLETEK

TARTALOMJEGYZÉK

AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ LEGFŐBB JELLEMZŐINEK ÉS ALAPVETŐ CÉLJAINAK A MEGHATÁROZÁSA	14
A tantárgy rendeltetése	14
Az első nevelési-oktatási szakasz céljainak és az egyes tantárgyaknál szerzett tudás szerepének a meghatározása	15
A közös célok szerepe	21
ÖSSZEKAPCSOLÓ CÉLOK	23
Iskolai környezet és egymásközi viszonyok..	24
A tanulás tanulása	26
Rutinok	27
Játék és mozgás	28
Nyelv és kultúra	29
Digitális világ.....	30
SLOVENŠČINA	32
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	33
OPISMENJEVANJE.....	34
Predopismenjevanje	35
Začetno opismenjevanje	36
SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO	37
Sporazumevanje	37
Besedilo, besedilne vrste, besedilne skupine	39
Sprejemanje, razumevanje in tvorjenje besedila	41
SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU IN DRUŽBI	43
Jezikovne zvrsti slovenskega jezika	43
Slovenski jezikovni prostor in slovenski jezik v družbi	44
UVOD V JEZIKOVNI SISTEM.....	45
Besedišče	45
Skladnja	47
Pravopis	48
Pravorečje.....	49
KNJIŽEVNA BESEDILA IN ODZIV	50
Prvine književnih besedil	50
Bralna kultura	52
Književna besedila	53
ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL	54
Pesništvo	54
Dramatika	56
Predelave književnih besedil	57
Pripovedništvo.....	58
(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH ..	59
Interpretativno branje	59
Govorno in pisno (po)ustvarjanje	61
KNJIŽEVNOST V PROSTORU IN ČASU	63
Ustvarjalci in njihova književna dela ter slovstvena folklor	63
Literarnovedni izrazi.....	65
SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK	66
TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA.....	67
OPISMENJEVANJE.....	68
Predopismenjevanje	68
Začetno opismenjevanje	70
SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO	71
Besedilo, besedilne vrste, besedilne skupine	71
Sporazumevanje	73
Sprejemanje, razumevanje in tvorjenje besedila	74
SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU IN DRUŽBI	76
Slovenski jezikovni prostor in slovenski jezik v družbi	76
Jezikovne zvrsti slovenskega jezika	78
UVOD V JEZIKOVNI SISTEM.....	79
Besedišče	79
Skladnja	81
Pravopis	82
Pravorečje.....	83
KNJIŽEVNA BESEDILA IN ODZIV	84

Književna besedila	84	SZÉPIRODALMI SZÖVEGEKKEL VALÓ ISMERKEDÉS	118
Prvine književnih besedil	86	Epikai szövegek	118
Bralna kultura	88	Lírai szövegek.....	120
ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL	89	Drámai szövegek.....	121
Pesništvo	89	Egyéb (rajzfilm, színház, bábelőadás)	122
Pripovedništvo.....	91	MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV	123
Dramatika	92	TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK	124
Predelave književnih besedil	93	SZÖVEGÉRTÉS.....	125
(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH ..	94	Hallott szöveg értése.....	125
Govorno in pisno (po)ustvarjanje.....	94	Audiovizuális anyagok megértése	127
Interpretativno branje	96	Olvasott szöveg megértése.....	128
KNJIŽEVNOST V PROSTORU IN ČASU	97	SZÖVEGALKOTÁS	129
Ustvarjalci in njihova književna dela ter slovstvena folklor.....	98	Szöbeli szövegalkotás.....	130
Literarnovedni izrazi.....	100	Írásbeli szövegalkotás	131
MAGYAR MINT ANYANYELV	101	INTERAKCIÓ	132
TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK.....	102	Szöbeli interakció.....	132
MOTIVÁLÓ ÉS JÁTÉKOS BEVEZETÉS	103	Írásbeli interakció	134
Motiváló és játékos bevezetés a magyar nyelv és irodalom tanulásába.....	103	KÖZVETÍTÉS, TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA.....	135
AZ ÍRÁS ÉS OLVASÁS ELŐKÉSZÍTÉSE.....	105	Közvetítési tevékenységek	136
Írás-előkészítés	105	Többnyelvű és multikulturális kompetencia	137
Olvásás-előkészítés	106	KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIÁK.....	138
BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ.....	107	Nyelvi kompetenciák.....	138
Kommunikáció	107	Szociolingvisztikai és pragmatikai kompetenciák	140
Beszédértés	108	A MAGYAR NYELV HANGJAI ÉS BETŰKÉSZLETE	141
Beszéd és szóbeli szövegalkotás	109	A magyar nyelv hangjai és betűkészlete	141
OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS	110	MATEMATIKA.....	143
Olvasástechnika	110	TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK	144
Szövegértés.....	112	SZÁMTAN ÉS ALGEBRA	145
ÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS.....	113	SOROZATOK	146
Írás.....	113	RACIONÁLIS SZÁMOK.....	148
Írásbeli szövegalkotás	114	A TERMÉSZETES SZÁMOKKAL ÉS A 0-VAL VÉGZETT SZÁMTANI MŰVELETEK	149
NYELV	115	A TERMÉSZETES SZÁMOK ÉS A 0	151
Anyanyelvi ismeretek.....	115	GEOMETRIA ÉS MÉRÉS	153
A nyelv mint a kulturális örökség hordozója	117	MÉRÉS	154

TRANSZFORMÁCIÓK	156	KÉPZŐMŰVÉSZETI TARTALMAK TÉRBEN ÉS IDŐBEN	191
TÉRBELI VIZUALIZÁCIÓ ÉS TÁJÉKOZÓDÁS	157	ZENEMŰVÉSZET	193
GEOMETRIAI ELEMELK	158	TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK	194
STATISZTIKA, KOMBINATORIKA ÉS VALÓSZÍNŰSÉG	160	ELŐADÁS ÉS ZENEI SZEREPEVÁLLALÁS	195
VALÓSZÍNŰSÉG	161	ÉNEK ÉS RITMUS HANGOZTATÁSA	196
KOMBINATORIKA	162	HANGSZERJÁTÉK	198
STATISZTIKA	163	ZENEKULTÚRA ÉS NÉPZENEI ÖRÖKSÉG	200
HALMAZOK	164	HALLGATÁS	201
VÁLOGATÁS	164	A ZENE MEGÉLÉSE ÉS MEGISMERÉSE	202
IDEGEN NYELV	166	ÉLMÉNYALAPÚ ÉS ELEMZŐ HALLGATÁS, VALAMINT FELFEDEZÉS	204
TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK.....	167	ALKOTÁS	205
SZÖVEGÉRTÉS	168	ZENEI ALKOTÁS	205
HALLOTT SZÖVEG ÉS AUDIVIZUÁLIS TARTALOM ÉRTÉSE	168	ÉLMÉNYEK KIFEJEZÉSE	207
OLVASOTT SZÖVEG MEGÉRTÉSE	170	ZENEI NYELV	208
SZÖVEGALKOTÁS	171	ZENEI NYELV, VALAMINT KOTTAÍRÁS ÉS - OLVASÁS	208
SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS	172	ZENEI FEJLŐDÉS	210
ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS	173	KÖRNYEZETISMERET	211
INTERAKCIÓ	174	TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK	212
SZÓBELI INTERAKCIÓ	174	KÖZÖSSÉGEK	213
ÍRÁSBELI INTERAKCIÓ	176	ÉN	213
ONLINE INTERAKCIÓ	177	A KÖZÖSSÉGEK SZERVEZETTSÉGE	215
ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS IDEGEN NYELVEN ...	178	AZ IDŐ	217
FONOLÓGIAI ÉS HANGTANI TUDATOSSÁG ...	179	IDŐSZEMLELET	218
AZ ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS KEZDETEI IDEGEN NYELVEN	180	ÖRÖKSÉG	220
TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA	181	A TÉR	221
A KULTÚRAKÖZISÉG ÉS A TÖBBNYELVŰSÉG TUDATOSÍTÁSA	182	TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS ÉS TÉRKÉPISMERET	221
KÉPZŐMŰVÉSZET	183	ÉLET A TÁJBAN	223
TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK.....	184	KÖZLEKEDÉS	224
KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELV	185	ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN TERMÉSZET	225
KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELV	186	ANYAGOK	225
KÉPZŐMŰVÉSZETI TECHNIKÁK	188	MOZGÁS, FÉNY, HANG	227
KÉPZŐMŰVÉSZETI TECHNIKÁK	189	JELENSÉGEK	228
KÉPZŐMŰVÉSZETI TARTALMAK TÉRBEN ÉS IDŐBEN	190	ÉLŐLÉNYEK	229
		KÉZI MUNKÁK	231
		KÉZI MUNKÁK	232

SPORT	234	KÖZVETÍTÉS, TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA.....	254
TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK.....	235	A TÉMA LEÍRÁSA	254
MOZGÁSHATÉKONYSÁG ÉS MOZGÁSKÉSZSÉG..	236	KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIÁK	254
A MOZGÁS ALAPJAI	239	A TÉMA LEÍRÁSA	254
ALAPJÁTÉKOK	241	A MAGYAR NYELV HANGJAI ÉS BETŰKÉSZLETE	254
ALKOTÓ ÉS RITMIKUS MOZGÁSTEVEKENYSÉGEK	242	A TÉMA LEÍRÁSA	254
MOZGÁSTEVEKENYSÉGEK TERMÉSZETBEN ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETBEN	243		
A MOZGÁS JELENTŐSÉGE	244		
A MOZGÁS JELENTŐSÉGE	244		
FELELŐS MAGATARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS..	246		
FELELŐS VISELKEDÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS .	248		
FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT.....	250		
Slovenščina	250		
Opismenjevanje	250		
PREDOPISMENJEVANJE	250		
Sporazumevanje in besedilo	251		
SPREJEMANJE, RAZUMEVANJE IN TVORJENJE BESEDILA	251		
Književna besedila in odziv	252		
PRVINE KNJIŽEVNIH BESEDIL.....	252		
Književnost v prostoru in času.....	252		
USTVARJALCI IN NJIHOVA KNJIŽEVNA DELA TER SLOVSTVENA FOLKLORA.....	252		
MELLÉKLETEK	253		
magyar mint második nyelv	253		
SZÖVEGÉRTÉS.....	253		
A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA	253		
MÓDSZERTANI AJÁNLÁSOK A TÉMÁHOZ	253		
SZÖVEGALKOTÁS	254		
A TÉMA LEÍRÁSA.....	254		
INTERAKCIÓ.....	254		
A TÉMA LEÍRÁSA.....	254		

AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ LEGFŐBB JELLEMZŐINEK ÉS ALAPVETŐ CÉLJAINAK A MEGHATÁROZÁSA

A TANTÁRGY RENDELTETÉSE

Az első oktatási-nevelési szakaszra vonatkozó tanterv szándéka, hogy a tanulók számára biztosítsa az alapvető és összekapcsolt ismeretek megszerzését, a közösségben való aktív közreműködéshez szükséges szociális készségek és a környezet iránti pozitív viszonyulás kifejlesztését, valamint az egészség és a jóllét jelenlegi és jövőbeli megőrzéséhez szükséges tudást.

A tanuláshoz való átfogó hozzáállás az első nevelési-oktatási szakaszban figyelembe veszi a tanulók közötti egyéni eltéréseket, valamint lehetővé teszi és kiegészíti az ismeretek elsajátítását, megértését és alkalmazását. A tanulók számára betekintést nyújt saját előrehaladásukba, valamint felállítja a saját tanulás iránti felelősségvállalás alapjait. A tanulók jobban megértik a különböző tantárgyi területek közötti összefüggéseket, kifejlesztik a különböző helyzetek és kontextusok közötti ismerátvitelre vonatkozó képességüket, növelik a tanulás iránti motivációjukat, valamint fejlesztik és alkalmazzák a készségeiket, továbbá megtanulnak alkalmazkodni a különböző helyzetekhez.

Az alapvető ismeretek elsajátítása a tanulók számára lehetővé teszi, hogy tudásukat vertikálisan fejlesszék tovább a tanulmányaik során (írás, olvasás és számolás). Ezek az ismeretek kulcsfontosságúak az ismeretek további megértéséhez és elmélyítéséhez.

A tudás összekapcsolása az első nevelési-oktatási szakaszban három szinten történik: a tantárgyakon belül (különböző célcsoportok vagy célok összekapcsolása egy-egy tantárgyon belül), tantárgyak közti szinten (különböző tantárgyakhoz tartozó célcsoportok vagy célok összekapcsolása), tantárgyakat meghaladó szinten (az összekapcsoló célok ötvözése a tantárgyspecifikus célokkal).

AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ CÉLJAINAK ÉS AZ EGYES TANTÁRGYAKNÁL SZERZETT TUDÁS SZEREPÉNEK A MEGHATÁROZÁSA

AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ ALAPVETŐ CÉLJAI

Az első nevelési-oktatási szakasz alapvető céljai nyolc tantárgy keretében (szlovén nyelv, magyar nyelv, matematika, idegen nyelv, képzőművészet, zenei nevelés, környezetismeret, sport) és az összekapcsoló célokon keresztül valósulnak meg. Az első nevelési-oktatási szakasz tanterve olyan témákat, célokat és követelményeket ölel fel, amelyek ösztönzik, elmélyítik és fejlesztik a gyermek spontán világfelfedezését, valamint valamennyi egyénnek átfogó, kognitív téren és érzelmileg aktív, valamint aktuális és szociális kontextusban folyó tanulást biztosítanak.

Az első nevelési-oktatási szakasz tanterve követi az óvodából az iskolába átlépő és az iskolakezdő tanulókra jellemző tanulási specifikumokat, melynek keretében figyelembe veszi a tanulók:

- » testi és mozgásfejlődését, amely az egyéni fejlődési sajátosságoktól, a mozgás, a játék és a szabadban való mozgás igényétől függ;
- » szociális-érzelmi és morális fejlődését, valamint a tanuló kapcsolatainak a kiterjesztését a hazai környezetből a tágabb iskolai környezetbe, külön hangsúlyt fektetve a tanuló közreműködés iránti szükségleteire, a versenyzéstől az együttműködésbe történő átirányítására, a kortársakkal való társalgás iránti igényére, valamint a kortársakkal és a felnőttekkel való szociális háló kiépítésére, az idősebbek iránti viszonyulása kialakítására, továbbá azon értékek elfogadására, amelyek az őt körülvevő világ megértésére való törekvésén és a saját szociális tapasztalatának a megszervezésén alapulnak;
- » kognitív fejlődését, valamint a legközelebbi fejlődési zónán belüli tanulást ösztönző feltételek biztosítását, mégpedig a megfelelően összetett tevékenységek, a tanuló kíváncsisága és kérdésselvetése, a kreativitás, valamint a játékos és a konkrét tapasztalatokon alapuló felfedezések általi tanulás, a beszéd és a beszédkészségek, ezzel pedig a gondolkodás fejlődésére, a konkrét tapasztalatok megfogalmazására, a szókinccs bővítésére, a megfelelő kommunikációs és közlési módok kiválasztására nyújtott lehetőségek mentén.

A tanterv az első nevelési-oktatási szakaszban zajló tanítás megtervezésének és előkészítésének az alapja, amely az egyes tantárgyak céljai mellett olyan célokat is felölel, amelyek lehetővé teszik a tudás megszerzéséhez szükséges átfogó, értelemmel felruházott és tantárgyközi megközelítést. A tanterv céljai a tanulók számára lehetővé teszik, hogy fokozatosan és egyénre szabottan áttérjenek a bontakozó korai tanulási készségektől a nevelési-oktatási szakasz végén felállított követelményekig.

Az első nevelési-oktatási szakasz végén a tanuló képes lesz:

- » megfogalmazni saját tapasztalatait és gondolatait, kommunikálni szlovén irodalmi nyelven, megfelelő szókinccsel kifejezni magát;

- » értően hallgatni és olvasni, valamint nem verbális vagy rövidebb szóbeli és írásbeli (jelen tantervben meghatározott) szövegek megalkotásával reagálni szlovén nyelven, a tanuló első nyelvén és idegen nyelven;
- » kritikusan értékelni saját tapasztalatait, valamint az olvasottakat és hallottakat;
- » alapvető kognitív tudásszerző folyamatokat alkalmazni (megfigyelni, összehasonlítani, adatokat kezelni, következtetni, kommunikálni);
- » saját stratégiákkal megoldani a mindennapi életben fellépő problémákat;
- » megfelelő mennyiségű mozgással és saját teste kontrollálásával gondoskodni saját egészségéről és jóllétéről, valamint ennek során mozgás tekintetében hatékonyan lenni;
- » kutatni a művészetet és a művészet útján kifejezni magát, interpretálni, kifejezni saját potenciálját és érdeklődését;
- » bizonyítani a digitális állampolgársághoz szükséges alapvető digitális készségeket (adatokat keresni, elmenteni őket, újra megkeresni őket, megtenni az első lépéseket a digitális technológia általi kommunikáció és együttműködés területén, digitális tartalmakat gyártani és tiszteletben tartani a szerzői jogokat, gondoskodni az online biztonságról);
- » tesztelni a hatékony tanulási stratégiákat (helyzeteket és adatokat leírni és összegezni saját szavakkal, kiválogatni a fontos adatokat, bemutatni az egyes jelenségek és fogalmak közötti viszonyokat, elkészíteni bizonyos tartalmak vizuális bemutatását) és kiválasztani azokat, amelyek lehetővé teszik számára a sikeres tanulást.

Az alapvető célok az egyes tantárgyak tantárgyi céljainak és az összekapcsoló céloknak az észszerű összefűzésén keresztül valósulnak meg.

A TANTÁRGYAK SZEREPE AZ ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ TANTERVÉBEN

Valamennyi tantárgy tanítása a program része, és megalapozza az ismeretek vertikális továbbfejlesztését a második nevelési-oktatási szakaszban. Az első nevelési-oktatási szakasz egyes tantárgyai oktatásának az alapvető céljait alább írjuk le.

Szlovén nyelv

A szlovén tannyelv, ezért a célkitűzései, tartalmi és tevékenységei révén szorosan összekapcsolódik más szlovén nyelven oktatott tantárgyakkal. A tantárgy céljai a nyelvi és irodalmi oktatás révén valamennyi kommunikációs tevékenység keretében – hallás utáni értés, olvasás, beszéd és írás – megvalósulnak. A szlovén nyelv céljai az olvasás és az írás, valamint a hallás utáni értés és a beszéd készségeinek egyénre szabott, fokozatos és rendszerszintű fejlesztésével valósulnak meg. A tanulók fejlesztik az olvasáskultúrájukat, amely az olvasási és minden más készség alapját képezi. A tanulók kifejlesztik az olvasás értékékként való felfogását és az élethosszig tartó szabadidős olvasás iránti motivációjukat.

A nyelvoktatás keretében a tanulók megtanulnak írni és olvasni, felkészülnek a hatékony szlovén (főleg irodalmi) nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációra, valamint kifejlesztik a szlovén nyelv mint első/anyanyelv vagy második nyelv jelentőségével kapcsolatos tudatosságukat. A tanulók a fejlődési szintjüknek megfelelő

művészi és nem művészi szövegeket fogadnak be, elemeznek és értékelnek, valamint különböző szóbeli és írott szövegeket alkotnak. Ezek mentén tapasztalati úton ismerik meg a szövegtípusokat, és sajátítják el a nyelvi rendszer alapjait.

Az irodalomoktatás az első nevelési-oktatási szakaszban az irodalomoktatás kommunikációs modelljén alapul, és a következő célokat öleli fel: a szépirodalmi művek olvasása iránti érdeklődés felkeltése, az irodalmi szövegekkel való kreatív párbeszéd kialakítására vonatkozó képesség fejlesztése, az irodalom esztétikai értékének a felfedezése, a nyelv innovatív és kreatív használata iránti örömkeltés, valamint a szerzői irodalmi művek és opusok poétikájában való elmélyedés.

Az első osztályban a nyelvnek és az irodalomnak szentelt órák egyenlően oszlanak meg (50:50 %). A második és a harmadik osztályban a nyelvi órák száma magasabb (60 %).

Szlovén mint második nyelv

A szlovén mint második nyelv tantárgy céljai a nyelv- és irodalmi oktatás révén valamennyi kommunikációs tevékenység keretében – hallgatás, olvasás, beszéd és írás – megvalósulnak. A szlovén mint második nyelv céljai az olvasás és az írás, valamint a hallás utáni értés és a beszéd készségeinek egyénre szabott, fokozatos és rendszerszintű fejlesztésével valósulnak meg.

A nyelvoktatás keretében a tanulók megtanulnak írni és olvasni, felkészülnek a hatékony szlovén (főleg irodalmi) nyelvű szóbeli és írásbeli kommunikációra, valamint kifejlesztik a szlovén nyelv mint második nyelv jelentőségével kapcsolatos tudatosságukat. A tanulók a fejlődési szintjüknek megfelelő művészi és nem művészi szövegeket fogadnak be, elemeznek és értékelnek, valamint különböző szóbeli és írott szövegeket alkotnak. Ezek mentén tapasztalati úton ismerik meg a szövegtípusokat, és sajátítják el a nyelvi rendszer alapjait.

Az irodalomoktatás az első nevelési-oktatási szakaszban az irodalomoktatás kommunikációs modelljén alapul, és a következő célokat öleli fel: a szépirodalmi művek olvasása iránti érdeklődés felkeltése, az irodalmi szövegekkel való kreatív párbeszéd kialakítására vonatkozó képesség fejlesztése, az irodalom esztétikai értékének a felfedezése, a nyelv innovatív és kreatív használata iránti örömkeltés, valamint a szerzői irodalmi művek és opusok poétikájában való elmélyedés.

Magyar mint anyanyelv

A Muravidék kétnyelvű általános iskoláiban a magyar nyelv nemcsak tantárgyként van jelen, hanem a tanítási nyelv szerepét is betölti, ezért a többi tantárgy szempontjából is rendkívül fontos a minél alaposabb ismerete. A tantárgyon belül a nyelvi és az irodalmi nevelés nem művészi és irodalmi szövegek meghallgatása, olvasása, szóbeli és írásbeli alkotása révén valósul meg, körülbelül fele-fele arányban.

A tanulók elsajátítják a magyar köznyelvet, fejlesztik szóbeli és írásbeli kommunikációs készségüket; életkoruknak megfelelő nem művészi és szépirodalmi szövegek olvasása és meghallgatása által fejlesztik szövegértési és szövegalkotási készségüket. Képesé válnak a különböző beszédhelyzetekben való kulturált nyelvi megnyilvánulásra, továbbá megalapozzák a hatékony tanulás képességét is.

A tanulók szépirodalmi művekkel ismerkedve gazdagítják lelki és érzelmi világukat, ezáltal fokozatosan olvasóvá válnak. A tantárgynak fontos szerepe van az anyanyelv fontosságának tudatosításában, valamint a nyelvi és kulturális identitás megőrzésében is.

Magyar mint második nyelv

A kétnyelvű általános iskola első szakaszában a magyar mint második nyelv tantárgy keretében a nyelvet valós élethelyzetekben tanítjuk, és művelt nyelvhasználót nevelünk, aki természetes állapotként éli meg a muravidéki mindennapok nyelvi és kulturális sokszínűségét, ezáltal toleranciát tanul más nyelvekkel, kultúrákkal és népekkel szemben. A szövegértés és -alkotás, az interakció, a közvetítés, a többnyelvűség és multikulturalitás, valamint a kommunikatív nyelvi kompetencia témák tevékenységei és stratégiái a tanuló aktív szerepét segítik elő a tanulás minden szakaszában.

A tantárgy tanulása során a tanuló a mindennapos, autentikus nyelvvel ismerkedik; a tanórai tevékenységek arra ösztönzik, hogy hasznos, együttműködésen alapuló feladatokat oldjon meg, amelyek nem csak grammatikaközpontúak. A 3. osztály végére a köznyelv megismerésével a Közös Európai Referenciakeret A1-es szintjén funkcionális nyelvhasználóvá válik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Tudatosítja a helyi magyar nyelvváltozat és a köznyelv használati körét, továbbá betekintést nyer a magyar művelődéstörténetbe és irodalomba.

Matematika

A matematikaoktatás keretében az első nevelési-oktatási szakaszban a számképzet kifejlesztésén, valamint a számokkal és a számok közötti viszonyokkal kapcsolatos érzék megszerzésén van a hangsúly. A tanulók megtanulják megfelelő matematikai nyelven kifejezni magukat, és megtanulják használni a megfelelő szimbólumokat. A matematikai és a mindennapi életből vett problémák megoldása során számtani műveleteket és különböző megoldási stratégiákat alkalmaznak. Fejlesztik a térszemléletüket és a mérési készségeiket, valamint a geometriai elemek tulajdonságairól szóló ismereteiket. Megtanulnak adatokat gyűjteni és értékelni, és megtanulják megfelelő módon bemutatni és értelmezni őket.

A matematikaoktatás olyan tevékenységeken alapszik, amelyek a tantárgyon belül és tantárgyközi szinten is összekapcsolják az ismereteket, ez pedig segíti a tanulókat a matematika mindennapi használatában és a matematikai koncepciók szilárdabb kialakításában. A tevékenységek a tanulók számára tegyék lehetővé a matematikai gondolkodásmód, a matematikai műveltség és a matematika iránti pozitív viszonyulás kialakítását.

Idegen nyelv

Az idegen nyelv oktatása során a tanulók kifejlesztik a kezdetleges idegen nyelvi kommunikációs képességüket. Megismerik a nyelvek és a kultúrák közötti különbségeket, valamint fejlesztik a többnyelvűséget és az interkulturális képességeiket. A szövegek befogadása, valamint a másokkal mindennapi helyzetekben folytatott interakció során teljes körű kommunikációs képességet fejlesztenek ki. Az idegen nyelv oktatása olyan tevékenységeken alapul, amelyek fejlesztik a hallás és olvasás utáni szövegértés, valamint a szóbeli szövegalkotás stratégiáit. Ezek összekapcsolódnak a kezdeti írás-olvasás, később pedig az idegen nyelvű írás és olvasás tevékenységeivel és stratégiáival.

Képzőművészet

A képzőművészet médiumot kínál ahhoz, hogy a tanuló oly módon fejezhesse ki a környezet, az események és a világ belső megélését, ahogy azt ő maga megéli, értelmezi és érzi. Az élmény képzőművészeti kifejezése által megismerkedik a képzőművészeti nyelvvel, valamint a képzőművészetben használt anyagokkal és eszközökkel – képzőművészeti technikákkal. A tanegység megtervezése során a tanár mindhárom témakört figyelembe véve

ésszerűen tervezi meg a képzőművészeti feladatot, ezzel tudatosan fejlesztve a tanuló személyiségének kognitív, pszichomotoros és affektív területeit. Ennek során a tanár a képzőművészeti feladatot vagy a képzőművészeti fogalom vagy a képzőművészeti anyagok és eszközök – képzőművészeti technika vagy a motívum mentén tervezi meg. A tanulók a spontán képzőművészeti kifejezőmódokon keresztül megismerik a képzőművészeti alkotások többrétegűségét (tartalmi réteg az élményben, amelyet képzőművészeti motívummal fejeznek ki, formai réteg, amelyet a képzőművészeti nyelv és a képzőművészeti fogalmak elsajátításakor ismernek meg, valamint technológiai [anyagi] réteg, amelyet a kiválasztott képzőművészeti anyagok és segédeszközök használatával ismernek meg, ezzel is fejlesztve képzügyességüket).

**A Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területének kétnyelvű általános iskoláiban az első nevelési-
oktatási szakasz képzőművészeti tantervét úgy kell módosítani, hogy az az oktatás során mind a szlovén,
mind pedig a magyar képzőművészeti hagyatékot megőrizze, valamint megismertesse a magyar
képzőművészeket és azok képzőművészeti alkotásait is. Tekintettel arra, hogy a 3. osztályban alacsonyabb
óraszám (1,5 óra) áll rendelkezésre, azt javasoljuk, hogy kevesebb képzőművészeti alkotás készüljön. A
képzőművészeti technikák, fogalmak és motívumok tekintetében az óraszámot szem előtt tartó
szisztematikus megközelítést javasoljuk (a könnyebbtől a nehezebbig).**

Zeneművészet

A zeneművészet tantárgy keretében a tanulók olyan ösztönző és biztonságos tanulási környezetben lépnek közvetlen kapcsolatba a zeneművészettel és a kulturális örökséggel, amelyben saját maguk, valamint a tanárral és a társaikkal együtt élhetik meg, ismerhetik meg, adhatják elő, hallgathatják és alkothatják meg a zenét, valamint fejezhetik ki magukat a zene mentén. A zenei tevékenységekben való aktív részvételükkel, valamint az iskolai és iskolán kívüli zenei alkotótevékenységükkel a tanulók fejlesztik zenei képességeiket és készségeiket, kiépítik a zenei és a kritikus gondolkodásuk alapjait, megismerkednek az önkifejezés eszközeivel és a zenei nyelvvél, valamint megtanulnak zenét olvasni, írni és értékelni. A közösségben a tanulókat az aktuális kor zenei kultúrájának az alakításában aktívan résztvevő egyénekké kell nevelni. A tanulók megismerkednek és tudatosítják a zene mindennapi életben, valamint személyes és nemzeti identitásépítésben betöltött szerepét, éppen ezért a szlovén zeneművészet és kultúra megőrzése és megismertetése a zeneművészet tantárgy fontos építőköve.

**A Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területének kétnyelvű általános iskoláiban az első nevelési-
oktatási szakasz zenei nevelésre vonatkozó tantervét úgy kell módosítani, hogy az az oktatás során mind a
szlovén, mind pedig a magyar zenei hagyatékot megőrizze, és a szlovén népdalok és néptáncok mellett
magyar népzenei és néptáncot is énekelteni, illetve táncoltatni kell. Az órakeret nem módosul.**

Környezetismeret

A környezetismeret tantárgy keretében a tanulók felfedezik, hogyan kapcsolódik össze a természet és a társadalom, valamint azok milyen kölcsönös függőségi viszonyban állnak egymással. A tanulók megismerik, hogyan működnek a közösségek, valamint hogyan működhetnek közre és járulhatnak hozzá tudatos, fenntartható elveket valló állampolgárként a közösségekhez. Megismerik a különböző élőhelyeket, azok tulajdonságait, valamint az élőhelyek és az élőhelyek közötti kölcsönös függőséget. A tanulók fejlesztik a képzügyességüket és termékeket készítenek (vezetett módon).

**A Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területén működő kétnyelvű általános iskolákra vonatkozó
módosított tantárgyjegyzék szerint a 3. osztályban kevesebb (heti 1,5) óra áll rendelkezésre a**

környezetismeret tantárgy céljainak a megvalósítására, ezért a tanárok nagyobb autonómiával rendelkeznek a tanterv környezetismeret tantárgyra vonatkozó céljainak a kiválasztása során. A tanterv nyitottan megfogalmazott céljai nagyobb választási lehetőséget tesznek lehetővé, amely különösen fontos a nemzetiségileg vegyesen lakott területeken, ahol a tanárok a körülmények tekintetében észszerűen választják ki, valamint igazítják a tanulási környezet sajátosságaihoz a célokat.

Testnevelés

A testnevelés a tanuló teljes körű fejlesztését szolgálja. A tantárgy célja a mozgás és funkcionális képességek fejlesztése és megőrzése és a mozgással/sporttal kapcsolatos ismeretek elsajátítása – a testi és személyiségi jellemzők figyelembevétele mellett –, a mozgás és a sport megértése, valamint az életképességek elsajátítása. A rendszeres, szervezett és minőségi sportedzések ösztönzésével jelentősen hozzájárulunk a tanulók személyiségének és viszonyulásainak az átfogó kialakításához. A sportoktatást úgy terveztük meg, hogy a testi, mozgásos, szenzoros, kognitív, érzelmi és szociális fejlődési folyamatok összefonódjanak és összekapcsolódjanak.

A tanuló az átfogó és rendszerszintű folyamat keretében bekapcsolódik a mozgásműveltségnek mint az egyén egyik kulcsfontosságú fejlődési feladatának az elsajátításába és elérésébe.

A testnevelés tantárgy tantervének a felépítése a három témán keresztül – Mozgáshatékonyság és mozgáskészség; A mozgás jelentősége; Felelős magatartás és együttműködés – összefonódik a mozgásműveltség területeinek a fejlődésével.

**A Muravidék nemzetiségileg vegyesen lakott területének kétnyelvű általános iskoláiban az első nevelési-
oktatási szakasz testnevelésre vonatkozó tantervét úgy kell módosítani, hogy az az oktatás során mind a szlovén, mind pedig a magyar néptáncagyományt megőrizze, és a szlovén néptáncok mellett magyar néptáncokat is táncolni kell. Az órakeret nem módosul.**

A KÖZÖS CÉLOK SZEREPE

KÖZÖS CÉLOK

A tantárgyspecifikus célok közé, a didaktikai útmutatóba – de a követelményekben is felismerhetjük őket – észszerűen beleszőttünk olyan közös általános tanítási célokat, amelyek a különleges tantervi dokumentumban (Közös célok..., 2003) öt területre oszthatók: Nyelv, állampolgárság, kultúra és művészet; Fenntartható fejlődés; Egészség és jóllét; Digitális kompetenciák; Vállalkozói kompetenciák. Az oktatási tevékenységek megtervezése során ajánlott, hogy a tanárok először megismerkedjenek a közös célok területi leírásaival, valamint magukkal a közös célokkal, hiszen így jobb áttekintést kapnak az egészről. A tanulók az első nevelési-oktatási szakaszban nem érik el az egyes területek összes célját, hanem csak azokat, amelyeket az első nevelési-oktatási szakasz tantárgyspecifikus céljai megjelölnek.

A **Nyelv, állampolgárság, kultúra és művészet** közös célok területét három alterületben határoztuk meg – nyelv; állampolgárság; kultúra és művészet –, amelyek az egyének nyelvtudására és nyelvi képességeire, a helyi, a nemzeti és a globális környezetbe való individuális bekapcsolódására, valamint a kulturális tudatosság mai és a jövő társadalmi kihívásaira alapoznak.

A **nyelv** alterülete hangsúlyozza annak fontosságát, hogy bizonyos közös nyelvi célok minden tantárgy keretében megvalósuljanak. A nyelv ugyanis az identitás, az érzelmek és a tapasztalatok kifejezésének, valamint a tudás közvetítésének és a tanításnak, illetve a tanulásnak az eszköze. A nyelv (nyelvek) ismerete az alapvető feltétele annak, hogy megvalósuljanak egyes tantárgyak céljai, egyúttal pedig minden tantárgy formálja a tanulók nyelvét. Az alterület kiemeli a tannyelv és az idegen/második nyelvek céljai közötti világos kapcsolatok szükségességét, az olvasásnak az analitikus és kritikus gondolkodás fejlődése egyik legerőteljesebb eszközeként betöltött szerepét, valamint a szövegértési képesség fejlődéséért vállalt felelősséget. A nyelv lehetővé teszi az egyén kommunikációs és nyelvi képességeinek a fejlődését.

Az **állampolgárság** alterület azon a tényen alapul, hogy a modern társadalmakban minden ember egy-egy ország állampolgára, és ezért bizonyos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik. A gyermekeket már nagyon korai gyermekkorukban közvetlen interakcióba állíthatjuk a társaikkal és a felnőttekkel, amivel elkezd kialakulni az egyén személyisége, valamint a gyermek elkezd átvenni az emberi jogokon és kötelességeken alapuló értékeket és közös társadalmi normákat (a másik ember tisztelete, mások jogai, saját jogaink tudatosítása stb.).

A **kultúra és a művészet** alterülete azon szellemi, anyagi, intellektuális és érzelmi tulajdonságok ötvözte, amely meghatároz egy-egy társadalmat vagy társadalmi csoportot. A művészetet, az irodalmat, az életmódot, az alapvető emberi jogokat, a szokásokat és a hiedelmeket öleli fel. Többek között a szavakkal, hangokkal, képekkel, mozgással, emlékművekkel, tárgyakkal és hagyományos ismeretekkel az emberek működésének egyfajta keretként és módszerként szolgál. Az alterület keretében a részvételi megközelítést és a kulturális intézményekkel, kulturális dolgozókkal és a tágabban értelmezett környezettel való fenntartható együttműködést ösztönözzük a tudomány, a gazdaság és más szociális környezetek tudásmezőjében.

A **fenntartható fejlődés** közös céljai válaszul szolgálnak arra az egyre növekvő igényre, hogy a gyermekek hatékonyan szembe tudjanak nézni a helyi és a globális kérdésekkel és kihívásokkal, valamint megfelelően tudjanak reagálni rájuk. Ez egy élethosszig tartó folyamat, amely segít kifejleszteni a tanulás kognitív, szociális, emocionális és viselkedési szempontjait és céljait. A tanulókat olyan tudással, készségekkel, értékekkel és álláspontokkal vértesszük fel, amelyek lehetővé teszik számukra a környezeti épség, a gazdasági sikeresség és a

társadalmi igazságosság érdekében történő döntéshozatalt és felelősségteljes működést. Ki kell emelni, hogyan tud minden tanuló önállóan vagy az osztályában és iskolaközösségében, továbbá a tágabb környezetben is tevélegesen fellépni a fenntarthatóság érdekében, és hatást gyakorolni a fenntartható jövőbe vezető társadalmi átalakulásra.

Az **egészség és jóllét** közös célok megvalósításában fontos szerep jut a tanárnak, aki olyan tanulási környezetet hoz létre, amelyben ösztönzi a tanulók átfogó fejlődését, és előmozdítja a lelki, a testi és a szociális jóllétüket.

A digitális kompetenciák terület céljai lehetővé teszik a társadalomban és a gazdaságban való hatékonyabb együttműködést, valamint a könnyebb szembenézést a modern kor kihívásaival. A digitális kompetencia, ill. a digitális tudatosság azt jelenti, hogy képesek vagyunk megérteni a médiát, megkeresni az információkat, kritikusan értékelni a kapott információkat, valamint másokkal különböző digitális eszközök és alkalmazások segítségével kommunikálni – tehát tudjuk alkalmazni a digitális technológiát.

A **vállalkozói kompetenciák** terület céljai a saját személyes fejlődésről való gondoskodásban és a társadalmi fejlődéshez nyújtandó proaktív hozzájárulás lehetőségeinek az ösztönzésében nyilvánulnak meg. A vállalkozói kompetenciák fejlesztése a tanulók körében jelentősen hozzájárulnak a jövőre való felkészüléshez, egyúttal pedig a személyes fejlődés és a felelősségteljes állampolgárság alapját képezik, valamint felölelik az élethosszig tartó pályaválasztás tevékenységeit is. A vállalkozói kompetencia sikeres fejlesztéséhez a tanulónak lehetőséget kell biztosítani autentikus kihívások megoldására – a (saját) ötletek megvalósításától a megoldások lehetőségének a felismeréséig vagy a megoldási javaslatok kidolgozásáig.

ÖSSZEKAPCSOLÓ CÉLOK

ÖSSZEKAPCSOLÓ CÉLOK

ISKOLAI KÖRNYEZET ÉS EGYMÁSKÖZTI VISZONYOK

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje meg az embereket az iskolai környezetben, és alakítson ki jó egymásközti viszonyokat, fejlessze felelősségteljes viszonyulását saját maga, embertársai és a természet iránt;

KC (3.3.1.1)

K: tanuljon meg tiszteletteljesen kommunikálni másokkal, és alkalmazza az udvariassági szabályokat (köszönés, köszönetnyilvánítás, bocsánatkérés);

KC (1.1.5.1)

K: fejlessze a biztonságos és támogató iskolai környezettel kapcsolatos tudatosságát, és vegyen részt annak megteremtésében;

KC (3.3.3.1)

K: ismerje meg a kultúrák és a nyelvek sokszínűségét, valamint tudatosítsa, hogy a sokszínűség gazdagabbá tesz;

KC (1.1.3.2 | 3.3.1.2 | 3.3.1.1)

K: tanulja meg felismerni, megnevezni és kifejezni saját érzelmeit, valamint felismerni mások érzelmeit, és megfelelően reagálni azokra;

KC (3.1.1.1)

K: tanulja meg a relaxációs, a figyelem fenntartására szolgáló és a koncentrációs technikákat;

KC (3.1.2.1)

K: fejlessze az önálló beszédképességét, a beszélgetési, valamint az érzelem- és ötletkifejezési képességeit a különböző helyzetekben és különböző szerepekben;

KC (1.1.2.2 | 1.1.3.2 | 1.2.2.1)

K: tanulja meg a csoportban való együttműködés szabályait, értékelje saját és mások hozzájárulását a csoportunkához;

KC (1.2.3.1)

K: működjön közre a generációk közötti kapcsolatépítő tevékenységekben;

KC (1.2.3.2 | 3.1.5.1 | 3.3.3.2 | 3.3.4.1 | 3.3.1.2)

K: tájékozódjon önmagán, a térben és a síkon;

K: tudatosítsa a térbeli hallásérzékelést, és saját cselekedeteivel járuljon hozzá a környezeti zaj csökkentéséhez.

A TANULÁS TANULÁSA

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze az egyszerű és összetettebb utasítások megértési képességét;

KC (3.1.2.4)

K: gyűjtse össze és jegyezze le az információkat;

KC (3.1.2.4)

K: tanulja meg az egyszerűbb, emlékezetet fejlesztő stratégiákat;

KC (3.1.3.1)

K: saját szavaival mondja el, mit tanul, és mit kell tudnia, hogy a feladatot sikeresen meg tudja oldani;

KC (3.1.2.4)

K: tanulja meg megtervezni a saját tanulási folyamatát, követni a tervet, és nyomon követni, mi az, amit a feladat megoldása vagy elvégzése során már megtett, és mi az, amit még el kell végeznie és meg kell tennie;

KC (3.1.3.2 | 5.3.2.1)

K: tanulja meg felismerni, tanulási lehetőségként felfogni és kijavítani a hibákat;

KC (3.1.2.2 | 5.3.3.1 | 5.2.1.1)

K: fokozza és őrizze meg kíváncsiságát, valamint fejlessze kreativitását

KC (1.3.4.1 | 3.1.4.1 | 5.1.2.1)

K: kutatás során gyűjtse össze az adatokat, valamint ábrázolja és értelmezze őket;

K: fejlessze a megfigyelés, az összehasonlítás, a rendezés, a csoportosítás, a hozzárendelés és az előrelátás készségét;

K: oldjon meg pénzügyi tartalmú kihívásokat, ítélje meg a pénzügyi lehetőségeket és döntéseket, valamint fejlessze a pénz és a fogyasztói szokások iránti viszonyulását.

KC (5.2.5.1 | 5.2.5.3)

RUTINOK

CÉLOK

A tanuló:

K: vegye figyelembe az utasításokat, és működjön közre az iskolai környezet napi rutinjaiban;

KC (3.1.2.4)

K: tanulja meg előkészíteni a munkavégzés vagy a tanulás helyiségét, és gondoskodjon annak rendezettségéről

KC (3.1.2.4)

K: fejlessze a tevékenységek időtartamának a megértését (órarendek, naptár használatával);

KC (3.1.3.3)

K: gondoskodjon az egészséges testtartásról és a segédeszközök megfelelő tartásáról;

KC (3.2.4.1 | 3.2.1.4)

K: fejlessze önállóságát és kitartását a feladatvégzés során;

KC (3.1.3.3)

K: tudatosítsa a pihenés/szünet fontosságát;

KC (3.2.1.3 | 3.2.4.1 | 3.2.3.1)

K: gondoskodjon a személyes higiénéről, fejlessze a táplálkozás és a vízivás iránti viszonyát;

KC (3.2.1.1 | 3.2.4.1 | 3.2.2.2 | 3.2.2.3)

K: szelektálja a hulladékot, és csökkentse a hulladéktermelést.

KC (2.2.2.1)

JÁTÉK ÉS MOZGÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: játsszon szabadon, és ennek során fejlessze szociális interakcióit a kortársaival, valamint vállaljon felelősséget saját tetteiért

KC (3.1.4.2 | 3.2.1.3)

K: mozgással fejezze ki érzéseit és hangulatát, működjön közre a mozgásos tevékenységekben, és alkalmazza a mozgást ismeret- és készségszerzésre;

KC (3.2.1.1 | 3.2.1.2 | 3.2.1.3 | 3.2.1.4)

K: vegyen részt a szabadtéri tanulási tevékenységekben;

KC (3.1.1.1)

K: tanulja meg a biztonságos cselekvést az iskolai helyzetekben és a játékszabályok betartását;

KC (3.2.4.2)

K: ismerje meg az elsősegélynyújtás alapjait (a sürgős helyzetek felismerését, a cselekvés alapvető eljárásait).

KC (3.2.4.1)

NYELV ÉS KULTÚRA

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a különféle szövegek hallgatása és olvasása iránti érdeklődését;

KC (1.1.1.1 | 1.1.2.1 | 1.1.5.1)

K: fejlessze a könyvtárlátogatás iránti érdeklődését, és ismerje meg a könyvtár szerepét;

KC (1.3.5.1)

K: tudatosítsa az olvasás fontosságát, és fejlessze olvasáskultúráját;

KC (1.1.4.1)

K: tanuljon meg figyelmesen hallgatni és értelmes kérdéseket feltenni, valamint válaszolni rájuk;

KC (1.1.5.1 | 3.3.2.1)

K: ismerje fel az információforrásokat (újságok, televízió, rádió, plakátok, online tartalmak stb.), és tudatosítsa a megbízható információk fontosságát;

K: működjön közre a rendezvényeken (kiállításokon, ünnepségeken, előadásokon, sporteseményeken, képzőművészeti találkozók, filmprodukciókban), és megfelelően kapcsolódjon be ezekbe;

K: gazdagítsa szókincsét, és használja fel azt a kommunikációban;

KC (1.1.2.1)

K: tudatosítsa az irodalmi nyelv (helyes kiejtés) használatát, és ismerje fel az irodalmi nyelv használatának a körülményeit;

K: ismerje meg a kultúrák és a nyelvek sokszínűségét, valamint tudatosítsa, hogy a sokféleség gazdagít.

DIGITÁLIS VILÁG

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerkedjen meg a digitális készülékekkel, tudatosítsa, hogy a készülékek emberi utasítások alapján működnek, és megfelelően kezelje őket (a digitális készülékek be- és kikapcsolása, programok elindítása stb.);

KC (4.5.1.1)

K: használja a feladatvégzés célkitűzéseinek, ill. céljának megfelelő alapvető szoftvereket;

K: tanulja meg lementeni az adatokat, és tanuljon meg újra hozzájuk férni;

KC (4.1.3.1)

K: állítson össze utasításokat lépések egymásutánjaként (digitális készülékkel vagy anélkül), és tesztelje őket;

KC (4.3.4.1)

K: tanulja meg felelősségteljesen és biztonságos módon használni a digitális készülékeket, és tanulja meg az online biztonságot;

KC (4.4.3.1 | 4.4.2.1 | 4.2.6.1)

K: tanuljon meg távoli kommunikációt és együttműködést folytatni a digitális technológia segítségével;

KC (4.2.1.1 | 4.2.2.1 | 4.2.4.1 | 4.2.5.1)

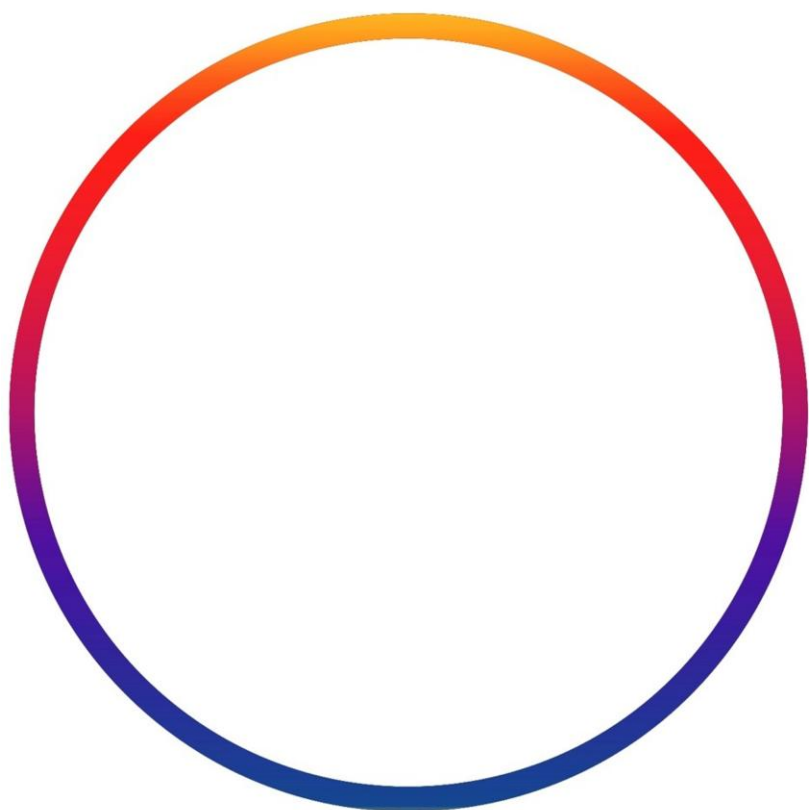
K: készítsen egyszerű digitális tartalmakat.

KC (4.3.2.1 | 4.3.3.1)

SLOVENŠČINA

PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

OPISMENJEVANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema obravnava cilje predopismenjevanja in začetnega opismenjevanja. V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju se sočasno prepletajo sporazumevalne zmožnosti poslušanja in govorjenja ter branja in pisanja. Dejavnosti poslušanja in govorjenja potekajo v vsakdanjih učnih situacijah, s poudarkom na načrtnem razvijanju besedišča in glasovnega zavedanja. Skozi celotno prvo vzgojno-izobraževalno obdobje učitelj spodbuja glasovno zavedanje, saj vsi učenci nimajo enako razvite ravni glasovnega zavedanja, ima pa to v prvih letih šolanja pomemben učinek na začetno branje in pisanje (zlogovanje, prepoznavanje začetnega in končnega glasu v besedi, glasu znotraj besede). Namen razvijanja predopismenjevalnih spretnosti je ustrezna priprava učenca na začetni proces učenja branja in pisanja. Predopismenjevalne spretnosti učitelj razvija načrtno, individualizirano, sistematično in postopno, pri čemer uporablja različne oblike in metode dela. Te se nanašajo na: vidno zaznavanje, glasovno zavedanje, grafomotorične poteze, ki tvorijo prvine črk in števke, orientacijo, držo telesa in pisala.

Predbralne in predpisalne dejavnosti so povezane z razvijanjem interesa in motivacije za branje, s konceptom tiska ter s krepitvijo pozitivnega odnosa do različnih vrst bralnih gradiv. Pomembno je, da učitelj pri vsakem učencu ob vstopu v 1. razred diagnostično preveri stopnjo razvitih predopismenjevalnih spretnosti, ki so potrebne za začetno učenje branja in pisanja, ter na podlagi teh ugotovitev prilagodi proces začetnega opismenjevanja.

Opismenjevanje učencev v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju poteka načrtno, sistematično in individualizirano. Pomembno je, da obravnavano črko spoznavajo v kontekstu sočasnega branja in pisanja, kar jim omogoča funkcionalno razumevanje usvajanja črk. V tretjem razredu učenci nadaljujejo z izboljševanjem branja do stopnje avtomatizacije, obenem pa gradijo bralno razumevanje in razvijajo kompleksnejše pisanje besedil.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenci v začetku 1. razreda nadgrajujejo predopismenjevalne spretnosti, ki so jih predhodno razvijali v predšolskem obdobju. Te naj bodo organizirane v obliki didaktičnih iger, sodelovalnega učenja in učenja z odkrivanjem. Učenci sodelujejo v manjših skupinah, v parih ali se učijo individualno. Učitelj frontalno obliko dela v razredu uporablja, ko učencem podaja skupna navodila in usmeritve. Učitelj napredek učencev na področju predopismenjevalnih spretnosti le spremlja in jih ne ocenjuje, saj so te pogoj za prehod v začetno opismenjevanje. Proces opismenjevanja oz. učenja branja in pisanja poteka načrtno in po korakih od prehodnega, samostojnega, do poglobljenega. V prvem razredu poteka sistematična obravnava velikih tiskanih črk, v prvem ali drugem razredu malih tiskanih črk, v drugem razredu pa pisanih črk. Učitelj prilagaja sistematično obravnavo črk glede na predznanje učencev. Pri učencih se ta proces odvija različno hitro, zato

zahteva postopen, individualiziran in diferenciran pristop. Učitelj organizira raznovrstne učne dejavnosti glede na ugotovljeno učenčevo predznanje, jih prilagaja ter spremlja napredek učenca. Učenci do konca tretjega razreda usvojijo tehniko branja in pisanja do avtomatizacije in tekoče berejo besedila v obsegu do najmanj 400 besed ali več. Branje učenca konec tretjega razreda poteka v govorjeni hitrosti, v enakomernem ritmu, brez daljših premorov ali ponovitev že prebranih besed ter z ustrezno izraznostjo. Branje besedila mora biti natančno in razločno ter razumljivo poslušalcu. Razumevanje prebranega besedila učenec izkaže z aktivnim sodelovanjem pri pogovoru o prebranem besedilu ter z ustreznim ustnim ali pisnim odzivom, pri čemer izraža svoje mnenje in povezuje vsebino z lastnimi izkušnjami.

PREDOPISMENJEVANJE

CILJI

Učenec:

K: razvija govorno-jezikovne zmožnosti v spodbudnem učnem okolju s sošolci in učitelji;

KC (3.3.1.1 | 2.1.2.1 | 2.4.2.1 | 3.1.1.2)

K: zaznava in izgovarja glasove knjižnega jezika ter širi besedišče;

KC (1.1.2.2 | 1.1.2.1)

K: spoznava elemente koncepta tiska;

KC (1.1.4.1)

K: razvija glasovno zavedanje (slušno pozornost, slušno pomnjenje, slušno razločevanje, slušno razčlenjevanje);

K: razvija vidno zaznavanje in zavedanje (vidno pozornost, vidno pomnjenje, vidno razlikovanje);

K: prepozna in poimenuje črke slovenske abecede ter jih povezuje s pripadajočimi glasovi;

K: razvija orientacijo na sebi, na drugi osebi, v prostoru, na ploskvi, v bralnem gradivu;

K: razvija pravilno držo telesa in pisala.

KC (1.1.4.1)

TERMINI

◦ glas ◦ črka ◦ zlog ◦ beseda ◦ poved ◦ knjiga ◦ avtor ◦ ilustrator ◦ naslov

ZAČETNO OPISMENJEVANJE

CILJI

Učenec:

- K:** spoznava in veččutno izvaja poteze črk, jih zapisuje in vzpostavlja asociativno zvezo glas - črka;
- K:** sistematično usvaja tiskane in pisane črke, hkrati razvija tehniko branja in pisanja ter razvija jezikovno zmožnost;
- K:** piše črke, zloge, besede, povedi, besedila in zapisano polglasno in glasno prebere;
- K:** ponovno bere isto besedilo in ob tem razvija tekočnost branja;
- K:** razvojni stopnji primerno razvija branje z razumevanjem;
- K:** spremlja svojo spretnost branja in pisanja ter predlaga izboljšave.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-izkaže opismenjenost tako, da:

- » prebere in napiše povedi s tiskanimi črkami (1. razred) in pisanimi črkami (2. razred);
- » polglasno ali glasno bere s tiskanimi in pisanimi črkami zapisana besedila;

-tekoče prebere besedilo v obsegu najmanj 400 besed tako, da:

- » bere v govorjeni hitrosti z redkimi premori ali ponovitvami, natančno, razločno, v enakomernem ritmu in izrazno (3. razred);

-izkaže razumevanje prebranega besedila.

TERMINI

◦ glas ◦ črka ◦ zlog ◦ beseda ◦ poved ◦ besedilo ◦ branje ◦ pisanje

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema poslušanje, branje in pisanje neumetnostnih besedil različnih besedilnih vrst, sprejemanje in njihovo razumevanje ter tvorjenje in uporabo besedil v vsakdanjem delu in učenju. Skupina ciljev *Sporazumevanje* se osredotoča na razvijanje nebesednega in besednega dvogovornega sporazumevanja, kar vključuje pogovarjanje in dopisovanje. Druga skupina ciljev, *Sprejemanje, razumevanje in tvorjenje besedila*, se osredotoča na delo z enogovornimi besedili. Cilje te teme učenci dosegajo s poslušanjem enogovornih neumetnostnih besedil, »branjem« naslikane zapovedi, prepovedi in opozoril ter govornim tvorjenjem le-teh, branjem prikazovalnih besedil ter govornim in pisnim tvorjenjem le-teh. Učenec se uči tvorjenja opisovalnih in pripovednih besedil po zgledu. Tvorjenje neumetnostnih besedil vključuje faze načrtovanja, ubesedilovanja in izboljševanja.

SPORAZUMEVANJE

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost nebesednega sporazumevanja;

KC (1.1.5.1)

K: spoznava pomen poslušanja in usvaja strategije uspešnega poslušanja;

KC (1.1.5.1 | 3.1.3.2 | 3.1.3.3)

K: razvija zmožnost pogovarjanja z različnimi sogovorniki (pogovarja se o znanih temah, izkušnjah in interesih) in usvaja temeljna načela dialoškega sporazumevanja (vikanje, tikanje, pozdravljanje, nagovor);

KC (1.1.5.1)

K: razvija zmožnost tvorjenja povezovalnih neumetnostnih besedil po zgledu (pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka);

KC (1.1.5.1 | 4.1.3.1)

K: usvaja zmožnost vrednotenja svojega poslušanja, pogovarjanja in govorjenja.

KC (1.1.4.1 | 3.3.2.1 | 3.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- zmožnost sporazumevanja pokaže tako, da:

- » razume nebesedna sporočila in jih tvori;
- » pozorno posluša sogovorca in se smiselno odziva;
- » sodeluje v pogovoru in upošteva načela dialoškega sporazumevanja;
- » tvori vabilo, voščilo ali čestitko (3. razred).

TERMINI

◦ besedni jezik ◦ nebesedni jezik ◦ vikanje ◦ tikanje ◦ pozdravljanje

BESEDILO, BESEDILNE VRSTE, BESEDILNE SKUPINE

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost poslušanja (in gledanja) besedilnih vrst (pripoved, novica, opis);

KC (1.1.4.1)

K: razvija zmožnost pogovarjanja v osebnih in telefonskih pogovorih;

K: razvija zmožnost tvorjenja pripovedovalnih in opisovalnih besedil;

K: razvija zmožnost pisanja raznovrstnih besedil (vezana besedila, pripoved, opis);

K: razvija zmožnost branja z razumevanjem z različnimi vrstami neumetnostnih besedil (navadni ali elektronski dopis, seznam, novica, pripoved, opis);

K: razvija zmožnost govornega nastopanja z vnaprej napovedano temo in z različnimi besedilnimi vrstami (pripoved, obnova, opis).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-pokaže zmožnost sprejemanja (poslušanja in branja) tistih besedilnih vrst, ki so določene s tem učnim načrtom:

- » **pripoved o življenju vrstnikov ali znanih osebnosti;**
- » novica o aktualnem ali zanimivem dogodku;
- » **opisi, povezani s temami drugih predmetnih področij** (npr. opis sebe (1. razred), živali ali druge osebe (2. razred), predmeta, delovnika/tedna (3. razred));
- » dopis v navadni ali elektronski obliki (3. razred) (pozdrav, voščilo, vabilo) za prijatelja oz. prijateljico, sorodnika oz. sorodnico; sms);
- » seznam (urnik 2. razred, kazalo 3. razred);

- pokaže zmožnost tvorjenja (pisanje) tistih besedilnih vrst, ki so določene s tem učnim načrtom in jih je pred tem že prebral ali poslušal:

- » **vezana besedila (npr. pripoved ob neurejenem nizu slik, nadaljevanje prebranega besedila);**
- » besedila o dogodku;
- » besedila tiste vrste, ki so jo pred tem že prebrali, tj.: navadni ali elektronski dopis (pozdrav, voščilo, vabilo) za prijatelja oz. prijateljico, sorodnika oz. sorodnico;

» **opisi** (npr. opis osebe in njenega delovnika, živali, predmeta ...);

- pokaže zmožnost tvorjenja (govorno nastopanje) tistih besedilnih vrst, ki so določene s tem učnim načrtom in jih je pred tem že prebral ali poslušal:

» **pripoved o tem, kar je doživel oz. je doživel izmišljeni otrok (3. razred);**

» obnova knjige/risanke/filma/posnetka s spleta;

» **opis** (npr. opis samega sebe (1. razred), živali ali druge osebe (2. razred), svojega delovnika/delovnika druge osebe, predmeta/igračke (3. razred)).

TERMINI

◦ pripoved ◦ novica ◦ opis ◦ seznam ◦ pozdrav ◦ voščilo ◦ čestitka ◦ vabilo ◦ besedilo ◦ sms

SPREJEMANJE, RAZUMEVANJE IN TVORJENJE BESEDILA

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost poslušanja (gledanja posnetih) in branja besedil ter usvaja značilnosti besedilnih vrst (opis, pripoved, novica, pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka);

KC (1.1.4.1)

K: uči se uporabe enostavnih bralnih učnih strategij za razumevanje prebranega;

KC (1.1.4.1)

K: spozna pomen neumetnostnih besedil v vsakdanjem življenju;

K: po poslušanju (gledanju) in branju izkazuje razumevanje besedila;

KC (1.1.4.1)

K: razvija kritično odzivanje na besedilo;

KC (1.1.4.1)

K: postavlja raznolika vprašanja o določeni temi;

K: razvija zmožnost ustnega in pisnega tvorjenja ob urejenem in neurejenem nizu slikovnega gradiva, ob doživetih in domišljjskih dogodkih in ob opisovanju;

K: spozna namen govornega nastopanja;

K: po zgledu prepozna pravila govornega nastopanja in sodeluje pri oblikovanju meril za načrtovanje, izvedbo in vrednotenje govornega nastopanja;

K: v pripravi na govorno nastopanje sodeluje pri izbiri teme in se navaja na izbiranje ustreznega gradiva;

K: ob učiteljevih vprašanjih prepozna bistvene podatke in pomembne podrobnosti iz besedila, oblikuje slikovni ali besedni zapis, se uri v predstavitvi, predstavlja izbrano temo;

K: razvija zmožnost vrednotenja svojega in sovrstniškega govornega nastopanja;

K: bere svoje besedilo z namenom, da ga izboljša;

K: razvija zmožnost vrednotenja svojega sprejemanja in tvorjenja neumetnostnih besedil ter na podlagi povratnih informacij načrtuje, kako bi jih izboljšal;

K: razvija in vrednoti čitljivost pisanja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- izkaže razumevanje poslušane in prebranega besedila tako, da:

- » na podlagi vprašanj prepozna temo, okoliščine nastanka besedila (sporočevalca, naslovnika, kraj, čas) in sporočevalčev namen;
- » najde bistvene podatke in pomembne podrobnosti;
- » opiše zaporedje dogodkov;
- » sklepa na osnovi podatkov iz besedila;
- » s svojimi besedami povzame besedilo;
- » postavlja in odgovarja na vprašanja, vezana na besedilo;
- » vrednoti besedilo in utemelji svoje mnenje;

- v smiselnih okoliščinah tvori krajša in enostavnejša pisna besedila, kar izkaže tako, da:

- » naredi smiseln načrt tvorjenja besedila;
- » napiše razumljivo in zaokroženo besedilo;
- » napiše jezikovno in slogovno pravilno besedilo;
- » piše z rokopisno čitljivo pisavo;
- » odpravi napake v lastnem besedilu;

- govorno nastopi z vnaprej pripravljeno temo tako, da:

- » predstavi izbrano temo;
- » uporabi ustrezen govor (jezikovno in slogovno ustrezen);
- » po predhodno oblikovanih merilih vrednoti lasten govorni nastop in govorni nastop sovrstnikov.

TERMINI

◦ kraj ◦ čas ◦ govorni nastop ◦ pozdrav ◦ vabilo ◦ voščilo ◦ čestitka ◦ besedilo

SLOVENŠKI JEZIK V PROSTORU IN DRUŽBI

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenci v okviru te teme ozaveščajo značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, zavest o prvem jeziku v večjezičnem okolju, spoznavajo jezikovne zvrsti in okoliščine za njihovo rabo. Razvijajo in krepijo svojo jezikovno, narodno in državljansko zavest. S tem oblikujejo svojo jezikovno identiteto, učijo se uporabljati jezik za razmišljanje ter za sporazumevanje in povezovanje z drugimi. Jezik jim daje občutek pripadnosti in kulturne zavesti. Z jeziki se oblikuje kulturni prostor različnosti. Učenci spoznavajo okoliščine za rabo knjižnega in neknjižnega jezika, prednosti prvega jezika pred drugimi jeziki in svoje razmerje do slovenščine.

JEZIKOVNE ZVRSTI SLOVENSKEGA JEZIKA

CILJI

Učenec:

K: spoznava okoliščine uporabe knjižnega jezika v nasprotju z rabo pogovornega jezika ali narečja;

K: uzavešča razlike v poimenovanju in načinu izgovorjave besed med knjižnim jezikom (uradne in formalne situacije) in neknjižnim jezikom (vsakdanje pogovorne situacije) ter okoliščine za njegovo rabo.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» predstavi okoliščine za rabo knjižnega jezika.

TERMINI

◦ knjižni jezik

SLOVENSKI JEZIKOVNI PROSTOR IN SLOVENSKI JEZIK V DRUŽBI

CILJI

Učenec:

K: spozna položaj slovenščine kot državnega jezika v Republiki Sloveniji in razvija pozitiven odnos do svojega maternega [prvega] jezika;

K: spozna pomen in vlogo maternega [prvega] jezika in ga primerja z drugimi jeziki;

KC (1.1.3.2 | 1.2.1.1 | 1.3.5.1 | 1.3.2.1)

K: prepozna različne jezike (tuji jezik, jezik okolja) in podobnosti/razlike slovenskega jezika z drugimi jeziki/prvimi jeziki sovrstnikov;

K: spozna smiselnost učenja jezikov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » poimenuje svoj materni [prvi] jezik in ga loči od drugih jezikov, s katerimi je v stiku (maternih in tujih jezikov);
- » predstavi položaj slovenščine v Republiki Sloveniji.

TERMINI

◦ materni jezik ◦ tuji jezik ◦ državni jezik

UVOD V JEZIKOVNI SISTEM

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema je opredeljena kot uvod v jezikovni sistem in se v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju nanaša na razvijanje poimenovalne, skladenjske, pravorečne in pravopisne zmožnosti. **Poimenovalna zmožnost** se nanaša na pravilno poimenovanja predmetov, oseb, krajev, dejanj in drugih konceptov. Učenci se učijo pravilno uporabljati besede in izraze za različne stvari in pojme, razvijajo besedišče in razumevanje pomenov besed. **Skladenjska zmožnost** opredeljuje pravilno sestavljanje povedi in uporabo slovničnih pravil. Učenci se učijo pravilno strukturirati povedi, uporabljati pravilne slovnične oblike in razumejo, kako se besede med seboj povezujejo. **Pravorečna zmožnost** se navezuje na pravilno izgovorjene besed in povedi. Učenci pravilno izgovarjajo besede, uporabljajo pravilne naglase in intonacijo ter razvijajo fonološko zavedanje. **Pravopisna zmožnosti** se nanaša na pravilno pisanje besed in uporabo jezikovnih pravopisnih pravil. Pri tem učenci pravilno pišejo besede, uporabljajo ločila, velike začetnice in druge pravopisne norme. Učenci ob praktičnih primerih in ustreznem vodenju pridobivajo vsebinska in procesna znanja za razvoj in krepitev svoje jezikovne zmožnosti. Cilje te teme vključujemo v vse ostale teme slovenščine, tako pri jezikovnem kot pri književnem pouku.

BESEDIŠČE

CILJI

Učenec:

K: razvija in utrjuje poimenovanje bitij, predmetov, dejanj idr. v slovenskem knjižnem jeziku;

KC (1.1.2.1)

K: razlaga pomene besed/besednih zvez in ob tem spoznava spletni Šolski slovar slovenskega jezika;

KC (1.1.2.1)

K: prepoznava knjižne besede iz istega tematskega polja, z enakim pomenom, nadpomenke, podpomenke in protipomenke;

KC (1.1.2.2 | 3.1.3.2)

K: prepoznava in tvori besede/besedne zveze;

K: tvori manjšalnice in ljubkovalnice, ženski par moškemu in obratno, samostalniške izpeljanke iz glagolov (za živega in neživega vršilca dejanja, za dejanje in prostor dejanja) ter pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-ob besedilih izkaže poimenovalno zmožnost tako, da:

- » poimenuje bitja, predmete, dejanja ... na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;
- » razloži dano besedo oz. besedno zvezo iz besedila;
- » k danim besedam priredi knjižne besede iz istega tematskega polja, z enakim pomenom, nadpomenke, podpomenke ter protipomenke;
- » tvori knjižne manjšalnice, ženski par moškemu poimenovanju in obratno ter samostalniške in pridevniške izpeljanke tistih vrst, ki so določene s tem učnim načrtom.

TERMINI

- slovar

SKLADNJA

CILJI

Učenec:

- K:** razvija zmožnost tvorjenja pomensko in oblikovno ustreznih enostavnih in večstavčnih povedi;
- K:** razvija zmožnost upovedovanja povezanih dejanj glede na čas sporočanja in se navaja na rabo časovnih prislovov;
- K:** usvaja različne vrste povedi glede na končno ločilo;
- K:** izboljšuje praktično obvladovanje slovnice;
- K:** se uči prepoznavati in odpravljati napake v pomensko in oblikovno neustreznih povedih.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-ob delu z besedilom dokaže znanje s področja skladnje tako, da tvori pomensko in oblikovno ustrezne povedi in v njih pravilno uporablja:

- » samostalnike v pravilni sklonski obliki;
- » pridevnike v pravilnem spolu, številu in sklonu ter ustrezno opisno in obrazilno stopnjevane;
- » glagole v pravilni osebni, časovni in naklonski obliki;
- » časovne prislove;
- » predloge;

-tvori povedi s piko, klicajem in vprašajem.

TERMINI

- poved

PRAVOPIS

CILJI

Učenec:

K: usvaja pisanje besed z nekritičnimi in kritičnimi glasovi (s polglasnikom, z ŷ, z nezvočnikom na koncu ali sredi besede);

KC (3.1.3.2)

K: usvaja rabo velike začetnice;

K: usvaja pisanje besed skupaj in narazen (ločen zapis predloga in naslednje besede, nikalnice pred glagolom);

K: usvaja rabo ločil (pike, vprašaja, klicaja in vejice pri naštevanju);

K: piše glavne in vrstilne števnike do sto z besedo in številko;

K: uči se odkrivati in odpravljati pravopisne napake;

K: razvija čitljivost pisanja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-pri tvorjenju povedi in besedil dokaže znanje pravopisa tako, da:

- » piše besede z nekritičnimi in kritičnimi glasovi;
- » uporabi ustrezno začetnico v začetku povedi, za slovenska lastna imena, svojilne pridevnike, izpeljane iz lastnih imen, znana slovenska zemljepisna lastna imena;
- » piše predlog ločeno od naslednje besede, nikalnico ločeno od glagola;
- » uporablja končna ločila (piko, vprašaj, klicaj);
- » uporablja vejico pri naštevanju besed;
- » piše glavne in vrstilne števnike (do 100) s številko in z besedo;

-pozna, razume in uporablja s tem učnim načrtom določene termine.

TERMINI

◦ velika začetnica ◦ pika ◦ vprašaj ◦ klicaj ◦ vejica

PRAVOREČJE

CILJI

Učenec:

K: ob poslušanju razvija pravorečno zmožnost tako, da prepozna knjižno izreko in jo ločuje od izreke pogovornega jezika ali narečja;

KC (3.3.2.1)

K: razvija čim bolj knjižno izreko in razločno govorjenje.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-dokaže pravorečno zmožnost tako, da:

- » govori čim bolj knjižno, **razločno** in primerno glasno;
- » v govorjenih besedilih upošteva stavčni poudarek in intonacijo.

KNJIŽEVNA BESEDILA IN ODZIV

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenci s književnimi besedili razvijajo recepcijsko zmožnost z branjem/poslušanjem/gledanjem/uprizarjanjem in z govorjenjem/pisanjem ter razpravljanjem o njih. Sprejemanje književnih besedil v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju omogoča razvijanje prvotnega subjektivnega literarnoestetskega doživetja. V tem obdobju učenci spoznavajo različne literarne vrste in zvrsti.

Ob tem se oblikujejo skozi raznolike strategije branja in razumevanja besedil. Poleg tega je ključnega pomena tudi spodbujanje bralne kulture v literarnoestetskem spodbudnem okolju, ki omogoča razvijanje sposobnosti ustvarjalne komunikacije s književnim delom in o njem.

V času pouka berejo in poslušajo besedila, obiskujejo knjižnico, filmske, lutkovne in gledališke predstave ipd.

PRVINE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost predstavljanja književne osebe, vživljanja vanjo ter privzemanja njene vloge;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: prepozna glavno književno osebo in njeno vlogo v besedilu;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: ubeseduje/opisuje svojo predstavo književnih oseb in jih predstavlja na različne načine;

K: prepozna, navaja in presoja motive za ravnanje književnih oseb in izraža lastno mnenje ter ga utemeljuje;

KC (3.3.4.1)

K: književno osebo primerja s svojimi vsakdanjimi izkušnjami in s podobami iz drugih književnih besedil;

KC (4.3.1.1 | 4.3.2.1 | 4.1.3.1)

K: razvija zmožnost doživljanja in razumevanja književnega prostora in časa, svojo predstavo ubeseduje ter jo primerja s predstavami vrstnikov;

K: v besedilu in ilustracijah prepozna književni prostor in čas;

K: povezuje doživljanje in razumevanje književnega prostora in časa s svojimi izkušnjami iz vsakdanjega življenja in iz drugih književnih besedil;

K: ločuje realni in domišljjski svet, razlikuje pravljčni in realni književni prostor in čas;

K: razumevanje dogajanja v književnem besedilu razvija tako, da obnavlja zaporedje dogodkov in jih prikazuje s sličicami in s povedmi;

K: zaznava temo književnega besedila in jo vrednoti;

K: povzema sporočilo teme književnega besedila;

K: prepozna književna besedila na dano temo;

K: opredeli avtorja književnega besedila.

KC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna književne osebe, jih opiše s podatki iz besedila** in jih primerja med seboj;
- » **določi glavno književno osebo** in opredeli, kakšna je njena vloga v besedilu;
- » predstavi književno osebo z njenimi značjskimi in drugimi lastnostmi;
- » tvori krajše zaokroženo besedilo o književni osebi;
- » **opredeli književni čas (nekoč - danes);**
- » **s podatki iz besedila/ilustracij ubesedi predstavo književnega prostora;**
- » tvori krajše zaokroženo besedilo o književnem prostoru in času;
- » **ubesedi književno dogajanje v ustreznem zaporedju dogodkov (ob ilustraciji, ključnih besedah);**
- » prepozna temo književnega besedila (3. razred);
- » tvori krajše zaokroženo besedilo o dogajanju in temi.

TERMINI

- glavna književna oseba
- književni prostor
- književni čas
- književno dogajanje

BRALNA KULTURA

CILJI

Učenec:

K: spoznava raznovrstno leposlovno bralno gradivo, razvija zanimanje za branje in vztrajanje pri branju;

KC (1.1.4.1 | 1.3.5.1 | 1.3.1.1)

K: uporablja različne lokacije bralnih virov (domača, šolska, splošna in digitalna knjižnica);

K: (ob skupnem branju) ozavešča pomen branja kot vrednote in razvija bralno kulturo;

KC (1.1.4.1)

K: razvija interes za sprejemanje raznovrstnih književnih besedil in jih priporoča vrstnikom;

KC (1.3.2.1)

K: razvija občutek sposobnosti branja različnih vrst besedil;

K: govori o svojih bralnih izkušnjah (npr. zakaj si je izbral določeno književno besedilo) in izraža svoje mnenje o prebranem.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Pri tej skupini ciljev ni standardov znanja.

TERMINI

◦ knjižnica ◦ knjižničar

KNJIŽEVNA BESEDILA

CILJI

Učenec:

K: spoznava raznovrstna književna besedila po izbiri učitelja in učencev;

K: zaznava in doživlja čustvene sestavine ob poslušanju interpretativnega branja in pripovedovanja književnih besedil;

KC (3.3.2.1)

K: razvija recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil;

KC (1.1.4.1)

K: primerja sporočila ilustracij in besedila v slikanici;

K: spoznava domišljajska in realistična besedila ter avtorska besedila in folklorno književnost;

K: bere krajša književna besedila in izrazi svoja občutja o prebranem;

K: dostopa do književnosti v digitalnem okolju in se po njej premika z uporabo preproste navigacije.

KC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » zbrano poslušá brano/posneto književno besedilo in se odzove nanj;
- » poimenuje različne vrste obravnavanih besedil;
- » prebere krajše književno besedilo in odgovarja na zastavljena vprašanja;
- » predstavi slikanico, ki je bila obravnavana pri pouku.

TERMINI

◦ književno besedilo ◦ slikanica ◦ ilustracija ◦ naslov ◦ avtor ◦ ilustrator

ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

OBVEZNO

OPIS TEME

Razumevanje književnih besedil v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju temelji na doživljanju literarnoestetskih vrednot in bogatenju bralne kulture. Kot najprimernejša metoda dela se tudi za to priporoča šolska interpretacija umetnostnega besedila, ki omogoča poglobljeno analizo različnih literarnih zvrsti (pesništvo, pripovedništvo, dramatika). Ta metoda pripomore k razvoju bralnih strategij in kritičnega mišljenja, saj učence vodi skozi sistematično razumevanje in interpretacijo, usmerja pozornost na posamezne prezrte značilnosti (ali sestavine) besedil in njihovo doživljanje besedil. Koncept razumevanja bralnega gradiva zajema orientacijo v bralnem gradivu, poznavanje in obvladovanje smeri branja, poznavanje tiskanih in digitalnih gradiv, povezovanje besednega in slikovnega dela v besedilu z različnimi kodami sporočanja, ki omogočajo celostno branje multimodalnih besedil. Tako učenci skozi šolsko interpretacijo spoznavajo bogastvo književnosti in razvijajo pozitiven odnos do branja. Učitelj načrtuje izbiro raznovrstnih umetnostnih besedil, ki bodo učencem omogočila doživljanje različnih literarnih zvrsti/vrst in tematik.

PESNIŠTVO

CILJI

Učenec:

K: posluša/bere in doživlja pesmi ter v njih zaznava pesemske prvine (zvočnost, rimo in ritem);

K: doživlja interpretativno prebrano pesem in se nanjo čustveno odziva;

K: spoznava zgradbo pesmi (drugačna oblika kot druga besedila, kitice in verzi) in zaznava njene posebnosti (npr. likovna oblikovanost pesemskega besedila);

K: prepozna temo pesmi ter opredeli tematsko (osrednjo) besedo v pesmi in niza svoje asociacije nanjo;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: primerja pesem na ravni teme z že poslušanimi oz. prebranimi besedili ter išče podobnosti in razlike;

K: izbere pesem iz pesniške zbirke in svojo izbiro utemelji;

K: zaznava čustvene sestavine pesmi (vesela, žalostna) in čustveno obarvane besede;

KC (3.1.1.1)

K: povezuje zvočnost besede in zvočno slikanje (onomatopoiijo) s podobami, ki jih vzbuja besedilo;

K: ločuje pomensko podobne besede in razlaga pomen manj običajnih besed.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » predstavi zgradbo pesmi (število in dolžino kitic);
- » poišče rime v pesmi in tvori rime;
- » predstavi razpoloženje v pesmi;
- » s svojimi besedami izrazi razumevanje pesmi (tema, osrednja tematska beseda, naslov);
- » predstavi tematiko pesmi.

TERMINI

◦ pesem ◦ pesnik ◦ pesniška zbirka ◦ kitica ◦ rima

DRAMATIKA

CILJI

Učenec:

- K:** prepozna dramsko besedilo in ga loči od pripovednega in pesemskega besedila;
- K:** bere krajše dramsko besedilo, v besedilu razlikuje navedbo osebe od njenega dramskega govora;
- K:** se vživlja v književno osebo in pri tem poišče primeren glas zanjo ter ga po potrebi spreminja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » prepozna dramsko besedilo;
- » razlikuje dramski govor osebe od navedbe osebe in stranskega besedila/didaskalij.

TERMINI

- dramsko besedilo

PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

K: posluša in gleda ter izraža svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje lutkovne in gledališke predstave, igranega in animiranega filma ter radijske igre;

KC (1.3.1.1)

K: oblikuje domišljjsko predstavo oseb, na podlagi posebnosti njihove govornice in zvočne opreme, dogajalnega prostora in poteka dogajanja radijskega besedila;

KC (3.3.4.1)

K: spoznava gledališče kot kulturno ustanovo in vzpostavlja odnos do kulture in umetnosti;

KC (1.3.1.1 | 1.3.2.1)

K: zaznava in razume potek dogajanja v predstavi, opiše književne osebe ter kraj in čas dogajanja;

K: sporočilo predstave povezuje s svojimi izkušnjami (tudi z bralnimi);

KC (1.3.4.1)

K: prepoznava značilnosti in posebnosti igranega in animiranega filma ter se zaveda razlik med enim in drugim medijem;

K: vrednoti razliko med interpretacijo zgodbe v igranem in animiranem filmu glede na določene kriterije;

K: prepoznava gradnike vizualnih in zvočnih podob, ki so lahko nosilci pomenov;

K: spozna in bere izvirni strip in predelave;

KC (1.1.4.1)

K: primerja književne predelave besedil (strip, igrani in animirani film) z izvirnim književnim besedilom.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» s svojimi besedami razloži, zakaj se je v predelanem književnem besedilu nekaj zgodilo;

» izrazi razumevanje predelave književnega besedila (lutkovna ali gledališka predstava, igrani ali animirani film, radijska igra) in ga vrednoti.

TERMINI

◦ lutkovna predstava ◦ gledališka predstava ◦ igralec ◦ oder ◦ radijska igra ◦ animirani film ◦ igrani film

PRIPOVEDNIŠTVO

CILJI

Učenec:

K: posluša/bere in doživlja pripovedno književno besedilo;

K: spoznava, opisuje in povzema značilnosti različnih fantastijskih književnih vrst in realističnih zgodb;

K: ločuje pravljico od realistične pripovedi;

K: spoznava in prepozna razlike med domišljjskim in realnim svetom v pripovednih književnih besedilih.

KC (3.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» prepozna prvine pravljice;

» loči pravljico od realistične zgodbe.

TERMINI

◦ pravljica ◦ realistična zgodba ◦ pisatelj

(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH

OBVEZNO

OPIS TEME

(Po)ustvarjanje ob književnih besedilih in medijskih predelavah je ključno za celostni razvoj učencev v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Učenci razvijajo govorno in pisno izražanje ter interpretativno branje. Učitelj je govorni in bralni zgled. Načrtuje dejavnosti, pri katerih učenci po poslušanih/prebranih književnih besedilih in gledanih priredbah književnih besedil ustvarjajo svoja književna besedila, ilustracije in dramatizacije. S tem razvijajo domišljijo, jezikovne spretnosti in ustvarjalnost ter poglobljajo razumevanje književnih besedil in medijskih predelav. Učitelj vodi učence pri primerjavi izvirnih del in medijskih predelav ter spodbuja njihovo kritično mišljenje in vrednotenje. Učenci razvijajo pozitiven odnos do književnosti in medijev, hkrati pa razvijajo lastno ustvarjalnost in sporazumevalno zmožnost.

Razvijanje zmožnosti govorjenja, tj. pogovarjanja in govornega nastopanja, učencev je proces, ki vsebuje več korakov. Učenci po zgledu (npr. učiteljevem nastopu, slišnem posnetku besedila) razmišljajo o slišnem (razločno in naravno govorjenje, ritem, hitrost, glasnost) in videnem (očesni stik, mimika obraza, kretnje rok, gibanje po prostoru) ter urijo govorjenje na podlagi iste oz. podobne teme. Učenci berejo polglasno, glasno in tiho. Z učenjem interpretativnega branja razvijajo odnos do književnih besedil in motiviranost za branje ter sproščeno naravno glasno branje. Učitelj jih spodbuja k večkratnemu branju istega besedila na različne načine.

INTERPRETATIVNO BRANJE

CILJI

Učenec:

- K:** razločno bere z upoštevanjem zvočne prvine govora;
- K:** po zgledu razvija branje književnega besedila (npr. posnema razpoloženje književnih oseb in dogajanja);
- K:** po glasnem branju književnega besedila razvija vrednotenje svojega branja in branja sovrstnikov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

- doživeto branje

GOVORNO IN PISNO (PO)USTVARJANJE

CILJI

Učenec:

- K:** predlaga različne naslove za znana književna besedila in tvori naslov za svoje besedilo;
- K:** razvija zmožnost obnove že slišane/prebranega književnega besedila s svojimi besedami;
- K:** razvija zmožnost tvorjenja govornega besedila o stvarnih in domišljjskih svetovih;
- K:** razvija zmožnost tvorjenja pravljice po zgledu klasične pravljice;
- K:** razvija zmožnost tvorjenja realistične zgodbe;
- K:** po vzorcu iz pesmi tvori ritmična besedila, rime, kitice (tudi onomatopoijo);
- K:** iz besedila po vzorcu tvori besede, sopomenske nize, asociacije ob besedah, prilastke ob tematskem jedru, izmišlja si nove besede;
- K:** razvija zmožnost govornega nastopanja z vnaprej izbranim književnim besedilom;
- K:** uporablja različne multimodalne izraze (z besedami, sliko, glasbo, animiranimi podobami) za upodobitev svoje domišljjske predstave o književnih osebah, njihovem ravnanju, okoliščinah, kot so kraj, čas dogajanja, ki jih prepozna iz književnega besedila;
- KC** (4.3.2.1 | 4.3.1.1 | 4.3.3.1)
- K:** razvija zmožnost predelave književnega besedila (zgodbo v pesem ali dramsko besedilo, pesem v zgodbo), oz. v drugi medij (npr. ilustrira pesem/zgodbo, tvori strip, slikopis, predstavo s prstnimi lutkami, kamišibaj, animirani film).
- KC** (4.3.1.1 | 4.1.3.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- **tvori ustna in pisna besedila:**

- » **ob slikanici (z besedilom ali brez) s svojimi besedami pripoveduje zgodbo (1. razred);**
- » po poslušanem/gledanem/prebranem književnem besedilu ga obnovi/tvori izpuščeni del/njegovo nadaljevanje (2., 3. razred);
- » **po poslušanju/branju pravljice tvori njeno nadaljevanje (1., 2. razred)** oz. tvori pravljico z njenimi značilnostmi (3. razred);
- » realistično zgodbo, v kateri je dogajanje podobno tistemu iz njegovega sveta (3. razred);
- » **recitira/deklamira pesem (1. in 2. razred)** in s posebno govorico izraža razpoloženje (3. razred);

- » govorno nastopa z vnaprej izbranim književnim besedilom tako, da razločno in naravno govori ter upošteva zborna izreko;
- » predstavi svoje (po)ustvarjalno besedilo pesemskega, pripovednega ali dramskega besedila v različnih medijih (3. razred).

TERMINI

- ilustracija
- strip
- slikopis
- lutka
- naslov

KNJIŽEVNOST V PROSTORU IN ČASU

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema usvajanje književnega znanja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole, ki je ključno za razvoj bralne kulture in ljubezni do knjig. Procesno usvajanje književnega znanja vključuje postopno spoznavanje literarnih zvrsti, razumevanje osnovnih literarnih pojmov in razvijanje sposobnosti interpretacije besedil ter poustvarjanje književnih besedil. Učitelj naj spodbuja učence k aktivni rabi književnih znanj skozi različne dejavnosti, kot so poslušanje in odzivanje, branje, pripovedovanje, dramatizacija in poustvarjanje, npr. ustvarjalno pisanje. S tem učenci pridobivajo literarnovedno znanje, ki ga lahko uporabljajo v različnih kontekstih, kar krepi njihovo razumevanje in izražanje.

Učenci naj poslušajo in berejo tudi celotna avtorska dela, primerna njihovim zmožnostim in interesom.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenci razvijajo zmožnosti razumevanja in doživljanja književnih besedil in pridobivajo literarnovedna znanja.

V šoli preberejo:

- » celovite kakovostne slikanice, ki so lahko kratke realistične zgodbe, kratke fantastične zgodbe, basni, mite, pripovedke idr. (od katerih naj bodo tudi take s problemsko tematiko),
- » vsaj eno zbirko slovenskih ljudskih pesmi,
- » vsaj eno celovito zbirko pravljic (npr. pravljice bratov Grimm),
- » besedila avtorjev otroške književnosti: Nika Grafenauerja, Otona Župančiča, Toneta Pavčka, Srečka Kosovela, Kajetana Koviča (poezijo in/ali prozo), Ele Peroci, Svetlane Makarovič, Lile Prap ter vsaj še eno besedilo sodobnega avtorja/sodobne avtorice po izbiri učitelja/učiteljice ter učencev in učenk (npr. Ferija Lainščka, Anjo Štefan, Primoža Suhodolčana, Petra Svetino),
- » vsaj eno kakovostno dramsko besedilo (ki si ga lahko ogledajo tudi kot predstavo).

USTVARJALCI IN NJIHOVA KNJIŽEVNA DELA TER SLOVSTVENA FOLKLORA

CILJI

Učenec:

K: spoznava avtorje otroške književnosti in njihova književna besedila/dela ter ilustratorje književnih del;

K: spoznava slovstveno folkloro (ljudske pesmi (tudi izštevanka in zafrkljivke) in slovenske ljudske pravljice in pripovedke).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **pozna**, razume in ovrednoti **književna besedila obvezno obravnavanih književnikov in književnic, izbrane slovenske ljudske pravljice ter pravljice bratov Grimm;**
- » **pozna**, razume in ovrednoti **vsaj eno besedilo sodobnega avtorja/sodobne avtorice po izbiri učitelja ter učencev;**
- » **pozna**, razume in ovrednoti **najmanj eno celovito kakovostno slikanico na posamezni razred ter najmanj eno kakovostno dramsko besedilo (lahko tudi predstavo);**
- » **pozna slovenske ljudske pesmi** in njihove značilnosti;
- » **uporabi ljudsko pesem v različnih kontekstih (npr. petje, recitiranje);**
- » **pozna slovenske ljudske pravljice in pripovedke** ter njihove značilnosti;
- » uporabi slovensko ljudsko pravljico in pripovedko v različnih kontekstih (npr. pripovedovanje, dramatizacija);
- » **uporabi izštevanko v igri.**

TERMINI

- ljudska pravljica ◦ ljudska pesem ◦ izštevanka ◦ pripovedka

LITERARNOVEDNI IZRAZI

CILJI

Učenec:

K: razvija razumevanje in uporabo literarnoteoretičnih pojmov.

KC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-prepozna, razume in uporabi literarnoteoretične pojme:

- » naslov, pisatelj, pravljica, pripovedka, realistična zgodba, ilustrator, ilustracija;
- » pesnik, pesem, kitica (2. razred), rima (2. razred), izštevanka;
- » predstava (gledališka in lutkovna), igralec, oder, igrani film, animirani film;

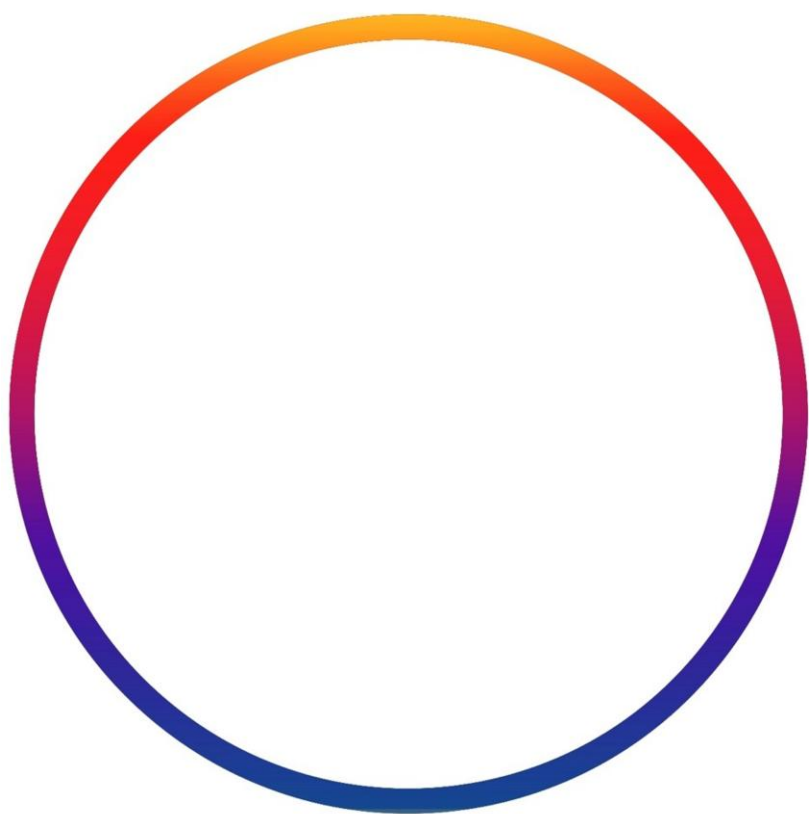
-pozna, razume in uporablja s tem učnim načrtom določene termine.

TERMINI

- naslov ◦ pisatelj ◦ pravljica ◦ pripovedka ◦ realistična zgodba ◦ ilustrator ◦ ilustracija ◦ pesnik ◦ pesem
- kitica ◦ rima ◦ izštevanka ◦ predstava ◦ igralec ◦ oder ◦ igrani film ◦ animirani film

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

PRVO VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO OBDOBJE

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

OPISMENJEVANJE

OBVEZNO

OPIS TEME

Proces opismenjevanja predstavlja eno temeljnih področij zgodnjega šolanja, ki vključuje predopismenjevanje in začetno opismenjevanje. Predopismenjevalne spretnosti se razvijajo z namenom, da učenci pridobijo ustrezno podlago za učenje branja in pisanja. To obsega spodbujanje glasovnega in vidnega zaznavanja ter razvoj finomotoričnih spretnosti in orientacije. Cilj začetnega opismenjevanja je, da učenci berejo in pišejo v slovenskem jeziku.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju je posebna pozornost namenjena opismenjevanju. Namen le-tega ni le obvladanje tekočega branja in pisanja, temveč razvita zmožnost sporazumevanja v vidnem prenosniku ter razmišljanje, ustvarjanje, učenje in razvedrilo ob zapisanih besedilih. Cilj je omogočiti vsem učencem in učenkam, da spoznajo in dosežejo višjo raven t. i. kritične pismenosti.

PREDOPISMENJEVANJE

CILJI

Učenec:

K: razvija govorno-jezikovne zmožnosti v varnem in spodbudnem učnem okolju s sošolci in učitelji;

KC (3.3.1.1 | 2.1.2.1 | 2.4.2.1 | 3.1.1.2)

K: zaznava in izgovarja glasove slovenskega knjižnega jezika;

KC (1.1.2.2 | 1.1.2.1)

K: zaznava in izgovarja glasove slovenskega knjižnega jezika;

K: razvija vidno zaznavanje in zavedanje (vidno pozornost, vidno pomnjenje, vidno razlikovanje);

K: razvija orientacijo na sebi, na drugi osebi, v prostoru, na ploskvi, v bralnem gradivu;

K: razvija grafomotoriko.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

◦ glas ◦ črka ◦ beseda

ZAČETNO OPISMENJEVANJE

CILJI

Učenec:

K: sistematično usvaja tiskane in pisane črke, ki se razlikujejo od črk madžarske abecede, hkrati razvija tehniko branja in pisanja ter razvija jezikovno zmožnost.

K: piše črke, zloge, besede, povedi, besedila in zapisano glasno prebere;

K: razvija pravilno držo telesa in pisala;

KC (1.1.4.1)

K: razvija čitljivost pisanja;

K: primerno razvojni stopnji razvija branje z razumevanjem.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-izkaže poznavanje glasov in črk slovenske abecede, tako da:

» napiše povedi s tiskanimi črkami in pisanimi črkami;

-tekoče prebere besedilo v obsegu najmanj 300 besed, tako da:

» bere v govorjeni hitrosti z redkimi premori ali ponovitvami, natančno, razločno, v enakomernem ritmu (3. razred);

- izkaže razumevanje prebranega besedila.

TERMINI

◦ glas ◦ črka ◦ zlog ◦ beseda ◦ poved ◦ besedilo ◦ branje ◦ pisanje

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema poslušanje, branje in pisanje neumetnostnih besedil različnih besedilnih vrst, sprejemanje in njihovo razumevanje ter tvorjenje in uporabo besedil v vsakdanjem delu in učenju. Skupina ciljev, **Sporazumevanje**, se osredotoča na razvijanje nebesednega in besednega dvogovornega sporazumevanja, kar vključuje pogovarjanje in dopisovanje. Druga skupina ciljev, **Sprejemanje, razumevanje in tvorjenje neumetnostnih besedil** se osredotoča na delo z enogovornimi besedili. Cilje te teme učenci dosegajo s poslušanjem enogovornih neumetnostnih besedil, »branjem« naslikane zapovedi, prepovedi in opozoril ter govornim tvorjenjem le-teh, branjem prikazovalnih besedil ter govornim in pisnim tvorjenjem le-teh. Učenec se uči tvorjenja opisovalnih in pripovednih besedil po zgledu. Tvorjenje neumetnostnih besedil vključuje faze načrtovanja, ubesedilovanja in izboljševanja.

Skupina ciljev, Besedilo, besedilne vrste in besedilne skupine, se osredotoča na spoznavanje, sprejemanje, tvorjenje in kritično vrednotenje **različnih vrst besedil** ter s tem razvijanje sporazumevalne zmožnosti. Besedila so namenjena razvijanju in urjenju pravopisne zmožnosti ter razvijanju tehnike pisanja.

BESEDILO, BESEDILNE VRSTE, BESEDILNE SKUPINE

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost poslušanja (gledanja posnetih) in branja besedil ter usvaja značilnosti besedilnih vrst (opis, pripoved, pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka, kazalo, seznam).

KC (1.1.4.1)

K: razvija zmožnost pogovarjanja v osebnih pogovorih;

K: razvija zmožnost govornega nastopanja z vnaprej napovedano temo in z različnimi besedilnimi vrstami (pripoved, obnova, opis).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » pozna značilnosti besedilnih vrst (opis, pripoved, pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka, kazalo, seznam).

TERMINI

- pogovor
- pripoved
- opis
- seznam
- navadni dopis
- pozdrav
- voščilo
- čestitka
- vabilo
- besedilo

SPORAZUMEVANJE

CILJI

Učenec:

K: spoznava pomen poslušanja in usvaja strategije uspešnega poslušanja pri pogovoru;

KC (1.1.5.1 | 3.1.3.2 | 3.1.3.3)

K: razvija zmožnost pogovarjanja z različnimi sogovorci (pogovarja se o znanih temah, izkušnjah in interesih) in usvaja temeljna načela dialoškega sporazumevanja (vikanje, tikanje, pozdravljanje, nagovor);

KC (1.1.5.1)

K: razvija zmožnost tvorjenja povezovalnih neumetnostnih besedil po zgledu (pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka);

KC (1.1.5.1 | 4.1.3.1)

K: razvija zmožnost nebesednega sporazumevanja in pretvarjanja nebesednih sporočil v kratka besedna sporočila (zapovedi, prepovedi, opozorila);

KC (1.1.5.1)

K: usvaja zmožnost vrednotenja svojega poslušanja, pogovarjanja in govorjenja;

KC (1.1.4.1 | 3.3.2.1 | 3.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-zmožnost sporazumevanja pokaže tako, da:

- » razume nebesedna sporočila in jih tvori;
- » pozorno posluša sogovorca in se smiselno odziva;
- » sodeluje v pogovoru in upošteva načela dialoškega sporazumevanja,
- » tvori vabilo, voščilo ali čestitko (3. razred).

TERMINI

◦ besedno sporazumevanje ◦ nebesedno sporazumevanje ◦ vikanje ◦ tikanje ◦ pozdravljanje

SPREJEMANJE, RAZUMEVANJE IN TVORJENJE BESEDILA

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost poslušanja (gledanja posnetih) in branja besedil ter usvaja značilnosti besedilnih vrst (opis, pripoved, pozdrav, vabilo, voščilo, čestitka);

KC (1.1.4.1)

K: uči se uporabe enostavnih bralnih učnih strategij za razumevanje prebranega;

KC (1.1.4.1)

K: spoznava pomen neumetnostnih besedil v vsakdanjem življenju;

K: po poslušanju (gledanju) in branju izkazuje razumevanje besedila;

KC (1.1.4.1)

K: razvija kritično odzivanje na besedilo;

KC (1.1.4.1)

K: postavlja raznolika vprašanja vezana na besedilo;

K: razvija zmožnost ustnega in pisnega pripovedovanja ob urejenem in neurejenem nizu slikovnega gradiva, ob doživetih in domišljjskih dogodkih;

K: razvija zmožnost govornega nastopanja z naprej pripravljeno temo in z različnimi besedilnimi vrstami (pripoved, obnova, opis);

K: spoznava namen govornega nastopanja/predstavljanja;

K: po zgledu prepozna pravila govornega nastopanja/predstavljanja in sodeluje pri oblikovanju/tvorjenju meril za načrtovanje, izvedbo in vrednotenje govornega nastopanja;

K: ob učiteljevih vprašanjih prepozna bistvene podatke iz besedila, oblikuje slikovni ali besedni zapis, se uri v predstavitvi, predstavlja izbrano temo;

K: razvija zmožnost vrednotenja svojega in sovrstniškega govornega nastopanja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-izkaže razumevanje poslušanega in prebranega besedila tako, da:

» na podlagi vprašanj prepozna temo, okoliščine nastanka besedila (sporočevalca, naslovnika, kraj, čas) in sporočevalčev namen;

» najde bistvene podatke in pomembne podrobnosti;

» s svojimi besedami povzame besedilo;

-v smiselnih okoliščinah tvori krajša in enostavnejša pisna besedila, kar izkaže tako, da:

» napiše kratko, razumljivo in zaokroženo besedilo;

» napiše jezikovno in slogovno pravilno besedilo;

-govorno nastopi z vnaprej pripravljeno temo, tako da:

» **predstavi izbrano temo;**

» **uporabi ustrezen govor (jezikovno in slogovno ustrezen);**

» po predhodno oblikovanih merilih vrednoti lastni govorni nastop in govorni nastop sovrstnikov.

TERMINI

◦ kraj ◦ čas ◦ govorni nastop ◦ vabilo ◦ voščilo ◦ čestitka ◦ besedilo

SLOVENSKI JEZIK V PROSTORU IN DRUŽBI

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenci v okviru te teme ozaveščajo značilnosti slovenskega jezikovnega prostora, zavest o prvem jeziku v večjezičnem okolju, spoznavajo jezikovne zvrsti in okoliščine za njihovo rabo. Tema izhaja iz skupnih ciljev Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

V dvojezičnem okolju se učenci učijo uporabljati slovenski jezik za sporazumevanje in povezovanje z drugimi. Na ta način bodo imeli učenci vedno večji občutek pripadnosti skupini v prostoru z jezikovno različnostjo. Učenci spoznavajo okoliščine za rabo knjižnega in neknjižnega jezika, prednosti prvega jezika pred drugimi jeziki in svoje razmerje do slovenščine.

SLOVENSKI JEZIKOVNI PROSTOR IN SLOVENSKI JEZIK V DRUŽBI

CILJI

Učenec:

K: spoznava položaj slovenščine kot državnega jezika v Republiki Sloveniji in razvija pozitiven odnos do svojega maternega [prvega] jezika;

K: spoznava pomen in vlogo maternega [prvega] jezika in ga primerja z drugimi jeziki;

KC (1.1.3.2 | 1.2.1.1 | 1.3.5.1 | 1.3.2.1)

K: prepoznava različne jezike (tuji jezik, jezik okolja) in podobnosti/razlike slovenskega jezika z drugimi jeziki/prvimi jeziki sovrstnikov;

K: spoznava smiselnost učenja jezikov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » poimenuje svoj materni [prvi] jezik in ga loči od drugih jezikov (tujih jezikov, jezika okolja);
- » predstavi položaj slovenščine v Republiki Sloveniji.

TERMINI

- materni jezik
- tuji jezik
- državni jezik

JEZIKOVNE ZVRSTI SLOVENSKEGA JEZIKA

CILJI

Učenec:

K: spoznava okoliščine uporabe knjižnega jezika v nasprotju z rabo pogovornega jezika ali narečja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

- knjižni jezik

UVOD V JEZIKOVNI SISTEM

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema razvijanje poimenovalne, skladske, pravorečne in pravopisne zmožnosti. Razvoj teh poteka individualizirano, postopno in sistematično. Na razvoju teh zmožnosti mora biti v celotnem prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju velik poudarek, saj na njih temelji sporazumevalna zmožnost učencev, katerih materni jezik ni slovenščina. Cilji teme se vgrajujejo v vse ostale teme pouka slovenščine, tako pri jezikovnem kot pri književnem pouku.

BESEDIŠČE

CILJI

Učenec:

K: razvija in utrjuje poimenovanje bitij, predmetov, dejanj idr. v slovenskem knjižnem jeziku;

KC (1.1.2.1)

K: razlaga pomene besed/besednih zvez in ob tem spoznava elektronski Šolski slovar slovenskega jezika;

KC (1.1.2.1)

K: prepoznava knjižne besede iz istega tematskega polja, z enakim pomenom, nadpomenke, podpomenke in protipomenke;

KC (1.1.2.2 | 3.1.3.2)

K: prepoznava in tvori besede/besedne zveze;

K: tvori manjšalnice in ljubkovalnice, ženski par moškemu in obratno, samostalniške izpeljanke iz glagolov (za živega in neživega vršilca dejanja, za dejanje in prostor dejanja) ter pridevniške izpeljanke iz samostalnikov (za svojino in snovnost) ipd.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-ob besedilih izkaže poimenovalno zmožnost tako, da:

» poimenuje bitja, predmete, dejanja ... na sliki s knjižnimi besedami in besednimi zvezami;

- » k danim besedam priredi knjižne besede iz istega tematskega polja, sopomenke, nadpomenke, podpomenke ter protipomenke;
- » tvori knjižne manjšalnice, ženski par moškemu poimenovanju in obratno ter samostalniške in pridevniške izpeljanke za svojino in snovnost.

TERMINI

- slovar

SKLADNJA

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost tvorjenja pomensko in oblikovno ustreznih enostavčnih in večstavčnih povedi;

K: razvija zmožnost upovedovanja povezanih dejanj glede na čas sporočanja in se navaja na rabo časovnih prislovov;

K: usvaja različne vrste povedi glede na končno ločilo;

K: izboljšuje praktično obvladanje slovnice.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-ob delu z besedilom dokaže znanje s področja skladnje tako, da tvori pomensko in oblikovno ustrezne povedi in v njih pravilno uporablja:

- » samostalnike v pravilni sklonski obliki;
- » pridevnike v pravilnem spolu, številu in sklonu ter ustrezno opisno in obrazilno stopnjevane;
- » glagole v pravilni osebni, časovni in naklonski obliki;
- » časovne prislove;
- » predloge;
- » tvori povedi s piko, vprašajem in klicajem.

TERMINI

- poved

PRAVOPIS

CILJI

Učenec:

K: usvaja pisanje besed z nekritičnimi in kritičnimi glasovi (s polglasnikom, z Ÿ, z nezvočnikom na koncu ali sredi besede);

KC (3.1.3.2)

K: usvaja rabo velike začetnice;

K: usvaja pisanje besed skupaj in narazen (ločen zapis predloga in naslednje besede, nikalnice pred glagolom);

K: usvaja rabo ločil (pika, vprašaja, klicaja in vejice pri naštevanju);

K: piše glavne in vrstilne števnike do sto z besedo in številko;

K: uči se odkrivati in odpravljati pravopisne napake;

K: razvija čitljivost pisanja.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-pri tvorjenju povedi in besedil dokaže znanje pravopisa tako da:

- » piše besede z nekritičnimi in kritičnimi glasovi;
- » uporabi ustrezno začetnico v začetku povedi, za slovenska lastna imena, svojilne pridevnike, izpeljane iz lastnih imen, znanih slovenskih zemljepisnih lastnih imenih;
- » piše predlog ločeno od naslednje besede, nikalnico ločeno od glagola;
- » uporablja končna ločila (piko, vprašaj, klicaj);
- » uporablja vejico pri naštevanju besed;
- » piše glavne in vrstilne števnike (do 100) s številko in z besedo.

TERMINI

◦ velika začetnica ◦ pika ◦ vprašaj ◦ klicaj ◦ vejica

PRAVOREČJE

CILJI

Učenec:

K: ob poslušanju razvija pravorečno zmožnost tako, da prepozna knjižno izreko in jo ločuje od izreke pogovornega jezika ali narečja;

KC (3.3.2.1)

K: razvija čim bolj knjižno in razločno govorjenje.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-dokaže pravorečno zmožnost tako, da:

- » govori čim bolj knjižno, **razločno** in primerno glasno;
- » v govorjenih besedilih upošteva stavčni poudarek in intonacijo.

KNJIŽEVNA BESEDILA IN ODZIV

OBVEZNO

OPIS TEME

Učenci s književnimi besedili razvijajo recepcijsko zmožnost z branjem/poslušanjem/gledanjem/uprizarjanjem in z govorjenjem/pisanjem ter razpravljanjem o njih. Sprejemanje književnih besedil v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju omogoča razvijanje prvotnega subjektivnega literarnoestetskega doživetja. V tem obdobju učenci spoznavajo različne literarne vrste in zvrsti.

Ob tem se oblikujejo pričakovanja skozi raznolike strategije branja in razumevanja besedil. Poleg tega je ključnega pomena tudi spodbujanje bralne kulture v literarnoestetskem spodbudnem okolju, ki omogoča razvijanje sposobnosti ustvarjalne komunikacije s književnim delom in o njem.

V času pouka berejo in poslušajo besedila, obiskujejo knjižnico, filmske, lutkovne in gledališke predstave ipd.

KNJIŽEVNA BESEDILA

CILJI

Učenec:

K: spoznava raznovrstna književna besedila po izbiri učitelja in učencev;

K: zaznava in doživlja čustvene sestavine ob poslušanju interpretativnega branja in pripovedovanja književnih besedil;

KC (3.3.2.1)

K: razvija recepcijsko zmožnost, tj. zmožnost doživljanja, razumevanja in vrednotenja književnih besedil;

KC (1.1.4.1)

K: primerja sporočila ilustracij in besedila v slikanici;

K: spoznava domišljajska in realistična besedila ter avtorska besedila in folklorno književnost;

K: bere krajša književna besedila in odgovarja na vprašanja o prebranem;

K: dostopa do književnosti v digitalnem okolju in se po njej premika z uporabo preproste navigacije.

KC (4.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » poslušá brano/posneto književno besedilo in odgovori na zastavljena vprašanja;
- » poimenuje različne vrste obravnavanih besedil;
- » prebere krajše književno besedilo in odgovori na zastavljena vprašanja;
- » predstavi slikanico, ki je bila obravnavana pri pouku.

TERMINI

◦ književno besedilo ◦ slikanica ◦ naslov ◦ avtor ◦ ilustracija ◦ ilustrator

PRVINE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

K: razvija zmožnost predstavljanja književne osebe, vživljanja vanjo, »poistovetenja« z njo ter privzemanja njene vloge;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: prepozna glavno književno osebo in njeno vlogo v besedilu;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: prepozna, navaja in presoja motive za ravnanje književnih oseb in izraža lastno mnenje ter ga utemeljuje;

KC (3.3.4.1)

K: razvija zmožnost doživljanja in razumevanja književnega prostora in časa, svojo predstavo ubeseduje ter jo primerja s predstavami vrstnikov;

K: v besedilu in ilustracijah prepozna književni prostor in čas;

K: ločuje realni in domišljjski svet, razlikuje pravljčni in realni književni prostor in čas;

K: razumevanje dogajanja v književnem besedilu razvija tako, da obnavlja zaporedje dogodkov in jih prikazuje s sličicami in s povedmi;

K: sodeluje pri uprizoritvi književnega besedila z igro vlog, pri čemer se vživlja v različne vloge;

K: zaznava temo književnega besedila;

K: opredeli avtorja književnega besedila.

KC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **prepozna književne osebe, jih opiše s podatki iz besedila** in jih primerja med seboj;
- » **določi glavno književno osebo** in opredeli, kakšna je njena vloga v besedilu;
- » predstavi književno osebo z njenimi značajskimi in drugimi lastnostmi;
- » tvori krajše zaokroženo besedilo o književni osebi (3. r.);
- » **opredeli književni čas (nekoč - danes);**
- » **s podatki iz besedila/ilustracij ubesedi predstavo književnega prostora;**
- » **ubesedi književno dogajanje v ustreznem zaporedju dogodkov (ob ilustraciji, ključnih besedah);**

- » uprizori književno dogajanje z igro vlog, pri kateri prevzame vlogo ene od književnih oseb;
- » prepozna temo književnega besedila (3. r.).

TERMINI

- glavna književna oseba
- književni prostor
- književni čas
- književno dogajanje

BRALNA KULTURA

CILJI

Učenec:

K: spoznava raznovrstno leposlovno bralno gradivo in razvija zanimanje za branje in vztrajanje pri branju;

KC (1.1.4.1 | 1.3.5.1 | 1.3.1.1)

K: ob skupnem branju ozavešča pomen branja kot vrednoto in razvija bralno kulturo;

K: uporablja različne lokacije bralnih virov (domača, šolska, splošna knjižnica, digitalna knjižnica).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

◦ knjižnica ◦ knjižničar

ZVRSTI KNJIŽEVNOSTI IN PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

OBVEZNO

OPIS TEME

Razumevanje književnih besedil v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju temelji na doživljanju literarnoestetskih vrednot in bogatenju bralne kulture. Kot najprimernejša metoda dela se tudi tukaj priporoča šolska interpretacija umetnostnega besedila različnih literarnih zvrsti (pesništvo, pripovedništvo, dramatika). Ta metoda pripomore k razvoju bralnih strategij in kritičnega mišljenja, saj učence vodi skozi sistematično razumevanje in interpretacijo, usmerja pozornost na posamezne prezrte značilnosti (ali sestavine) besedil in njihovo doživljanja besedil.

Učitelj naj izbere raznovrstna književna besedila, ki bodo učencem omogočila doživljanje različnih tematik.

PESNIŠTVO

CILJI

Učenec:

K: posluša/bere in doživlja pesmi ter v njih zaznava pesemske prvine (zvočnost, rimo in ritem);

K: doživlja interpretativno prebrano pesem in se nanjo čustveno odziva;

K: spoznava zgradbo pesmi (drugačna oblika kot druga besedila, kitice, verzi) in zaznava njene posebnosti (npr. likovna oblikovanost pesemskega besedila);

K: prepoznava temo pesmi ter opredeli tematsko (osrednjo) besedo v pesmi;

KC (3.3.4.1 | 3.3.4.2)

K: zaznava čustvene sestavine pesmi (vesela, žalostna);

KC (3.3.1.1)

K: povezuje zvočnost besede in zvočno slikanje (onomatopoiijo) s podobami, ki jih vzbuja besedilo;

K: razume dogajanje pesmi in njeno vsebino povzema s svojimi besedami.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » predstavi zgradbo pesmi (število in dolžino kitic) ,
- » poišče rime v pesmi in tvori rime,
- » predstavi razpoloženje v pesmih,
- » predstavi vsebino pesmi na svoj način.

TERMINI

◦ pesem ◦ pesnik ◦ pesniška zbirka ◦ kitica ◦ rima

PRIPOVEDNIŠTVO

CILJI

Učenec:

K: posluša/bere in doživlja književno pripovedno besedilo;

K: spoznava in opisuje značilnosti pravljice in realističnih zgodb;

K: ločuje pravljico od realistične pripovedi;

K: spoznava in prepoznava razlike med domišljjskim in realnim svetom v pripovednih književnih besedilih.

KC (3.1.1.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

» prepozna prvine pravljice,

» loči pravljico od realistične zgodbe.

TERMINI

◦ pravljica ◦ realistična zgodba ◦ pisatelj

DRAMATIKA

CILJI

Učenec:

K: prepozna dramsko besedilo in ga loči od pripovednega in pesemskega besedila;

K: bere krajše predelano ali izvirno dramsko besedilo, v besedilu razlikuje navedbo osebe od njenega dramskega govora;

K: se vživlja v književno osebo in poišče primeren glas zanjo.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

- dramsko besedilo

PREDELAVE KNJIŽEVNIH BESEDIL

CILJI

Učenec:

K: posluša in gleda ter izraža svoje doživljanje, razumevanje in vrednotenje lutkovne in gledališke predstave, igranega in animiranega filma ter radijske igre;

K: spoznava gledališče kot kulturno ustanovo in vzpostavlja odnos do kulture in umetnosti;

K: zaznava in razume potek dogajanja v predstavi, opiše književne osebe ter kraj in čas dogajanja;

K: sporočilo predstave povezuje s svojimi izkušnjami (tudi z bralnimi);

K: prepoznavna gradnike vizualnih in zvočnih podob, ki so lahko nosilci pomenov;

K: spozna in bere izvirni strip in predelave.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

◦ lutkovna predstava ◦ gledališka predstava ◦ igralec ◦ oder ◦ radijska igra ◦ animiran film ◦ igrani film

(PO)USTVARJANJE OB KNJIŽEVNIH BESEDILIH

OBVEZNO

OPIS TEME

(Po)ustvarjanje ob književnih besedilih in medijskih predelavah je ključno za celostni razvoj učencev v prvem vzgojno izobraževalnem obdobju. Učenci razvijajo govorno in pisno izražanje ter interpretativno branje. Učiteljeva izbira književnih besedil in priprava učencev na poustvarjanje je pri slovenščini kot drugem jeziku ključna za uspeh učencev pri doseganju tega cilja. Učitelj načrtuje dejavnosti, pri katerih učenci po poslušanih/prebranih književnih besedilih in gledanih priredbah književnih besedil ustvarjajo svoja književna besedila, ilustracije in dramatizacije. S tem razvijajo domišljijo, sporazumevalno zmožnost, jezikovne spretnosti in ustvarjalnost ter poglobljajo razumevanje književnih besedil in medijskih predelav.

Razvijanje zmožnosti govorjenja, tj. pogovarjanja in govornega nastopanja učencev je proces, ki vsebuje več korakov. Učenci po zgledu (npr. učiteljevem nastopu, slišnem posnetku besedila) razmišljajo o slišnem (razločno in naravno govorjenje, ritem, hitrost, glasnost) in videnem (očesni stik, mimika obraza, kretnje rok, gibanje po prostoru) ter urijo govorjenje na podlagi iste oz. podobne teme. Učenci berejo polglasno, glasno in tiho. Z učenjem interpretativnega branja si razvijajo odnos do književnih besedil in motiviranost za branje ter sproščeno naravno glasno branje. Učence spodbuja k večkratnemu branju istega besedila na različne načine.

GOVORNO IN PISNO (PO)USTVARJANJE

CILJI

Učenec:

- K:** razvija zmožnost obnove že slišanega/prebranega književnega besedila s svojimi besedami;
- K:** razvija zmožnost tvorjenja govornega/pisnega besedila o stvarnih in domišljjskih svetovih;
- K:** razvija zmožnost tvorjenja pravljice po zgledu klasične in avtorske pravljice;
- K:** razvija zmožnost govornega nastopanja z vnaprej izbranim književnim besedilom;
- K:** razvija zmožnost deklamiranja/recitiranja pesmi.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-tvori ustna in pisna besedila:

- » ob slikanici (z besedilom ali brez njega) s svojimi besedami pripoveduje zgodbo (1. r);
- » po poslušanem/gledanem/prebranem književnem besedilu ga obnovi/tvori njegovo nadaljevanje (2., 3. r);
- » govorno nastopa z vnaprej izbranim književnim besedilom tako, da razločno in naravno govori ter upošteva zborna izreko (2., 3. r);
- » tvori pravljico z njenimi značilnostmi (3. r);
- » tvori realistično zgodbo, v kateri je dogajanje podobno tistemu iz njegovega sveta, (3. r);
- » doživeto **recitira** (3.r) / **deklamira pesem** (1. in 2. r.).

TERMINI

- deklamacija pesmi
- recitacija pesmi
- govorni nastop

INTERPRETATIVNO BRANJE

CILJI

Učenec:

K: razločno bere/bere z upoštevanjem zvočne prvine govora;

K: po zgledu razvija branje književnega besedila (npr. posnema razpoloženje književnih oseb in dogajanja);

K: po glasnem branju književnega besedila razvija vrednotenje svojega branja in branja sovrstnikov.

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

Ta skupina ciljev nima standardov znanja.

TERMINI

- doživeto branje

KNJIŽEVNOST V PROSTORU IN ČASU

OBVEZNO

OPIS TEME

Tema zajema usvajanje književnega znanja v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju osnovne šole, ki je ključno za razvoj bralne kulture in ljubezni do knjig. Procesno usvajanje književnega znanja vključuje postopno spoznavanje literarnih zvrsti, razumevanje osnovnih literarnih pojmov in razvijanje sposobnosti interpretacije besedil ter poustvarjanje književnih besedil. Učitelj naj spodbuja učence k aktivni rabi književnih znanj skozi različne dejavnosti, kot so poslušanje in odzivanje, branje, pripovedovanje, dramatizacija in poustvarjanje, npr. ustvarjalno pisanje. S tem učenci pridobivajo literarnovedno znanje, ki ga lahko uporabljajo v različnih kontekstih, kar krepi njihovo razumevanje in izražanje.

Učenci naj poslušajo in berejo celotna avtorska dela primerna njihovim zmožnostim in interesom.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Učenci razvijajo zmožnosti razumevanja in doživljanja književnih besedil in pridobivajo literarnovedna znanja.

V šoli preberejo:

- » celovite kakovostne slikanice, ki lahko ponazarjajo kratke realistične zgodbe, kratke fantastične zgodbe, basni, mite, pripovedke idr. (od katerih naj bodo tudi take s problemsko tematiko),
- » vsaj eno zbirko slovenskih ljudskih pesmi,
- » vsaj eno celovito zbirko pravljic (npr. pravljice bratov Grimm),
- » besedila avtorjev otroške književnosti: Nika Grafenauerja, Otona Župančiča, Toneta Pavčka, Srečka Kosovela, Kajetana Koviča (poezijo in/ali prozo), Ele Peroci, Svetlane Makarovič, Lile Prap ter vsaj še eno besedilo sodobnega avtorja/sodobne avtorice po izbiri učitelja/učiteljice ter učencev in učenk (npr. Ferija Lainščka, Anjo Štefan, Primoža Suhodolčana, Petra Svetino),
- » vsaj eno kakovostno dramsko besedilo (ki si ga lahko ogledajo tudi kot predstavo).

Priporočeni avtorji in književna besedila za 1. VIO:

Predlagana besedila

- Spoznavanje književnih zvrsti (lirika, epika, dramatika) in vrst, v okviru teh preberejo vsaj po eno besedilo:

a) **Poezija:** Srečko Kosovel, Tone Pavček, Niko Grafenauer, Kajetan Kovič, Miroslav Košuta, Boris A. Novak, Bina Štampe Žmavc, Feri Lainšček, Anja Štefan, Peter Svetina, Andrej Rozman Roza, Lila Prap, Barbara Gregorič Gorenc, Borut Gombač, Vinko Möderndorfer, Jure Jakob, Ambrož Kvartič.

b) **Kratka proza:**

PRAVLJICE

- ljudske pravljice: slovenska ljudska (npr. Zverinice iz Rezije, Zlata ptica, Zlata ribica ...); ljudske pravljice drugih narodov (npr. Lonček, kuhaj!, Trije prašički, Zlatolaska in trije medvedi ...); zbirka Babica pripoveduje;
- avtorske pravljice: Kajetan Kovič: Maček Muri, Ela Peroci: Muca Copatarica, Svetlana Makarovič: Pekarna Mišmaš, Smetiščni muc, Sapramiška, Polonca Kovač: Zverinice z Večne poti, Feri Lainšček: Lučka, Bina Štampe Žmavc: Muc Mehkošapek, Ida Mlakar: Kako sta Bibi in Gusti ... (eno zgodbo iz serije), Nina Mav Hrovat: Posluš, jazbec gre, Aksinja Kermauner: Žiga špaget gre v žirni svet, Gaja Kos: Obisk, Vesna Radovanovič: Peteličnek (eno slikanico iz serije), Anja Štefan: Medved in klobuk, Gugalnica za vse (zbirka pravljic), Andrej Rozman Roza: O začaranem žabcu; brata Grimm: Žabji kralj, Zvezdni tolarji, Rdeča kapica, Hans Christian Andersen: Kraljična na zrnu graha, Grdi raček, Mala Morska deklica, Lio Lionni: Mali modri in mali rumeni.

PRIPOVEDKE

- ljudske pripovedke: slovenska ljudska (npr. Mojca Pokrajculja, Zlatorog, Povodni mož, Kako je nastalo Blejsko jezero ...); pripovedke drugih narodov (Kako je Evropa dobila ime);
- avtorske pripovedke: Andreja Peklar: Fant z rdečo kapico, Desa Muck: Kokoš velikanka.

BASNI

- basni: slovenske ljudske, basni drugih narodov; avtorske (npr. Slavko Pregl, Miroslav Košuta).

KRATKE ZGODBE

- kratke realistične zgodbe: Ela Peroci: Stara hiša številka 3, Boštjan Gorenc Pižama: Si že kdaj pokusil Luno?, Peter Svetina: Kako je gospod Feliks tekmoval s kolesom (eno slikanico iz serije), Slavko Pregl: O fantu, ki je lepo pozdravljaj!, O fantu, ki je iskal muco, Žiga X Gombač: Adam in tuba, Maša Ogrizek: Krasna zgodba, Neli K. Filipič: Kdo je kriv, da je zima bela in druge zgodbe; Jan De Kinder: Rdeča ali Zakaj zasmehovanje ni smešno;
- kratke fantastične zgodbe: Kajetan Kovič: Moj prijatelj Piki Jakob, Majda Koren: Protideževna juha, Skuhaj mi pravljico, Tina Arnuš Pupis: Božo in Vili, Na gozdni južini, Jana Bauer: Kako objeti ježa, Ding dong zgodbe; Primož Suhodolčan: Tina in medvedja moč, Primož in bajk (eno knjigo iz serije o športnikih), Maurice Sendak: Tja, kjer so zverine doma, Quentin Blake: Benjamin;
- informativno-leposlovna kratka proza: Polonca Kovač: Zelišča male čarovnice, Lila Prap (eno slikanico iz serije o živalih), Manica K. Musil: Arhitekta bova, Cvetka Sokolov: Bilo je nekoč na deželi.

c) Srednje dolga proza

- realistične povesti: Desa Muck: Anica (eno knjigo iz serije), Nataša Konc Lorenzutti: Kakšno drevo zraste iz mačka, Kdo je danes glavni, Jutri bom siten kot pes (živalski realizem), Andrej E. Skubic: Trio Golaznikus (serija), Sebastijan Pregelj: Zgodbe s konca kamene dobe (serija);
- fantastične pripovedi: Primož Suhodolčan: Živalske novice (eno knjigo iz serije), Bina Štampe Žmavc: Ure kralja Mina, Jana Bauer: Groznovilca, Carlo Collodi: Ostržek, Pamela Lyndon Travers: Mary Poppins.

č) dramatika: vsaj eno kakovostno dramsko besedilo (lahko tudi kot predstavo).

USTVARJALCI IN NJIHOVA KNJIŽEVNA DELA TER SLOVSTVENA FOLKLORA

CILJI

Učenec:

K: spoznava avtorje otroške književnosti in njihova književna besedila/dela ter ilustratorje književnih del;

K: spoznava slovstveno folkloro (ljudske pesmi (tudi izštevanke in zafrkljivke) in slovenske ljudske pravljice in pripovedke).

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

- » **pozna**, razume in ovrednoti **književna besedila obvezno obravnavanih književnikov in književnic, izbrane slovenske ljudske pravljice ter pravljice bratov Grimm;**
- » **pozna**, razume in ovrednoti **vsaj eno besedilo sodobnega avtorja/sodobne avtorice po izbiri učitelja ter učencev;**
- » **pozna**, razume in ovrednoti **najmanj eno celovito kakovostno slikanico na posamezni razred ter najmanj eno kakovostno dramsko besedilo (lahko tudi predstavo);**
- » **pozna slovenske ljudske pesmi** in njihove značilnosti;
- » **uporabi ljudsko pesem v različnih kontekstih (npr. petje, recitiranje);**
- » **pozna slovenske ljudske pravljice in pripovedke** ter njihove značilnosti;
- » uporabi slovensko ljudsko pravljico in pripovedko v različnih kontekstih (npr. pripovedovanje, dramatizacija);
- » **uporabi izštevanko v igri.**

TERMINI

- ljudska pravljica
- ljudska pesem
- izštevanka
- pripovedka

LITERARNOVEDNI IZRAZI

CILJI

Učenec:

K: razvija razumevanje in uporabo literarnoteoretičnih pojmov.

KC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Učenec:

-prepozna, razume in uporabi literarnoteoretične pojme:

- » naslov, pisatelj, pravljica, pripovedka, realistična zgodba, ilustrator, ilustracija;
- » pesnik, pesem, kitica (2.razred), rima (2.razred), izštevanka;
- » predstava (gledališka in lutkovna), igralec, oder, igrani film, animirani film;

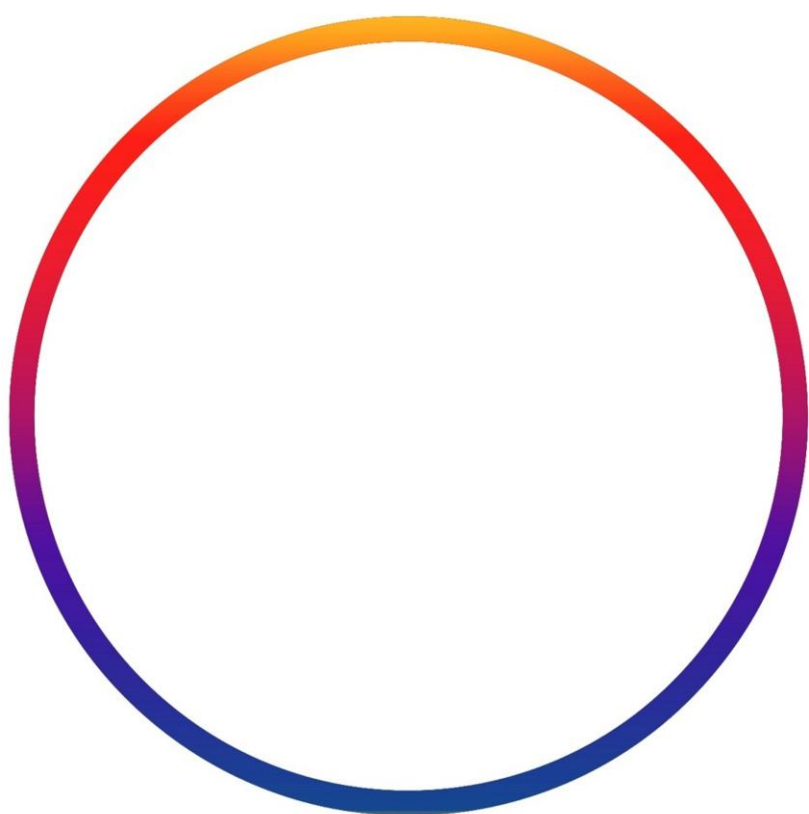
-pozna, razume in uporablja s tem učnim načrtom določene termine.

TERMINI

- naslov ◦ pisatelj ◦ pravljica ◦ pripovedka ◦ realistična zgodba ◦ ilustrator ◦ ilustracija ◦ pesnik ◦ pesem
- kitica ◦ rima ◦ izštevanka ◦ predstava ◦ igralec ◦ oder ◦ igrani film ◦ animirani film

MAGYAR MINT ANYANYELV

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

MOTIVÁLÓ ÉS JÁTÉKOS BEVEZETÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör céljai tömbösítve az első osztály első–második hónapjában valósulnak meg, elemeiben azonban végigkísérik a teljes nevelési-oktatási szakaszt. Célja az anyanyelv mint tantárgy megszerettetése, fő feladata az örömszerzés, a közös munkára való ráhangolás, a nyelvhasználat tudatosítása, a mesék és versek világába való tudatos bevezetés.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanév első két hónapjában az anyanyelv megszerettetése, a tanulók aktív bevonása és a közös munka örömteli megélése a cél, a nyelvhasználat tudatosításával és az élményszerű tanulás biztosításával.

A tanítás során kiemelt szerepet kapnak a játékos, kooperatív és drámapedagógiai munkaformák, amelyek elősegítik a nyelvi fejlődést és a kommunikációs készségek fejlesztését. A tanulók szabadon, különböző módokon (szóban, mozgással, rajzzal) fejezhetik ki gondolataikat és érzéseiket. A tevékenységeket a tanár differenciáltan tervezi, figyelembe véve az egyéni képességeket, hogy minden tanuló sikerélményben részesüljön.

A mesék, mondókák, mozgásos és drámajátékok alkalmazása segíti a nyelvi készségek spontán fejlődését. A beszéd, az írás és az olvasás előkészítése játékos formában történik, természetes helyzeteket teremtve. Az élményszerű tanulás és az aktív részvétel biztosítja a tanulók motivációját és hosszú távú érdeklődését az anyanyelv iránt.

MOTIVÁLÓ ÉS JÁTÉKOS BEVEZETÉS A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANULÁSÁBA

CÉLOK

A tanuló:

K: váljék érdeklődővé a mesék, versek és gyermekelőadások befogadása iránt;

K: fejlessze a figyelmes meghallgatás/megtekintés képességét;

K: vegyen részt drámapedagógiai és egyéb játékokban;

K: ismerje fel és tudja kifejezni érzéseit, gondolatait, ezáltal fejlessze az önbizalmát és az önbecsülését;

KC (3.1.1.1 | 3.1.2.2)

K: fejlessze a közös munkához szükséges képességeket, és higgyen abban, hogy pozitívan tudja befolyásolni az embereket és a helyzeteket;

KC (2.4.2.1 | 5.2.1.1)

K: motiváljon másokat a közös feladatok megoldására.

KC (5.2.4.1)

AZ ÍRÁS ÉS OLVASÁS ELŐKÉSZÍTÉSE

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör céljai az első osztály második-harmadik hónapjában valósulnak meg. Ebben az előkészítő időszakban a tanárok megfigyelik a tanulókat, majd a megfigyelések alapján célirányosan és differenciáltan, szükség szerint személyre szabottan fejlesztik a részképességeiket. A középpontban az írás előkészítése, a tanulók tájékozódási és finommotorikus képességének fejlesztése, valamint az olvasási készséghez és az olvasástechnikához szükséges készségek és részképességek fejlesztése áll, külön hangsúllyal a hangoztatáson.

ÍRÁS-ELŐKÉSZÍTÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a nagymozgást és a finommotorikát, stresszoldóként is;

KC (3.2.1.3)

K: legyen képes tájékozódni a saját testén, térben és síkon;

K: fejlessze az irányok megfigyelésének, a személyek és dolgok helyzete meghatározásának képességét;

K: fejlessze a hasonlóságokon és különbségeken alapuló csoportosítás képességét;

K: sajátítsa el a helyes testtartást, a ceruza és más írószerek fogását;

KC (3.2.1.4)

K: tanulja meg az egyes betűelemek vázolását.

FOGALMAK

◦ hang ◦ jel ◦ bal ◦ jobb ◦ szótag ◦ szó

OLVASÁS-ELŐKÉSZÍTÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: lapozzon nyomtatott anyagot;

K: látogasson el könyvtárba, és szerezzen tapasztalatokat, élményeket a könyvtárban igénybe vehető szolgáltatásokról;

K: tudatosítsa és bővítse tér- és időbeli relációs szókincsét;

K: állapítsa meg és fejezze ki események időbeli sorrendjét, tárgyak térbeli helyzetét;

K: fejlessze a fonémahallást, a szótagolási, valamint az analizáló-szintetizáló képességét (szavak bontása és építése);

K: érzékelje a szavak hosszúságát, különböztesse meg a rövid és hosszú szavakat;

K: vegyen részt az auditív ritmus fejlesztésére irányuló játékokban;

K: ismerje fel a szavakban a hangok és a szótagok helyét.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» a szavakat szótagokra bontja.

FOGALMAK

◦ jel ◦ hang ◦ szótag ◦ betű ◦ szó ◦ bal-jobb

BESZÉD ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör céljai koncentrikusan bővülve valósulnak meg a nevelési-oktatási szakasz ideje alatt, a többi témakörbe ágyazódva vagy önállóan. Legfőbb célja, hogy a tanulók eredményesen részt vegyenek a tantermi, majd fokozatosan az azon kívüli kommunikációban, hogy tudjanak és merjenek megnyilvánulni, értsék és alkalmazzák az alapvető nem nyelvi kommunikációs eszközöket, és törekedjenek az udvariasságra.

KOMMUNIKÁCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

K: tudjon különböző beszélgetőtársakkal életkorának megfelelő beszédhelyzetekben részt venni, törekedjen a tiszteletteljes megnyilvánulásra;

K: ismerje meg és használja a megszólítási és köszönési formákat, tudjon bemutatkozni kortársaknak és felnőtteknek;

V: különböztesse meg a tegezést és a magázást;

K: ismerje meg és használja az udvarias kérési és tudakozódási formákat, tudjon köszönetet és gratulációt kifejezni.

KC (5.2.4.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » tud megszólítani, köszönni, bemutatkozni, megfelelően használja a tegezést és a magázást;
- » tud udvariasan kérést, tudakozódást, köszönetet és gratulációt kifejezni.

FOGALMAK

◦ köszönési forma ◦ udvariassági kifejezés ◦ bemutatkozás ◦ köszönet ◦ gratuláció

BESZÉDÉRTÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: értse meg a tanári és tanulói közléseket a tanár–tanuló, tanuló–tanuló interakciókban, tudjon értelemszerűen ezekbe bekapcsolódni, illetve ezekben részt venni, tudatosítva a magyar nyelv használatát;

KC (3.3.2.1)

K: fejezze ki másokkal való egyetértését és egyet nem értését;

K: fejlessze a nem verbális kommunikáció (tekintet, mimika, gesztikuláció, testtartás) felismerésének és értelmezésének képességét;

K: ismerje fel a sértő beszédet, és törekedjen annak kiküszöbölésére.

KC (1.1.5.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» megérti a **szóbeli utasításokat, párbeszédet kezdeményez**, kérdéseket tesz fel.

FOGALMAK

◦ kérdés ◦ válasz

BESZÉD ÉS SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a hangok helyes ejtését, a megfelelő hangsúly és hanglejtés alkalmazásának képességét;

K: fejlessze megnevezési képességét önmagára és szűkebb környezetére vonatkozóan;

K: spontán nyilatkozzon meg mindennapi témákról;

K: alkosson képről/képsorról összefüggő mondatokat;

K: előre meghatározott szempontok alapján, felkészülés után összefüggően meséljen élményeiről, egy napjáról/hetéről, feladatairól, tevékenységeiről, önmagáról, családtagjairól, barátjáról/osztálytársáról, kedvenc állatáról, játékaról, helyiségről;

V: gyakorolja a nyilvános szereplést.

KC (3.3.5.3)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» a hangokat az időtartamnak megfelelően ejti;

» képes számára ismerős témáról megadott szavak vagy képek, képsorok segítségével felkészülés után szóban rövid elbeszélő és leíró szöveget alkotni.

FOGALMAK

◦ mondat

OLVASÁS ÉS SZÖVEGÉRTÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör céljai az első harmad mindhárom osztályában valósulnak meg. Célja, hogy serkentse az olvasás iránti pozitív viszony kialakítását és a szövegértési képességek fejlesztését. A leírt célok és tevékenységek gyermekbarát módon támogatják a tanulókat az olvasás világában, az önálló olvasás útján való haladásban, ezzel gazdagítva a szókincsüket és a szövegértési készségüket is. A változatos műfajú és típusú szövegek olvasásával a tanulók bővítik ismereteiket a világról, gazdagítják szó- és kifejezőkészségüket, valamint fejlesztik az önismeretüket.

OLVASÁSTECHNIKA

CÉLOK

A tanuló:

K: állapítsa meg a hangok helyét és sorrendjét a szavakban;

K: ismerje fel az azonos betűket és szótagokat a szavakban;

K: figyelje meg a hosszú és rövid magán- és mássalhangzók jelölését;

K: gyakorolja a hangösszevonást, betűket szintetizáljon szótagokká, szavakká;

K: hangosan és némán olvasson nyomtatott és írott betűs mondatokat, életkorának megfelelő rövidebb szöveget;

KC (1.1.4.1)

K: hangos olvasásnál törekedjen a tiszta hangképzésre, a szavak és szó szerkezetek helyes hangsúlyozására, a mondatfajták megfelelő hanglejtésére.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» ismeri és olvassa a nyomtatott (2. o.) és írott (3. o.) betűket;

» tud felkészülés után hangosan és némán olvasni rövidebb, életkorának megfelelő szövegeket.

FOGALMAK

◦ betű ◦ szótag ◦ szó ◦ mondat ◦ szöveg

SZÖVEGÉRTÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: hangosan és némán olvasson személy- és állatleírást, egyszerű leírást, receptet, rövid utasítást, üdvözetet, képeslapot, gratulációt, meghívót, plakátot, szórólapot;

K: figyelje meg a szöveg megformáltságát;

K: értse meg a hallott/olvasott szöveg szó szerinti jelentését, és állapítsa meg a lényeges adatokat;

KC (4.1.3.1)

K: válaszoljon a szövegre vonatkozó kérdésekre;

V: fogalmazzon meg kérdéseket az olvasott szöveggel kapcsolatban.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» megérti a szöveg alapvető adatait, és azt úgy bizonyítja, hogy **válaszol a szövegre vonatkozó kérdésekre.**

FOGALMAK

◦ személyleírás ◦ állatleírás ◦ utasítás ◦ üdvözet ◦ képeslap ◦ gratuláció ◦ meghívó ◦ plakát ◦ szórólap

ÍRÁS ÉS SZÖVEGALKOTÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör az írás- és szövegalkotási készség fejlesztésére fókuszál. A tanulók az 1. és 2. osztályban elsajátítják az írás alapvető elemeit, majd fokozatosan nem művészi szövegtípusokkal ismerkednek. Az elsajátított ismeretek alapján önállóan szövegeket alkotnak.

ÍRÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: értse meg a hang és a betű különbségét, valamint kapcsolatát, a tanult betűket kösse a megfelelő hanghoz;

K: gyakorolja a nyomtatott és írott kis- és nagybetűk önálló írását, ügyelve a megfelelő elrendezésre, nagyságra és a szépíráásra;

K: szavakat, mondatokat, rövidebb szövegeket másoljon;

K: tollbamondás után szavakat, mondatokat és rövid szövegeket írjon;

K: állapítsa meg a mondatok szavainak számát;

K: figyelje meg a mondatok helyesírását (mondatkezdő nagybetű, mondatvégi írásjel).

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» ismeri és írja a kis és nagy nyomtatott (2. o.) és írott (3. o.) betűket;

» nyomtatott és írott betűkkel szöveget másol, tollbamondás után ír, önállóan ír.

ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: tanári irányítással sajátítsa el a szövegalkotáshoz szükséges vázlatkészítés lépéseit;

K: szerezzen tapasztalatokat adatok és információk gyűjtésében más személyektől és egyéb forrásból;

KC (4.1.1.1)

K: a nyelvhelyességre és a tetszetős írásképre ügyelve, a műfaji követelményeknek megfelelően készítsen képleírást, írjon rövid történetet, egyszerű leírást, üdvözetet, képeslapot, gratulációt, meghívót;

KC (1.1.1.1)

K: adott szempontoknak megfelelően alkosson szöveget, azt ellenőrizze és szükség szerint javítsa ki;

K: a szövegalkotás során életkorának megfelelően fejlessze a kritikus gondolkodást;

KC (3.1.4.2)

K: adott/megbeszélte szempontok alapján értékelje saját és társai szövegét.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » tud minta alapján meghívót, üdvözetet és **képeslapot** írni;
- » **tud képről, képsorról néhány összefüggő mondatot alkotni.**

FOGALMAK

◦ leírás ◦ történet ◦ üdvözet ◦ képeslap ◦ gratuláció ◦ meghívó

NYELV

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör az első harmadban elvárt nyelvhasználathoz szükséges alapvető nyelvtani ismereteket tárgyalja. Először a magyar ábécét vázolja, majd erre építve fejleszti a tanulók nyelvhelyességi és helyesírási készségeit. Fontos célja, hogy a tanulók tudatosítsák anyanyelvük szépségét, egyediségét és fontosságát, tiszteletben tartva más nyelveket is. A témakör célja a hagyományok ápolásának tudatosítása is.

ANYANYELVI ISMERETEK

CÉLOK

A tanuló:

K: a Ki?, Mi?, Milyen?, Mit csinál? kérdésekre válaszolva érzékelje a szavak csoportosításának alapját, és gazdagítsa a szókincsét;

K: fejlessze megnevezési képességét;

K: gyűjtson alá- és fölrendelt fogalmakat (pl. gyümölcs – alma, körte);

K: állapítsa meg személyek és dolgok tulajdonságait, azokat hasonlítsa össze, és ezt nyelvileg fejezze ki (melléknevek);

K: állapítsa meg személyek és dolgok mennyiségét, azokat hasonlítsa össze, és ezt nyelvileg fejezze ki (tőszámnevek – Hány?, határozatlan számnevek – Mennyi?);

K: keressen rokon és ellentétes jelentésű szavakat;

K: sajátítsa el az anyanyelvi írás jelrendszerét: a magyar ábécé betűit, a rövid és a hosszú magán- és mássalhangzók jelölését, a j és ly jelölését;

K: gyakorolja a mondatkezdő nagybetű és a mondatzáró írásjelek (pont, kérdőjel, felkiáltójel) használatát, a személynevek helyesírását, a gyakoribb állatnevek és a számára ismertebb földrajzi nevek helyesírását, valamint a szavak elválasztását egyszerűbb esetekben.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » kérdések (*Ki?, Mi?, Milyen?, Mit csinál?*) alapján csoportosítja a szavakat;
- » ismeri (el tudja mondani) a magyar ábécét;
- » megkülönbözteti a magán- és a mássalhangzókat, valamint azok hosszúságát;
- » el tud választani egyszerűbb szavakat a szótagolás szabályai szerint;
- » használja a nagy kezdőbetűket mondatkezdéskor, a személynevekben és a számára ismertebb földrajzi nevekben;
- » ismeri a kijelentő és a kérdő mondatot, megfelelő írásjellel zárja azokat.

FOGALMAK

- magyar ábécé ◦ magánhangzó ◦ mássalhangzó ◦ kijelentő mondat ◦ kérdő mondat ◦ kis kezdőbetű
- nagy kezdőbetű ◦ rokon értelmű szó ◦ ellentétes jelentésű szó

A NYELV MINT A KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG HORDOZÓJA

CÉLOK

A tanuló:

K: vegyen részt olyan beszélgetésekben, amelyek a nyelv(ek) szerepéről, az általa ismert nyelvekről, a Szlovéniában használatos nyelvek helyzetéről és a magyar nyelv használatáról szólnak;

K: állapítson meg néhány különbséget a magyar nyelv iskolában és otthon használt változata között;

K: törekedjék a köznyelv használatára;

K: pozitív viszonyt alakítson ki saját anyanyelve (első nyelve), annak nyelvváltozatai és más nyelvek iránt;

K: ismerkedjen a magyar kultúra hagyományaival és értékeivel;

K: ismerjen meg néhány hungarikumot;

K: ismerkedjen a helyi szokásokkal.

FOGALMAK

- anyanyelv
- első nyelv
- második nyelv
- környezetnyelv
- idegen nyelv
- hagyomány
- szokás
- hungarikum

SZÉPIRODALMI SZÖVEGEKKEL VALÓ ISMERKEDÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

Az irodalmi nevelés legalapvetőbb célja, hogy a tanulók fejlesszék a művészi szövegek befogadásának készségét. Már az első nevelési-oktatási szakaszban epikai, lírai és a drámai szövegekkel, valamint azok feldolgoásaival ismerkednek. A témakör lehetővé teszi az irodalmi művekben való elmélyedést és új ismeretek elsajátítását. Az irodalmi művek sokfélesége hozzásegít a tanulók kíváncsiságának felkeltéséhez, érdeklődésük megtartásához, önmaguk megértéséhez, ezzel megalapozva érzelmi fejlődésüket.

EPIKAI SZÖVEGEK

CÉLOK

A tanuló:

- K:** hallgasson meg meséket, rövid történeteket, egy-két mondatban fogalmazza meg benyomásait, gondolatait;
- K:** képek segítségével olvasson ismert mesét, rövid történetet;
- K:** némán és hangosan olvasson rövidebb epikai szövegeket;
- K:** fogalmazza meg a történethez/szöveghez kapcsolódó élményeit, a szöveg kiváltotta érzelmeit;
- K:** válaszoljon a hallott és olvasott szövegekre vonatkozó kérdésekre;
- K:** hallott és olvasott szövegekben különböztesse meg a valóságost és a képzeletbelit;
- K:** tanári segítséggel hallott és olvasott szövegekben ismerje fel a pozitív és negatív értékeket (pl. a jót és a rosszat);
- V:** *olvasott szövegben húzza alá az ismeretlen szavakat;*
- K:** ismerje fel olvasott szöveg szerzőjét és címét, nevezze meg a szereplőit, a helyszínt és az időt;
- K:** ismerje fel a mesét, a kezdő és záró formulát, állapítsa meg a csodás elemeket;
- K:** írja le olvasott mese/történet tartalmát;
- V:** *fogalmazza meg a mese üzenetét;*

V: hallott és olvasott epikai szövegek által ismerjen meg néhány szólást és közmondást, tudja azokat értelmezni;

V: értékelje az olvasott szövegekben a szereplők magatartását, azonosuljon egy szereplővel;

K: az előzmények ismeretében következtessen a szöveg befejezésére, írjon más befejezést;

K: folytasson megkezdett történetet, illetve bővítse a már megismertet (pl. csodás elemek, szereplők hozzáadásával);

V: tanári segítséggel vagy önállóan alkosson saját mesét;

K: gyakorolja a mesélő stílust.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megállapítja némán olvasott rövidebb irodalmi szöveg témáját, a cselekmény idejét és helyét, megnevezi a szereplőket;
- » felismeri a mesét;
- » megnevezi a mese szerzőjét és címét;
- » felismeri a mesekezdő és -záró formulákat;
- » megkülönbözteti a valóságost és a képzeletbelit.

FOGALMAK

- szerző ◦ író ◦ cím ◦ mese ◦ szereplő ◦ mesehős ◦ csodás elem ◦ tartalom ◦ mesekezdés
- mesebefejezés

LÍRAI SZÖVEGEK

CÉLOK

A tanuló:

- K:** hallgasson meg verseket, egy-két mondatban fogalmazza meg benyomásait, gondolatait;
- K:** hallás után és olvasáskor különböztesse meg a verset és a mesét;
- K:** érezzen rá a hallott/olvasott vers hangulatára, állapítsa meg a témáját (miről szól?);
- K:** ismerje fel olvasott vers címét és a költő nevét;
- K:** ismerje fel a versszakokat, számlálja meg a verssorokat;
- K:** ismerje fel a rímeket, maga is keressen rímelő szavakat;
- V:** ismerje fel a refrént (nem megnevezés szintjén);
- K:** ismerje fel a képvers alakját;
- V:** próbálkozzék versírással, pl. adott vershez új versszak költésével;
- K:** tanuljon meg és mondjon el néhány mondókát és verset, hangulatukat hangszínnel és mozgással érzékeltesse.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » felismeri a verset;
- » megnevezi olvasott vers költőjét és címét;
- » felismeri a versszakokat és a verssorokat;
- » elmond egy-két memoritert.

FOGALMAK

◦ vers ◦ költő ◦ versszak ◦ verssor ◦ rím ◦ cím ◦ téma ◦ hangulat

DRÁMAI SZÖVEGEK

CÉLOK

A tanuló:

K: játsszon el hallott, olvasott vagy kitalált történeteket, jeleneteket;

K: drámajátékkal jelenítsen meg különböző helyzeteket;

K: vegyen részt drámapedagógiai játékokban;

K: vegyen részt ismert történet bábozással, dramatizálással való bemutatásában, fejlesztve identifikációs készségét.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» részt vesz ismert történet bábozással/dramatizálással való bemutatásában.

FOGALMAK

◦ dramatizálás

EGYÉB (RAJZFILM, SZÍNHÁZ, BÁBELŐADÁS)

CÉLOK

A tanuló:

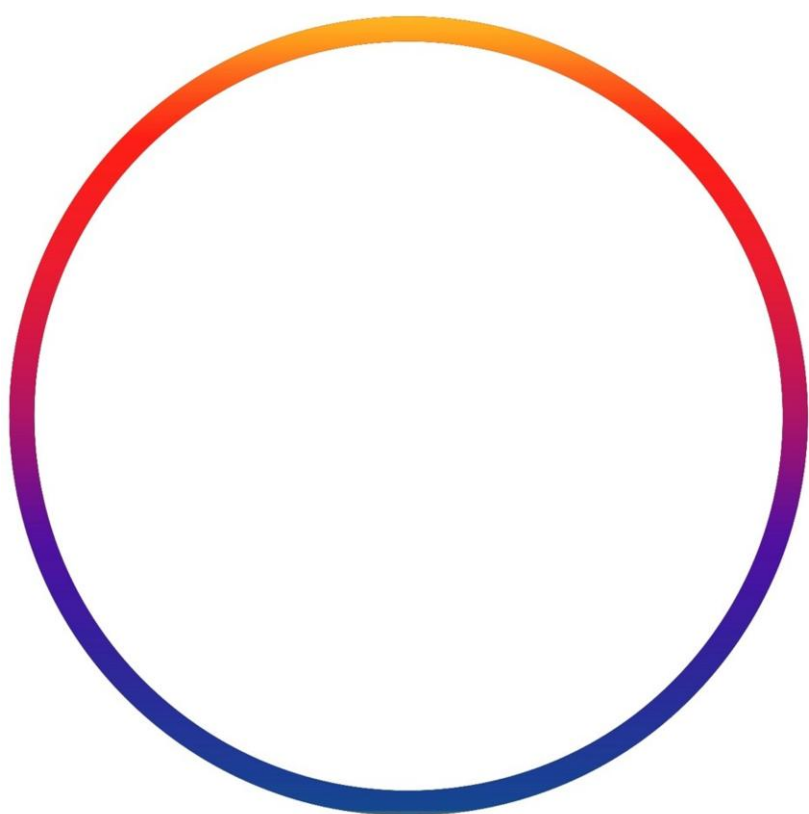
- K:** tekintsen meg színházi vagy bábelőadásokat, rajzfilmeket, gyermekfilmeket;
- K:** egyszerűen fogalmazza meg benyomásait és véleményét az előadásról, illetve filmről;
- K:** foglalja össze az előadás, illetve film tartalmát, cselekményét;
- K:** fejtse ki véleményét a videó- és interaktív játékokról.

FOGALMAK

- rajzfilm
- film
- színház
- előadás
- bábjáték

MAGYAR MINT MÁSDIK NYELV

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

SZÖVEGÉRTÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A második vagy idegen nyelv tanítása során a négy alapkészség egyike a szövegértés, amely magában foglalja a szóbeli és írásbeli szövegek megértését.

A szóbeli szövegértés, az audiovizuális megfigyelés és az olvasott szöveg értése során a tanuló fejleszti az auditív érzékenységét a magyar nyelv iránt, valamint felismeri és megpróbálja azonosítani a nyelv sajátosságait. Fejleszti a hallási stratégiáját és a hallásértési képességét, kialakít egy alapvető nyelvi repertoárt, amely tartalmaz néhány egyszerű nyelvi szerkezetet, és elegendő az alapvető kommunikációs igények kifejezéséhez. Eredeti magyar nyelvű szövegeket tanul (versek, gyermekdalok, mondókák, kiszámolók, történetleírás, utasítások, plakátok stb.), és ezáltal fejleszti interkulturális érzékenységét és többnyelvűségét. A tanuló megérti az osztálytermi kommunikációt és a környezetében előforduló mindennapi kifejezéseket. Ennek során tudatosítja az udvarias kommunikáció összetevőit, valamint megtanulja felismerni és használni az alapvető kulturális elemeket. Olyan befogadói stratégiákat is fejleszt, mint például az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése, továbbá megtanulja felismerni a rövid és egyszerű szövegek típusait (mese, vers, reklám...) és tulajdonságait. Ebben a szakaszban a nyelvi befogadás receptív szintje kap hangsúlyt.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A téma három alegységre oszlik, illetve a tanuló elkezd beszédértési stratégiákat alkalmazni:

- A hangzó szövegek értése során a tanuló a magyar nyelvű beszéd és rövid, egyszerű hallott szövegek megértését gyakorolja.
- A tanuló a magyar nyelvű audiovizuális anyagok megtekintésével gyakorolja a rövid, egyszerű szövegek hallás utáni megértését. Azonosítja a magyar nyelv hangjait, ritmusának, hanglejtésének jellegzetességeit.
- A tanuló a magyar nyelvű szövegek olvasása során gyakorolja a rövid, egyszerű szövegek olvasás utáni megértését.

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: tudja azonosítani a hallott szöveg vagy beszélgetés témáját (I. témakörök), és értse meg az alapvető információkat ezekben, miközben fejlessze az aktív hallgatás, az asszertív kommunikáció, a mások iránti érdeklődés és a másokkal való törődés kifejezésének a képességét;

KC (3.3.2.1)

K: értse meg az egyszerű tanári utasításokat, az egyszerű kérdéseket és kijelentéseket, cselekvéssorokat, a már tanult szavakat, kifejezéseket, mondatokat; és az egyszerű telefonbeszélgetést;

K: azonosítsa az állítást és a tagadást;

K: gazdagítsa szókincsét a beszélt szövegek megértésével és magyar művészi szövegek hallgatása által;

K: művészi szövegek hallgatása közben fejlessze a magyar hangrendszerbeli, hangsúlyozási, ritmikai sajátosságok felismerését.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » képek segítségével azonosítja a tárgyalt témakörökben elhangzó szöveg témáját;
- » megérti az **alapvető adatokat** a hangzó szövegben (**Ki?**, **Mi?**, **Hol?**, **Mikor?**, **Mit csinál?**);
- » megérti az **egyszerű tanári utasításokat, és cselekvéssel vagy válaszadással bizonyítja a megértést;**
- » ha szükséges, illusztrációk vagy nonverbális jelek segítségével megérti a **rövid, nagyon egyszerű kérdéseket és kijelentéseket;**
- » megérti a **tanult szavakat**, kifejezéseket, mondatokat;
- » megérti a **számokat**, árakat, dátumokat, **hónapokat**, **évszakokat** és a **hét napjait**, hogy hol van egy adott tárgy a tanteremben vagy egy képen/rajzon, és cselekvéssel vagy válaszadással bizonyítja a megértést.

FOGALMAK

◦ szöveg ◦ mondat ◦ szó ◦ kérdés ◦ felelet ◦ válasz

AUDIOVIZUÁLIS ANYAGOK MEGÉRTÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: tanári segítséggel ismerkedjen magyar nyelvű audiovizuális anyagokkal, és digitális tartalmakat keressen;

KC (4.1.1.1)

K: az audiovizuális anyagok megtekintésekor képi információk és előzetes ismeretek felhasználásával azonosítsa azok témáját;

K: rajzfilmek megtekintésekor azonosítsa mások érzéseit, beleértve a testbeszédet is, így erősítve a másoknak nyújtandó segítség szükségességének felismerését és tudatosítását;

KC (3.3.5.1)

K: rajzfilmek segítségével fejlessze az események időbeli sorrendbe állításának a képességét (szerialitás);

K: audiovizuális anyagok megtekintésével gazdagítsa ismereteit a magyar nyelvről és kultúráról, miközben ismerje fel a sokféleséget a környezetében;

KC (3.3.1.2)

K: audiovizuális anyagok megtekintésével fejlessze pozitív viszonyulását a magyar nyelvhez és kultúrához;

K: audiovizuális anyagok segítségével sajátítson el dalokat, kiszámolókat, mondókákat, verseket, körjátékokat, találós kérdéseket;

K: megfelelő mértékben alkalmazza a digitális technológiát kerülve azok káros hatásait.

KC (4.4.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» megtanul néhány dalt, **kiszámolót**, **mondókát**, rövid verset, körjátékot.

FOGALMAK

◦ dal ◦ népdal ◦ rajzfilm ◦ mese ◦ kiszámoló ◦ mondóka ◦ vers ◦ körjáték ◦ találós kérdés ◦ sorrend
◦ nyelv

OLVASOTT SZÖVEG MEGÉRTÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: olvasson rövid szövegeket hangosan és némán;

K: azonosítsa a rövid, egyszerű írott szövegek témáit;

K: értse meg a rövid, egyszerű írott szövegekben az alapvető adatokat;

K: értse meg a piktogramokat és rövid feliratokat, és kritikusan értékelje saját és a társadalom értékeinek a fenntarthatósághoz való viszonyát;

KC (2.1.1.1)

V: ismerkedjen a gyermekeknek szánt enciklopédiákkal;

V: értse meg a legegyszerűbb tájékoztató anyagokat, és kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat;

KC (2.2.1.1)

K: fejlessze a rövid irodalmi szövegek megértését.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» megérti az írott szöveg témáját;

» **ki tudja keresni az írott szöveg alapvető adatait (Ki?, Mi?, Hol?, Mikor?, Mit csinál?) egy születésnapi meghívóban, (digitális) képeslapon;**

» megérti az egyszerűbb képekkel ellátott étlapot, belépőt, árjegyzéket, gyermekműsorról szóló plakátot;

» megérti az egyszerű szavakkal leírt rövid, illusztrált meséket, mondókákat, verseket.

FOGALMAK

◦ meghívó ◦ plakát ◦ étlap ◦ belépő ◦ vers ◦ adat ◦ cím ◦ sorrend ◦ szereplő ◦ helyszín ◦ időpont

SZÖVEGALKOTÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A magyar mint második nyelv tanításának egyik legfontosabb célja, hogy a megtanult nyelvi formákat a tanulók szándékaik, gondolataik és érzelmeik kifejezésére valódi élethelyzetekben alkalmazni tudják. A szövegalkotás produktív tevékenység, beszéd- és írástevékenységet is jelent. Az első harmadban a szövegalkotás főleg szóbeli, de a tanulók megismerik a magyar ábécét, szavakat, rövidebb mondatokat másolnak, írnak. Szóban rövid, egyszerű szöveget alkotnak.

A szóbeli produkciós (beszéd)tevékenységek során a tanuló megismétli a tanári közlést, szavakat, egyszerű mondatokat ismételve ügyelve a szóhangsúlyra, a magyar nyelv hanglejtésére, hangoztatja a magyar nyelv azon hangjait, amelyek a szlovénban nincsenek meg. A tanulók nagyon rövid, egyszerű dialógusokat hoznak létre párban – először minta alapján, majd azt kiterjesztve –, valamint egyszerű szöveget alkotnak, elmondanak vagy felolvasnak egy vagy több hallgatóból álló közönség (a többi tanuló) előtt, amely aktívan hallgatja, befogadja azt.

Az írásbeli szövegalkotást a 2. osztály második félévétől vezetjük be fokozatosan, hangsúlyozva az ékezetek fontosságát. Először szavakat másoltatunk, majd mondatokat, később a tanuló a saját maga által szóban megfogalmazott mondatait leírja, majd rövid szöveget alkot minta alapján.

A tanár számára az írásbeli szövegalkotás jó lehetőséget biztosít a differenciálásra.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Az 1. harmad végére a tanulók A1-es szintű szókincset sajátítanak el, alapvető mondatszerkezeteket gyakorolnak, új kifejezéseket tanulnak és használnak, miközben kulturált nyelvi magatartást tanúsítanak. Képesek nagyon rövid szóbeli és írásbeli szöveget alkotni saját magukról, a családjukról, közvetlen, ill. tágabb környezetükről. A magyar mint második nyelv tanításának célja az első harmadban, hogy a tanulók ne tartsanak a magyar nyelven való megnyilatkozástól, írásban pedig felismerjék, megkülönböztessék és a 3. osztály végére törekedjenek tudatosan használni a magyar nyelvre jellemző betűkészletet.

SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: képes legyen nagyon egyszerű mondatokat alkotni;

K: képes legyen egyszerűen kifejezni az érzéseit és szükségleteit, és tevékenysége során tartsa tiszteletben a méltányosság, az egyenlőség és az együttérzés etikai elveit;

KC (2.1.2.1)

K: képes legyen információt kérni, és a választ megérteni;

K: törekedjen megtanulni és visszamondani ismert művészi szöveget, ezáltal ismerkedjen a magyar kultúrával és művészettel;

KC (1.3.2.1)

K: képes legyen egyszerű szavakkal, mondatokkal kifejezni a művészi szöveggel kapcsolatos érzéseit.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » nagyon **egyszerű mondatokat alkot önmagáról**, a családjáról, az iskoláról és a lakóhelyéről;
- » egyszerűen leírja a személyek külső és belső tulajdonságait, érzéseit;
- » kifejezi saját szükségleteit;
- » tud egyszerű kérdést feltenni, információt kérni, és a választ megérti;
- » **megnevez** tárgyakat, azok méretét, **színét, mennyiségét**, az érzékszervekkel észlelhető tulajdonságait.

FOGALMAK

◦ név ◦ kor ◦ születési dátum ◦ telefonszám ◦ szín ◦ kép

ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: törekedjen hibátlanul lemásolni szavakat és egyszerű mondatokat;

K: képes legyen írásban nagyon egyszerű adatokat megadni saját magáról;

K: törekedjen írásban nagyon rövid szöveget alkotni;

K: ismerkedjen a szótárhasználattal, a képes szótárakkal;

K: ismerje fel a megszerzett tudás új helyzetekben való alkalmazásának a lehetőségét pl. tevékenységi napok vagy tanulmányi kirándulás során;

KC (5.3.5.3)

K: legyen tisztában a saját lehetőségeivel és felelősségével a fenntartható fejlődés terén.

KC (2.4.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » **lemásol szavakat** és egyszerű mondatokat az adott témakörökben;
- » alapvető személyes információkat ad meg írásban;
- » írásban rövid, nagyon egyszerű szöveget alkot az adott témakörökben kép vagy képsor alapján.

FOGALMAK

◦ szöveg ◦ írás ◦ másolás

INTERAKCIÓ

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A szövegértés és szövegalkotás leggyakoribb és legtermészetesebb színtere a beszélgetés, párbeszéd, amikor a kommunikációs folyamatokban résztvevő személyek cserélgetik az adó–vevő szerepét. Az interakcióban figyelni kell a másik félre, hogy releváns közléseket adjunk, meg kell tanulni, mikor cserélhetők fel a szerepek (diskurzusjelölők), ezek a tanulók számára még kihívást jelenthetnek az általános iskola első nevelési-oktatási szakaszában, ugyanakkor az udvarias nyelvi viselkedéshez elengedhetetlenek.

SZÓBELI INTERAKCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

K: törekedjen bekapcsolódni a szóbeli interakciókba, biztonságos, nyitott és támogató tanulási környezetben szabadon fejezze ki kívánságait, valósítsa meg kreatív ötleteit;

KC (1.3.4.2)

K: tudjon ismétlést kérni;

K: ha kérdezik, próbáljon meg válaszolni, akár nonverbális jelekkel;

K: tudjon másokkal kommunikálni, részt venni rövid telefonbeszélgetésben, miközben tanulja meg a telefonálással kapcsolatos illemszabályokat;

KC (4.2.1.1)

K: tudjon beszélgetni a jövőbeli terveiről, alkotson jövőképet;

KC (5.1.3.1)

K: játsszon szituációs játékokat, miközben együttműködik különböző egyénnel és csoportokkal.

KC (5.3.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» a tárgyaló témakörökben megérti a rövid kérdéseket, és válaszol azokra.

FOGALMAK

- párbeszéd

ÍRÁSBELI INTERAKCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

K: használjon interaktív anyagokat;

KC (1.3.4.1)

K: tudjon képeslapot írni, miközben örömet leli az alkotási folyamatban.

KC (1.3.4.1)

FOGALMAK

◦ képeslap

KÖZVETÍTÉS, TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A közvetítés során a tanulónak magyar nyelvű szöveget kell összefoglalnia szlovén nyelven, vagy szlovén nyelvű szöveget magyar nyelven. A közvetítés nehéz nyelvi tevékenység, ezért az első oktatási-nevelési szakaszban csupán egy egyszerű plakát vagy hirdetmény alapvető információit kérjük visszaadni a másik nyelven. Alapvetően azonban természetes folyamatról van szó, hiszen különösen a kétnyelvű (ill. többnyelvű) környezetben a tanulók természetesnek élik meg, hogy valaki nem vagy nem jól beszél, érti a másik nyelvet, így segítségre szorul. A közvetítő ezért pozitív szerep, és rendkívüli módon növeli a tanuló önbizalmát, ha képes a társának, sőt akár egy felnőttnek is segíteni azzal, hogy átad egy számára érthető, fontos információt. Fontos, hogy ebben az életszakaszban nem várunk el fordítást, hanem egyféle összefoglalást, adatok felfogását és szintetizálását, amely taxonómiailag magas szint, de a nyelvtanulás alapvető része.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A nemzetiségileg vegyesen lakott területen a kétnyelvűség, ill. többnyelvűség (más nemzetiségek jelenléte) és többkultúráság természetes jelenség, a gyermekek ezt megélik a mindennapjaikban, de tudatossá kell tenni azt, hogy megértsék és elfogadják egymás másságát, ^{KC}(3.3.1.2) illetve a későbbiekben megkérdőjelezzék az esetleges előítéleteket, sztereotípiákat, amelyekkel találkoznak. ^{KC}(1.2.1.4)

A nyelvi tudatosság előkészítése is célunk, bár a magyar és a szlovén nyelv tipológiájában eltérő, szókincsében azonban vannak kapcsolatok, a szavak írása viszont általában eltérő, ezt igyekszünk tudatosítani a tanulóknak (*macska, tábla, kocka...*).

KÖZVETÍTÉSI TEVÉKENYSÉGEK

CÉLOK

A tanuló:

K: törekedjen egy rövid, egyszerű magyar szövegből alapvető információkat közölni szlovén nyelven és fordítva;

K: képes legyen kifejezni – akár nonverbális jelekkel – érdeklődését egy téma, gondolat iránt;

K: rövid, egyszerű mondatokkal képes legyen bevonni a társait a társalgásba;

V: ismerje fel, ha az emberek nem értenek egyet, vagy ha valaki bajban van;

K: képes legyen ismert, egyszerű kifejezésekkel kifejezni együttérzését, és higgyn abban, hogy pozitívan tudja befolyásolni az embereket és a helyzeteket;

KC (5.2.1.1)

K: tartsa tiszteletben mások jogait;

KC (1.2.1.4)

K: ismerje fel a sokféleséget a környezetében.

KC (3.3.1.2)

FOGALMAK

◦ plakát ◦ program

TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerkedjen a magyar szokásokkal és ünnepekkel;

K: ismerjen néhány hungarikumot;

V: ismerjen néhány magyar találmányt;

K: törekedjen magyarul beszélni, még ha az ismeretlen szavakat néha szlovénul is mondja;

K: tudja, hogy Szlovéniában megértik, ha szlovén szavakat használ a magyar mondatokban, de azt is tudja, hogy Magyarországon nem;

V: tudja, hogy sok helyen beszélnek magyarul a világon,

K: értse meg, hogy a magyar nyelvben vannak olyan szavak, amelyek hasonlítanak a szlovénhez;

V: legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel.

KC (1.1.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » le tudja írni a szlovén nyelvből ismert szavakat – amelyek a magyar nyelvben is léteznek – a magyar helyesírás szerint (pl. *macska, tábla, autó...*).

KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIÁK

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A kommunikatív nyelvi kompetenciák témán belül található azok a nyelvi (grammatikai, helyesírási), szociolingvisztikai és pragmatikai ismeretek, amelyeket az első harmadban el kell sajátítani a tanulónak. Ezek az ismeretek elengedhetetlenek a magyar grammatikai tudás megalapozásához, a továbblépéshez, hogy a tanulók később tudatosíthassák az itt megtanultakat, ha már képesek a nyelvi absztrakcióra. A szociolingvisztikai és pragmatikai kompetenciák elsajátítása azért szükséges, hogy a nyelvhasználó tanuló ne kerüljön kellemetlen szituációba, tehát megmutatjuk és idővel elvárjuk az alapvető nyelvi udvariasságot (köszönések, megszólítások...), tudatosítjuk, hogy tegező és nemtegező formák léteznek. Ezek elsajátítása azért szükséges, hogy elkerüljük a tanuló negatívan megítélését a nyelvi megnyilatkozásai során, mivel az udvariatlanságot sokkal inkább megítélik, mint a nyelvi hibát.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A kommunikatív nyelvi kompetencia minden témát érint: a szövegértést és a szövegalkotást – beleértve az interakciót is, amikor az értés és alkotás párhuzamosan van jelen –, a téma nyelvi kidolgozásának képességét, a nyelvi megnyilatkozás új helyzetekhez való igazítását és befogadását, valamint a gondolatok különböző módon való kifejezését, az interakcióban ezen kívül a szerepváltás képességét és az együttműködés elveinek tiszteletben tartását is. A közvetítés során érinti a tartalom pontos közvetítésének, a szöveg összekapcsolásának (koherencia és kohézió), valamint a kijelentések megalkotásának a képességét.

NYELVI KOMPETENCIÁK

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje az adott témakörök alapvető szóincését;

K: törekedjen elsajátítani egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatokat a tanult témakörökkel kapcsolatban;

K: kérdőszavak segítségével tudja csoportosítani a szavakat (szófajok szerint);

- K:** ismerje meg az alapvető toldalékokat;
- K:** ismerje meg a magánhangzó-harmóniát;
- K:** törekedjen mondatokat alkotni mondatmodellek alapján;
- K:** fejlessze helyesírási készségeit.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megismeri a magánhangzó-harmóniát, és igyekszik alkalmazni azt a toldalékolás során;
- » megérti a *Ki? Mi? Milyen? Hol? Hová? Honnan? Mikor? Hány? Mennyi? Mit csinál?* kérdőszavakat, és egyszerűen tud rájuk válaszolni;
- » bizonyítja alapvető grammatikai ismereteit:
  - tudja az alapvető igék jelen idejű határozatlan ragozását egyes és többes számban, és a legfontosabb ikes igék ragozását;
  - tudja az alapvető főnévi toldalékokat (többes szám jele, tárgyrag, alapvető helyhatározóragok);
  - tudja használni a névutókat (*alatt, fölött, előtt, mögött, mellett, után*), - tudja használni a *-kor* ragot;
  - ismeri a személyes, mutató és kérdő névmásokat;
  - ismeri és használja a gyakori hely-, időhatározószókat (*itt-ott, kint-bent, fent-lent, ma, holnap, reggel este...*);
  - össze tudja kapcsolni a szavak csoportjait az *és* kötőszóval;
- » 2. és 3. osztályban bizonyítja helyesírási ismereteit:
  - tudja használni az alapvető mondatvégi írásjeleket (pl. pont, kérdőjel);
  - tudja, hogy a mondatot nagy kezdőbetűvel kezdjük;
  - tudja, hogy a tulajdonneveket nagybetűvel írjuk;
- » ismeri és megfelelően használja a tárgyalt témakörök szókincsét és kifejezőkészségét;
- » tudja használni a nagyon alapvető szórendet rövid mondatokban (*Ki?/Mi?, Mikor? Hol? Mit csinál?*).

FOGALMAK

- szó
- mondat
- kis kezdőbetű
- nagy kezdőbetű
- írásjel

SZOCIOLINGVISZTIKAI ÉS PRAGMATIKAI KOMPETENCIÁK

CÉLOK

A tanuló:

K: tudjon köszönni, elköszönni, bemutatkozni, megszólítani, kérni, megköszönni, bocsánatot kérni, gratulálni, ezáltal fejlessze a kommunikációs készségeit erőszakmentes kommunikációban;

KC (1.1.5.1)

K: tudja, hogy a magyar nyelvben létezik tegezés és magázás;

K: tudja, hogy a felnőtteket másképp szólítjuk meg, mint a gyerekeket, és másképp köszönünk nekik.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» tud **köszönni, elköszönni, bemutatkozni**, megszólítani, kérni, **megköszönni**, bocsánatot kérni, gratulálni.

FOGALMAK

◦ köszönés ◦ bemutatkozás ◦ kérés

A MAGYAR NYELV HANGJAI ÉS BETŰKÉSZLETE

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

Az általános iskola első harmadában a magyar nyelv tanulásának alapfeltétele a magyar nyelv hangkészletének elsajátítása. Ez a téma csak az első harmadban szerepel, hiszen a harmadik osztály végére a tanulónak legalább receptív szinten meg kell különböztetnie a magyar beszédhangokat, hogy képes legyen a felsőbb osztályokban tudatos nyelvhasználóvá válni, az elvont grammatikai jelenségeket megérteni, megtanulni majd használni.

A téma a teljes magyar hang-, illetve betűkészlet megtanítását tartalmazza, a követelmények között külön kiemelve a szlovén nyelvtől eltérő hangokat, illetve betűket, nagy hangsúlyt fektetve a kiejtésre, a megfelelő hangsúly és a hanglejtés elsajátítására.

A MAGYAR NYELV HANGJAI ÉS BETŰKÉSZLETE

CÉLOK

A tanuló:

K: törekedjen elsajátítani a magyar nyelv hangrendszerét különböző mozgástevékenységek által is;

KC (3.2.1.3)

K: törekedjen a helyes kiejtésre;

K: legyen tisztában a magyar és a szlovén nyelv (vagy a magyar és az anyanyelve) közötti hasonlóságokkal és különbségekkel;

KC (1.1.3.1)

K: törekedjen a szavak helyes hangsúlyozására;

K: törekedjen elsajátítani a kérdő, kijelentő és felkiáltó mondatok hanglejtését.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» megismeri és felismeri a magyar magánhangzókat:

- megkülönbözteti az **a-á**, **e-é** hangokat, és tudja hogyan kell leírni ezeket;

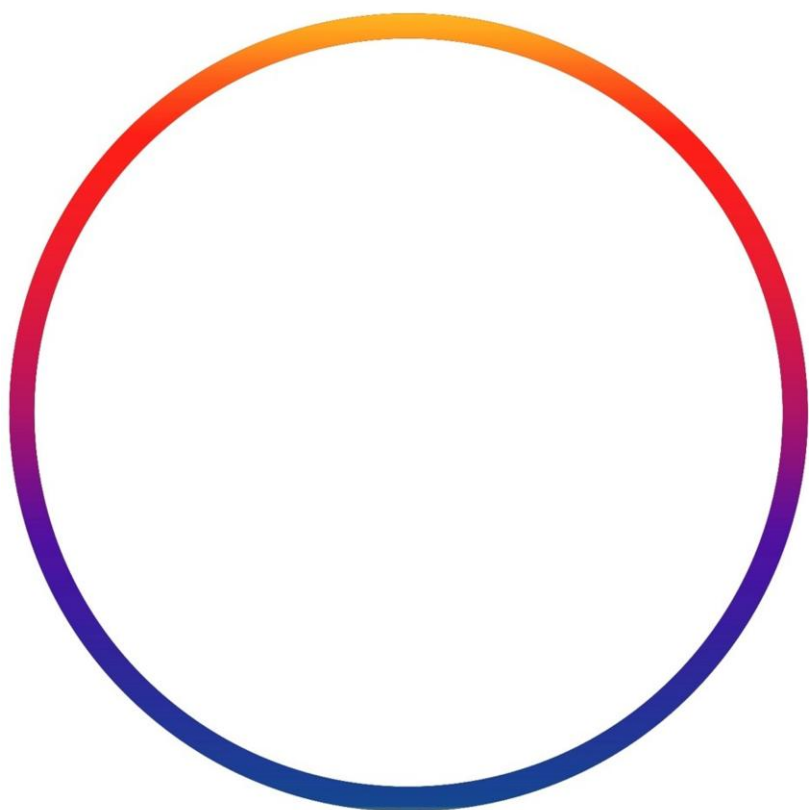
- megtanulja az **ö és ü hangok** kiejtését és leírását;
- megtanulja az ny, ty hangok kiejtését és leírását;
- » ismeri a magyar ábécé nyomtatott és írott kis- és nagybetűit:
  - tudja, hogy az s, sz, zs, cs hangokat más betűvel jelöljük a magyar nyelvben, mint a szlovénban;
  - tudja, hogy a magyar helyesírás bizonyos szavakat ly-nal ír, a már tanult ly-s szavakat törekszik helyesen leírni;
  - tudja, hogy a teljes magyar ábécében a dz, dzs, q, x, y betűk is szerepelnek;
- » tudja, hogy a hangsúly a szavak első szótagjára esik, és igyekszik helyesen használni ezt;
- » **különbséget tud tenni a kijelentő és kérdő mondatok hanglejtésében**, valamint igyekszik elsajátítani a kijelentő, kérdő és felkiáltó mondatok hanglejtését;
- » törekszik a megtanult szavak és kifejezések érthető, helyes kiejtésére.

FOGALMAK

◦ ábécé ◦ hang ◦ betű ◦ szó ◦ mondat ◦ kérdés ◦ válasz

MATEMATIKA

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

SZÁMTAN ÉS ALGEBRA

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A Számтан és algebra témakör keretében a tanár bevezeti a tanulókat a számok és az alapvető számtani műveletek világába. Megtárgyalja a természetes számok és a nulla halmazát (a továbbiakban: $\mathbb{N}_0$), a számtani műveletek területét pedig fokozatosan bővíti 1000-ig. A tanulók konkrét anyag válogatásával, hozzárendezésével és számlálásával kifejlesztik a számképzetüket, valamint fokozatosan áttérnek a grafikai és a szimbolikus szintre. A tanulók a konkrét anyaggal való munkát úgy szokják meg, hogy a tanár szisztematikusan elvezeti őket a rutinok elsajátításáig és az önálló munkáig.

A racionális számokat a tanulók tárgyak és modellek segítségével tapasztalati úton, az egész részeként ismerik meg, valamint törtszám formájában írják fel. Az élet és a matematika különböző kontextusaiban felismerik a sorozatok különböző típusait.

A számtani tartalmakat a tanár úgy tárgyalja meg, hogy a tanulók ennek során fejlesszék a matematikai gondolkodásukat és ötleteiket, valamint összekössék a tudásukat. A megszerzett ismereteket a tanulók szöveges és problémamegoldó feladatok megoldásához használják fel.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A természetes számok és a nulla bevezetése a teljes általános iskolai oktatás idején fokozatosan bővül, ami az első nevelési-oktatási szakaszban a számhalmaz egyes osztályokra jellemző számkörében mutatkozik meg (1. osztály: 20-ig; 2. osztály: 100-ig; 3. osztály: 1000-ig). A tanár a tanulók előzetes ismeretei és képességei alapján differenciálja a munkát, így lehetővé teszi, hogy a tanulók az 1. osztályban kifejlesszék a számképzeteiket a természetes számok halmazán 100-ig, a 2. osztályban pedig az 1000-ig.

Az 1. osztályban a tanulók először a 10-ig, majd a 20-ig terjedő számokat ismerik meg, valamint összeadják és kivonják őket. A 0-t két módon ismerik meg: mint az elemek hiányát és mint két egyenlő természetes szám különbségét. A követelmények ugyan csak a 20-ig terjedő átlépés nélküli számolást említik, de a tanár már konkrét szemléltetések mellett átlépéssel is számolhat, ezt azonban nem értékelheti.

A 2. osztályban a tanulók megismerik a természetes számok halmazát ($\mathbb{N}_0$) 100-ig és a 0-t, valamint fejlesztik az összeadás és kivonás képességét az $\mathbb{N}_0$ halmazán 100-ig. A tanulók a 2. osztály végéig megtanulnak 100-ig számolni átlépéssel, minimális követelményként a tantervben az átlépés nélküli összeadás és kivonás szerepel.

A 3. osztályban a tanulók megismerik az 1000-ig terjedő számokat, és elsajátítják az összeadást és kivonást 1000-ig; előbb szóban, majd írásbeli algoritmussal. Az írásbeli kivonásnál a különbség elvén alapuló eljárást alkalmazzuk. A 3. osztály végén a tanulók bizonyítják az összeadás és kivonás képességét 1000-ig átlépéssel, minimális követelményként az átlépés nélküli számolás szerepel 1000-ig. A tanulók megismerik a szorzás és az

osztás új számtani műveleteit, és az automatizmus szintjéig elsajátítják a szorzatokat ($10 \cdot 10$ -ig), valamint a hányadosokat.

Az új számtani műveletek megismerése során a tanár ezeket a már ismert műveletekhez köti, és elmélyíti a köztük lévő kapcsolatokat: az összeadást és a kivonást ellentétes műveletként, a szorzást és az osztást fordított műveletként, a szorzást pedig egyforma összeadandók összeadásaként értelmezi.

Az egész részeit a tanár az első nevelési-oktatási szakaszban konkrét szinten és képek szintjén tárgyalja, aminek során változatos ábrázolásmódokat alkalmaz (felületi-, hossz- és halmazmodell), a 3. osztályban pedig ezekhez hozzáadja a szimbolikus lejegyzést is. A felületi modell egy két dimenziót kiemelő modell (körmodell, négyzetmodell, $10 \cdot 10$ -es négyzetháló, Dienes-készlet). A hosszmodell egy dimenziót, azaz a hosszt emeli ki (mérőszalagok, számszalagok). A halmazmodell egy olyan modell, amely az egészet tárgyak készleteként szemlélteti.

A Sorozatok célcsoportban a tanár a tanulókkal kétféle helyzetet tárgyal: az ismétlődő és a növekedő (csökkenő) sorozatokat. Az 1. és a 2. osztályban a hangsúly az ismétlődő sorozatokon (mintákon) van, amelyeket a tanulók konkrét anyagokkal ábrázolnak. A 3. osztályban a tanulók ismerjék meg és fedezék fel a növekvő sorozatokat (képes sorozatok és a számok többszöröseiből eredő számsorozatok).

A tanár már az 1. osztályban fokozatosan bevezeti a tanulókat a szöveges feladatok megoldásába, a valós élethelyzeteket képek és szövegek együttesével ábrázolva. A helyzetleírást célorientált kérdés követi. A feladatok megoldása során a tanulók az előzetesen elsajátított matematikai ismereteiket (pl. a számtani műveleteket) alkalmazzák. A 3. osztályban a tanulókat fokozatosan be kell vezetni a problémamegoldó feladatok megoldásába. Ezek olyan feladatokat takarnak, amelyek keretében a tanulók nem ismerik a megoldásig vezető utat, és azt önállóan kell megtervezniük.

SOROZATOK

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje fel és fogalmazza meg a sorozat szabályát;

KC (1.1.2.2)

K: jósolja meg a sorozat tagját;

K: ismerje fel az azonos szabály szerint felépülő sorozatokat;

K: fejlessze az algebrai gondolkodását azáltal, hogy megfigyeli a számkifejezések törvényszerűségeit és viszonyait, valamint megalkotja azok szabályát/általánosítását.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

» felismeri az ismétlődő sorozat szabályát, és folytatja a sorozatot.

2. osztály

» **felismeri az ismétlődő sorozat szabályát, és folytatja a sorozatot;**

» ismétlődő sorozatot alakít ki, és leírja annak szabályát.

3. osztály

» felismeri és folytatja a számok többszöröseikhez kapcsolódó kép- és számsorozatot.

FOGALMAK

◦ sorozat ◦ sorozat tagja ◦ sorozat alapeleme ◦ sorozat szabálya

RACIONÁLIS SZÁMOK

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze az egész részeinek a felismerését konkrét és grafikai szinten – sík és hosszmodellek, valamint halmazmodellek segítségével;

K: fejlessze az egész egyenlő részekre osztásának, illetve az egész egyenlő részekből történő összeállításának a képességét.

KC (3.1.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály:

» konkrét modellek alapján felismeri a felet és a negyedet.

2. osztály:

» konkrét modellek alapján felismeri a felet, a negyedet és a nyolcadot;

» modellek segítségével egyenlő részekből összerakja az egészet;

» egyenlő részre (felekre, negyedekre, nyolcadokra) osztja az egészet.

3. osztály:

» felismeri az egész részeit ($\frac{1}{2}$ -től $\frac{1}{10}$ -ig) a sík és hosszmodelleken, valamint a halmazmodelleken;

» matematikai szimbólummal felírja az egész egy részét: $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \dots, \frac{1}{10}$;

» sík és hosszmodelleken felismeri az egész több mint egy részét (kétharmad, háromnegyed, kétnegyed);

» sík és hosszmodelleken, valamint halmazmodelleken félre, harmadra, negyedre, hatodra és nyolcadra osztja az egészet.

FOGALMAK

◦ egész ◦ egész része ◦ fél ◦ negyed ◦ nyolcad ◦ harmad ◦ hatod ◦ ötöd ◦ tized ◦ kilenced ◦ heted

A TERMÉSZETES SZÁMOKKAL ÉS A 0-VAL VÉGZETT SZÁMTANI MŰVELETEK

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze ki a természetes számok összeadásának, kivonásának, szorzásának és osztásának hatékony eljárásait;

K: értse meg a számtani műveletek és azok tulajdonságai közötti kapcsolatokat;

K: használjon mindennapi és matematikai nyelvet saját számolási stratégiájának a leírására, valamint a matematikai szöveges feladatok megoldására és összeállítására;

KC (1.1.2.1 | 1.1.2.2)

K: keresse meg az ismeretlen számot az összeadás, kivonás, szorzás és osztás műveleteiben;

K: fejlessze az egyenlőség fogalmának a megértését;

K: ismerkedjen meg a szöveges feladatok megoldásával;

KC (1.1.4.1)

K: oldjon meg valós vagy matematikai helyzetekre (kontextus) vonatkozó problémafeladatokat, ennek során alkalmazzon különböző megoldási stratégiákat;

KC (4.1.2.1 | 3.1.4.2)

K: oldjon meg több lehetséges megoldással, eltérő megoldási módokkal, valamint túl sok vagy túl kevés adattal rendelkező problémamegoldó feladatokat; A kihívások megoldása során alkalmazza kreatív módon a tudását és tapasztalatait a jobb megoldások létrehozásában. Vegye számba a probléma lehetséges megoldásait (ötleteit) törekedve arra, hogy értéket teremtsen mások számára. Fejlessze az elkötelezettségnek és a kitartásnak, valamint a jutalmazás késleltetésének a képességét.

KC (5.1.2.1 | 5.1.2.2 | 3.1.3.3)

K: írja le a szöveges és problémamegoldó feladatok megoldásához használt következtetési módjait, valamint az alkalmazott stratégiákat.

KC (1.1.2.2 | 2.2.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » összead és kivon a 10-ig terjedő számokkal;
- » átlépés nélkül összead és kivon a természetes számok 20-as számkörében;
- » meghatározza azokat a számpárokat, amelyek összege azonos (kiemelten a 10-es összeg esetén);

- » az összeadás számításában alkalmazza a számok felcserélhetőségét.

2. osztály

- » **összead és kivon a természetes számok 20-as számkörében (átlépéssel);**
- » **átlépés nélkül összead és kivon a természetes számok 100-as számkörében;**
- » átlépéssel összead és kivon a természetes számok 100-as számkörében;
- » a természetes számok 20-as számkörében **megtalálja az ismeretlen számot: $a \pm \_ = b$ és $\_ \pm a = b$;**
- » összeadás során alkalmazza a számok felcserélhetőségi és csoportosíthatósági tulajdonságát;
- » szöveges feladatok megoldása során alkalmazza az összeadás és a kivonás műveletét.

3. osztály

- » **szóban összead és kivon a természetes számok 100-as számkörében (átlépéssel);**
- » **írásban összead és kivon a természetes számok 1000-es számkörében (átlépés nélkül);**
- » összead és kivon a természetes számok 1000-es számkörében (átlépéssel);
- » a természetes számok 100-as számkörében **megtalálja az ismeretlen számot: $a \pm \_ = b$ és $\_ \pm a = b$;**
- » az automatizmus szintjéig **elsajátítja a szorzótábla szorzatait és hányadosait 10 · 10-ig;**
- » **10 · 10-ig ismeri a szorzótábla többszöröseit;**
- » a szorzótábla keretein belül megtalálja az ismeretlen számot: $a \cdot \_ = b$, $\_ \cdot a = b$, $a : \_ = b$ és $\_ : a = b$ ($a \neq 0$);
- » 100-ig kiszámítja a zárójel nélküli számkifejezések értékét;
- » két vagy több szám összeadása és szorzása során alkalmazza felcserélhetőségi és a csoportosíthatósági tulajdonságot;
- » szöveges és problémamegoldó feladatok megoldásához számtani műveleteket alkalmaz.

FOGALMAK

- összeadás ◦ kivonás ◦ szorzás ◦ osztás ◦ plusz ◦ mínusz ◦ -szor/-szer/-ször ◦ osztva ◦ összeg
- különbség ◦ szorzat ◦ hányados ◦ hiányzó szám

A TERMÉSZETES SZÁMOK ÉS A 0

CÉLOK

A tanuló:

K: konkrét anyagok rendezésével, hozzárendelésével és megszámlálásával fejlessze ki a számképzetét;

K: váltson a szám különböző megjelenési formái között (konkrét, grafikai és szimbolikus);

K: különböző élethelyzetekben fejlessze a szám különböző jelentéseinek a megértését;

K: fejlessze a halmaz elemszámának a becslési képességét;

K: ismerje meg a nagyság szerinti viszonyokat az $\mathbb{N}_0$ halmazon, valamint hasonlítsa össze és rendezze a számokat;

K: ismerje meg a számok tulajdonságait: páros és páratlan szám;

K: fejlessze a helyi érték rendszerének megértését, amelyben a számjegy helye befolyásolja a szám értékét (e, t, sz, E);

K: kerekítse tízesekre és százakra a számokat;

K: kommunikáció során használja a matematikai nyelvet a számok és a számok közötti viszonyok megnevezésére, valamint alkalmazza a megfelelő szimbólumokat.

KC (1.1.2.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » számlál 20-ig, és különböző módokon ábrázolja a számokat 20-ig;
- » elolvassa és felírja a számokat 20-ig, beleértve a 0-t is;
- » összehasonlítja és rendezi a természetes számokat 20-ig, valamint meghatározza az adott szám számszomszédait (az adott szám megelőzőjét és rákövetkezőjét).

2. osztály

- » számlál 100-ig, és különböző módokon ábrázolja a számokat 100-ig;
- » elolvassa és szimbólummal, valamint tízes egységekkel (e és t) felírja a számokat 100-ig;
- » összehasonlítja a természetes számokat 100-ig, valamint szimbólumokkal (=, <, >) leírja a köztük lévő viszonyokat;

- » rendezzi a természetes számokat 100-ig, meghatározza az adott szám egyes számszomszédait (az adott szám megelőzőjét és rákövetkezőjét), és használja a fogalmakat;
- » elolvassa és felírja a sorszámneveket 20-ig.

3. osztály

- » strukturált anyaggal bemutatja a természetes számokat 1000-ig, és vált azok különböző ábrázolásmódjai között;
- » elolvassa, valamint számmal és tízes egységekkel felírja a számokat 1000-ig;
- » összehasonlítja a természetes számokat 1000-ig, valamint szimbólumokkal (=, <, >) leírja a köztük lévő viszonyokat;
- » rendezzi a természetes számokat 1000-ig, meghatározza az adott szám egyes számszomszédait (az adott szám megelőzőjét és rákövetkezőjét);
- » megkülönbözteti a páros és a páratlan számokat.

FOGALMAK

- szám (število) ◦ szám (številka) ◦ számjegy ◦ nagyobb ◦ kisebb ◦ egyenlő ◦ egyes ◦ tízes ◦ százaz ◦ ezres
- megelőző ◦ követő ◦ páros szám ◦ páratlan szám

GEOMETRIA ÉS MÉRÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A geometria és a mérés segít kifejleszteni a tanulók térszemléletét és térbeli gondolkodását. A geometria tanítása során nagyon fontos, hogy a tanulók konkrét anyagokkal dolgozzanak mind a kezdeti időszakban a szabad játék során, amikor modellekkel (testekkel, síkidomokkal) építenek, mind pedig később az irányított didaktikai játék során, melynek keretében egyszerű térbeli kihívásokat oldanak meg. A térszemlélet kiépítését támogató terület a térbeli és a síkbeli tájékozódás. A célok Térbeli vizualizáció és tájékozódás című csoportját össze kell kapcsolni más területek, pl. a geometriai elemek, a mérés, a számképzet, a transzformációk, a grafikai ábrázolások stb. területein történő ismeretszerzéssel. A tanulók megismerik az alapvető geometriai testeket, síkidomokat és vonalakat, amelyeket megneveznek, leírnak, összehasonlítanak és szétválogatnak. Fontos, hogy a geometriai elemeket különböző síkbeli és térbeli helyzetben (különböző perspektívából) ismerjék fel.

A mérés során a tanulók elsajátítják a hossz-, a tömeg-, a térfogat- és az időmérés és -becslés készségét. Az alapvető tevékenység a nem szabványos (relatív és állandó), valamint a szabványos mértékegységekkel való mérés. Ennek során a tanulók különböző mérőeszközöket használnak, valamint megszokják a mérés és a mérések kifejezésének a pontosságát.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Geometriai elemek

A **geometriai elemek** (testek, síkidomok, vonalak) bevezetésénél a geometriai fogalmak Van Hiele-féle fejlődési elméletet (kiegészítő forrás) követjük, amely szerint a gyermek előbb vizuális szinten ismeri fel az elemeket, ami azt jelenti, hogy a testeket és a síkidomokat egészként fogja fel, majd csak ezután következik a fokozatos áttérés az analitikai szintre, amikor kezdi felismerni a geometriai testek tulajdonságait. A tanulók körében előbb a síkidom általános képzetét építjük fel, és a síkidom fogalmát nem szűkítjük le túl korán a négy alapvető síkidomra (négyzet, háromszög, kör és téglalap).

A testek tulajdonságainak a megismerése során külön példaként ki kell emelnünk a kúpot, amelyhez gyakran az a téves elképzelés kapcsolódik, hogy egy csúcsa van, ami nem igaz. A kúpnak csúcspontja van. Hasonló helyzet lép fel a síkidomok területén, ahol gyakran az a téves elképzelés alakul ki, hogy a körnek egy oldala van, ami szintén nem igaz. A kört egy zárt görbe vonal határolja körbe, amelyet a tanulók a 2. nevelési-oktatási szakaszban ismernek meg, és körvonalként neveznek meg.

Térbeli vizualizáció és tájékozódás

A **tájékozódás** keretében az 1. osztályban olyan példákat tárgyalunk meg, amikor a tanuló áll a nézőpont középpontjában, és onnan sajátítja el a tájékozódás alapfogalmait. A tanulók először magukhoz, ill. más tárgyakhoz viszonyítva határozzák meg az adott tárgy helyzetét, és annak leírása során megfelelő fogalmakat

használnak, majd utasítás alapján mozognak a térben, és maguk is mozgásra vonatkozó utasításokat alkotnak, tájékozódnak a síkon pl. egy papírlapon, egyúttal pedig fejlesztik az út-, a labirintus- és a hálóolvasás stratégiáit. Csak a 2. osztályban térünk át azokra a példákra, amikor a tanulónak bele kell élnie magát más személy nézőpontjába, és el kell képzelnie, hogyan nézne ki a tárgy különböző nézőpontokból. Az első nevelési-oktatási szakasz végén a tanulók már koordináta-rendszeres, adaptált térképeket olvashatnak, és tájékozódhatnak rajtuk (mezőkön mozoghatnak).

A tájékozódás azokra a helyzetekre vonatkozik, amikor a tárgy egy helyben marad, de elképzeljük, hogy megváltoztattuk a nézőpontunkat, a térbeli vizualizáció keretében pedig gondolatban magával az objektummal dolgozunk (pl. gondolatban megforgatjuk, tükrözzük, félbe vágjuk – az objektum egy részét vagy egészét). A **térbeli vizualizációt** a nem látható építőelemek felismerésének a példáival kezdjük – egyszerű (egység-, link vagy fa-) kockákból felépülő szerkezeteken.

Transzformációk

Az 1. nevelési-oktatási szakaszban a célok ezen csoportja csak a szimmetria megtárgyalására korlátozódik. A szimmetria mindennapi életben megjelenő valós példáiból indulunk ki, azonban a matematikai megtárgyalás folytatásában feltétlenül át kell térnünk kizárólag a síkbeli szimmetriára, hiszen csak így tudja a tanuló különböző technikákkal ellenőrizni, hogy a formák tengelyszimmetrikusak-e vagy sem (összehajtás, tükrözés technikája).

Mérés

Bármely mennyiség bevezetése során 4 módszertani lépést követünk: 1. összehasonlítás, 2. relatív mértékegységgel történő mérés, 3. nem szabványos állandó mértékegységgel történő mérés, 4. szabványos mértékegységgel történő mérés. Az 1. nevelési-oktatási szakaszban ezek a módszertani lépések öt különböző mennyiségre vonatkoznak: hossz, tömeg, térfogat, idő és pénz. Mindegyik mennyiség tekintetében fejleszteni kell a mértékegységekkel kapcsolatos szemléletet, amely tartalmazza a mennyiség kerekítésének és a becslésének a folyamatát is. A tartalmat valós matematikai problémák megoldására kell alkalmazni, amelyek hozzájárulnak a tartalom valós életben való alkalmazására vonatkozó elképzelések és érzék fejlesztéséhez.

MÉRÉS

CÉLOK

A tanuló:

- K:** hasonlítsa össze és rendezze a mennyiségeket;
- K:** fejlessze a mennyiségbecslés stratégiáit;
- K:** fejlessze a nem szabványos (relatív, állandó) és szabványos mértékegységekkel való mérési készségeit;
- K:** mérjen mérőeszközökkel, és a mérést írja le számértékkel és mértékegységgel;

K: alakítsa ki a pénzhez való viszonyát, miközben sajátítsa el és indokoljon meg pénzügyi döntéseket és fogyasztói szokásokat;

KC (5.2.5.1 | 5.2.5.2)

K: értse meg a tizedes törtekkel feltüntetett pénzártéket;

K: oldjon meg valós kontextussal rendelkező mérésrel kapcsolatos matematikai problémákat.

KC (5.2.5.2 | 5.2.5.3 | 4.1.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » összehasonlítja és rendezi a hosszúságot, a tömeget és a térfogatot;
- » hosszúságot, tömeget és térfogatot mér nem szabványos mértékegységekkel.

2. osztály

- » hosszúságot, tömeget és térfogatot mér szabványos mértékegységekkel (m, cm, kg, L – liter);
- » ismeri az euró és a cent pénzártékét, a pénzártékeket pénzmodellekkel mutatja be.

3. osztály

- » hosszúságot, tömeget, térfogatot és időt mér szabványos mértékegységekkel (m, cm, dm, kg, dag, L – liter, h, min);
- » ismeri a szomszédos mértékegységek közötti viszonyokat;
- » ismeri a pénzártékeket, és pénzmodellel bemutatja őket;
- » euróban és centekben kifejezett pénzárték tizedes törtekben ír fel és fordítva.

FOGALMAK

- hosszúság ◦ tömeg ◦ térfogat ◦ idő ◦ méter (m) ◦ centiméter (cm) ◦ deciméter (dm) ◦ kilogramm (kg)
- dekagramm (dag) ◦ liter (L) ◦ deciliter (dL) ◦ óra (h) ◦ perc (min) ◦ euró (€) ◦ cent

TRANSZFORMÁCIÓK

CÉLOK

A tanuló:

K: a környezetében és a sík alakzatokon ismerje fel a szimmetriát.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

3. osztály

- » felismeri a szimmetriát azokon a síkbeli alakzatokon, ahol a szimmetriatengely átszeli az alakzatot;
- » szimmetrikus alakzattá egészíti ki az alakzatot.

FOGALMAK

- szimmetria

TÉRBELI VIZUALIZÁCIÓ ÉS TÁJÉKOZÓDÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: tájékozódjon a térben és a síkban, valamint mozgásra vonatkozó utasításokat alkosson;

KC (4.2.1.1 | 4.3.4.1)

K: fejlessze a térszemléleti képességét a tárgyak kinézetének különböző nézőpontokból (felülről, alulról, előlről, hátulról) történő felismerésével;

KC (4.5.3.1 | 4.2.1.1)

K: egyforma kockákból felépülő szerkezeteken ismerje fel a rejtett építőelemeket, és magyarázza meg a megállapításait;

K: oldjon meg térbeli vizualizációval és tájékozódással kapcsolatos geometriai problémákat, és mutassa be saját megoldási eljárását.

KC (4.2.1.1 | 4.5.3.1 | 3.1.4.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » meghatározza a tárgy helyzetét saját magához viszonyítva (balra, jobbra, felett, alatt...), és a helyzetleírás során helyesen fejezi ki magát.

2. osztály

- » meghatározza a tárgy helyzetét saját magához viszonyítva (balra, jobbra), és a helyzetleírás során helyesen fejezi ki magát;
- » meghatározza a tárgy helyzetét egy másik személy nézőpontjából, és a helyzetleírás során helyesen fejezi ki magát;
- » az utasítások szerint mozog a térben és a síkban.

3. osztály

- » meghatározza az elemek helyét a hálóban.

FOGALMAK

◦ háló ◦ út ◦ labirintus

GEOMETRIAI ELEMELK

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a szisztematikus megfigyelés képességét, és tegyen különbséget az alapvető geometriai elemek (test, síkidom, vonal) között;

K: megnevezéssel, magyarázattal, kérdéssel, valamint a geometriai elemek mindennapi és matematikai nyelven való leírása során fejlessze a kommunikációs eljárásait;

KC (1.1.2.2)

K: fejlessze a mértani eszközök használatának készségét;

K: különböző helyzetekben ismerje fel a vonalakat és a síkidomokat, valamint rajzolja le őket;

K: kutassa a testek, a síkidomok és a vonalak tulajdonságait;

K: fejlessze a geometriai problémák megoldására vonatkozó stratégiáit, és mutassa be saját megoldási módját.

KC (3.3.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » megkülönbözteti a testeket és a síkidomokat;
- » **felismeri, megnevezi és lerajzolja az egyenes és a görbe, a zárt és a nyitott vonalat.**

2. osztály

- » **felismeri és megnevezi az alapvető geometriai testeket: kocka, téglatest, gömb, kúp, henger és gúla;**
- » **felismeri és megnevezi az alapvető síkidomokat: négyzet, téglalap, kör és háromszög.**
- » **felismeri, megnevezi és lerajzolja a törött vonalat.**

3. osztály

- » **megnevezi és annak tulajdonságaival jellemzi a geometriai testeket: csúcs, él, lap, csúcspont;**
- » **felismeri és lerajzolja a különböző sokszögeket, valamint megnevezi őket az oldalaik száma alapján;**
- » **megnevezi és a tulajdonságaival jellemzi a síkidomot: oldal, csúcs, görbe vonal;**
- » geometriai problémákat old meg.

FOGALMAK

- geometriai test
- kocka
- téglatest
- gömb
- kúp
- henger
- gúla
- síkidom
- négyzet
- téglalap
- kör
- háromszög
- sokszög
- vonal
- egyenes vonal
- görbe vonal
- zárt vonal
- nyitott vonal
- törött vonal
- lap
- görbe lap
- egyenes lap
- csúcs
- csúcspont
- él
- oldal

STATISZTIKA, KOMBINATORIKA ÉS VALÓSZÍNŰSÉG

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A Statisztika, valószínűség és kombinatorika témakör a matematikai és a kritikus gondolkodást fejleszti. A statisztika keretében a tanulók találkoznak az adatokkal és a grafikai ábrázolásokkal, ill. az adatfeldolgozás alapjaival, amelyek különböző tantárgyi területekkel kapcsolódnak össze, ezért ez a tartalom az egyén általános műveltségéhez tartozik. A tanulók a statisztikát tapasztalati úton és konkrét szinten végzett tevékenységek mentén ismerik meg, hiszen a statisztikai tartalmak ezen a szinten csak bevezetést képeznek az adatok ábrázolásába, gyűjtésébe, rendezésébe és értelmezésébe. A tanulók a tartalmakat az adatok leolvasásától az egyszerű statisztikai kutatás elvégzéséig fokozatosan ismerik meg. Utóbbi keretében egy problémafelvetés mellett megtervezik az adatok összegyűjtését, bemutatását és értelmezését.

A kombinatorika tartalmaival a tanulók a logikus gondolkodásukat, a kombinatorikus szituációk megoldását célzó szisztematikus megközelítést és a gondolkodás autonómiáját fejlesztik. A tanulók intuitív szinten fogadják be a valószínűség koncepcióját, és konkrét helyzetekben kísérleteket végeznek, valamint megfigyelik, mi történik az egyes kísérletek során. Például: a „kockadobás” kísérlet minden megismétlése előtt találgatnak, mely esemény következik be, majd ellenőrzik, hogy valóban bekövetkezett-e.

A Statisztika, valószínűség és kombinatorika témakör a tanulókat egy eltérő gondolkodásmódba vezeti be, mint amelyet a matematika többi témakörében alkalmaznak.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Statisztika

A tanulók megismerik az adatok ábrázolásának különböző módjait. A tartalom az 1.-től a 3. osztályig az adatolvasástól az adatok gyűjtésén és azok értelmezésén át, egy mini kutatás kivitelezéséig fokozatosan épül fel. A 3. osztályban fontos bevezetni a jelmagyarázatot, melynek keretében egy mező egynél több elemet jelöl (kapcsolódás a szorzótáblához). A matematika keretében a tanulók megismerkednek az adatok feldolgozásának és ábrázolásának az eszközeivel, a gyakorlatban pedig ezeket az eszközöket olyan konkrét tartalmakra alkalmazzák, amelyek a lehető legnagyobb mértékben kötődjenek a többi tantárgyi területhez.

Kombinatorika

A célok ezen csoportja lehetővé teszi a matematikai problémák bevezetését, valamint a kísérletek és hibák stratégiájától kezdve az összes lehetséges megoldás kereséséig terjedő különböző megoldási stratégiák elmélyítését. A helyzetek két típusát tárgyaljuk meg: olyan helyzetek, amelyek esetében a következő lépés kiválasztása az előző választástól függ (pl. három fagyaltíz lehetséges elosztása egy tölcsérré, három gombóc

eloszlása egy tölcsérre, ha csak két ízt választhatunk stb.), és olyan helyzetek, ahol minden következő lépéssel kapcsolatos döntés független az előző döntésünktől, pl. a reggelikészítés összes módjának a megkeresése, ha három különböző ital és két különböző harapnivaló áll a rendelkezésünkre. Az ilyen helyzetek mentén a tanulókat megismertetjük azokkal a matematikai eszközökkel, amelyek lehetővé teszik az összes választás áttekinthetőbb ábrázolását (nyíldiagram, táblázat).

Valószínűség

Az első nevelési-oktatási szakaszban a célok Valószínűség c. csoportjához még nem tartozik követelmény, a tanár azt olyan valós kontextusokkal kapcsolatban tárgyalja meg, melyek keretében a tanulók érzékelik, mely esemény lehetséges, lehetetlen vagy biztosan bekövetkezik.

VALÓSZÍNŰSÉG

CÉLOK

A tanuló:

K: különböztesse meg a biztosan bekövetkező, a lehetséges és a lehetetlen eseményeket az élethelyzetekben;

V: tegyen különbséget a valószínűbb és a kevésbé valószínű események között az élethelyzetekben.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

FOGALMAK

◦ biztos esemény ◦ lehetséges esemény ◦ lehetetlen esemény

KOMBINATORIKA

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerjen és oldjon meg egyszerű kombinatorikus szituációkat konkrét és képi szinten;

K: fejlessze ki a kombinatorikus szituációk megoldására szolgáló szisztematikus stratégiákat;

V: oldjon meg különböző vagy ismétlődő elemek elrendezéseivel és válogatásaival kapcsolatos feladatokat.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

2. osztály

» ábrázolja és megszámlálja az egyszerű kombinatorikus helyzetek összes lehetséges kimenetelét.

3. osztály

» független választáson alapuló kombinatorikus szituációkat grafikai módon – nyíldiagrammal vagy táblázattal – ábrázol.

FOGALMAK

◦ táblázat ◦ nyíldiagram

STATISZTIKA

CÉLOK

A tanuló:

K: alkalmazzon különböző ábrázolási módokat;

KC (2.2.3.1)

K: oldjon meg adatgyűjtést és -kezelést, az adatok áttekinthető ábrázolását és értelmezését igénylő problémákat;

KC (4.1.1.1 | 4.1.2.1 | 2.3.1.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

- » rajzos ábrázolást, sor-, ill. oszlopdigramot és táblázatot olvas;
- » rajzos ábrázolással, sor-, ill. oszlopdigrammal ábrázolja az adatokat.

2. osztály

- » az adatokat táblázatba, sor-, ill. oszlopdigramba rendezi, táblázattal, sor-, ill. oszlopdigrammal ábrázolja.

3. osztály

- » bemutatja, leolvassa és értelmezi a strigulás ábrázolással és táblázatban megadott adatokat;
- » bemutatja, leolvassa és értelmezi a jelmagyarázattal ellátott sor-, ill. oszlopdigramban megadott adatokat.

FOGALMAK

◦ rajzos ábrázolás ◦ sordigram ◦ oszlopdigram ◦ strigulázás ◦ táblázat ◦ jelmagyarázat

HALMAZOK

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A halmazok témaköre a válogatás folyamatán alapul, melynek keretében a tanulók az anyagok választékából az adott tulajdonság, ill. tulajdonságok figyelembevételével elemek csoportjait alakítják (válogatják) ki. Az első nevelési-oktatási szakaszban a csoportok elemei lehetnek konkrét tárgyak, képek vagy absztrakt fogalmak (pl. síkidomok, számok). Az elemek csoportjának a szétválogatását a tanulók grafikai ábrázolásokkal (pl. Venn-diagram – csak egy tulajdonság alapján –, Carroll-diagram és fadiagramm – egy vagy két tulajdonság alapján) mutatják be. A Venn-diagramot akkor használják, ha az azonos tulajdonságú elemekből alakítanak ki halmazt (metsző halmazokat még nem alkalmazunk). Amikor a tanulók leírják a tulajdonságot, amely alapján az elemeket szétválogatták, fejlesztik a kommunikációs készségeiket is, melyek során mindennapi és matematikai nyelvet használnak.

VÁLOGATÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: válogassa szét különböző kritériumok alapján az elemeket, és ábrázolja a szétválogatás eredményét;

K: fogalmazza meg a tulajdonságot, amely alapján az elemeket szétválogatta;

KC (1.1.2.2)

K: indokolja meg, hogy egy elem miért kerül az adott helyre az ábrázolásban;

K: ismerje fel azokat az elemeket, amelyek nem valók az adott halmazba (oda nem illő elem).

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

1. osztály

» **halmazt alkot közös tulajdonság alapján**, és felismeri azt a tulajdonságot, amely alapján az elemeket kiválogatták;

» **konkrét és képi szinten Carroll- és fadiagramba rendezi az elemeket egy tulajdonság alapján.**

2. osztály

» konkrét és képi szinten Carroll- és fadiagrammba rendezi az elemeket két tulajdonság alapján;

» felismeri azokat az elemeket, amelyek nem valók az adott halmazba.

3. osztály

» Carroll- és fadiagrammba rendezi a geometriai testeket és a síkidomokat, valamint a számokat két tulajdonság alapján;

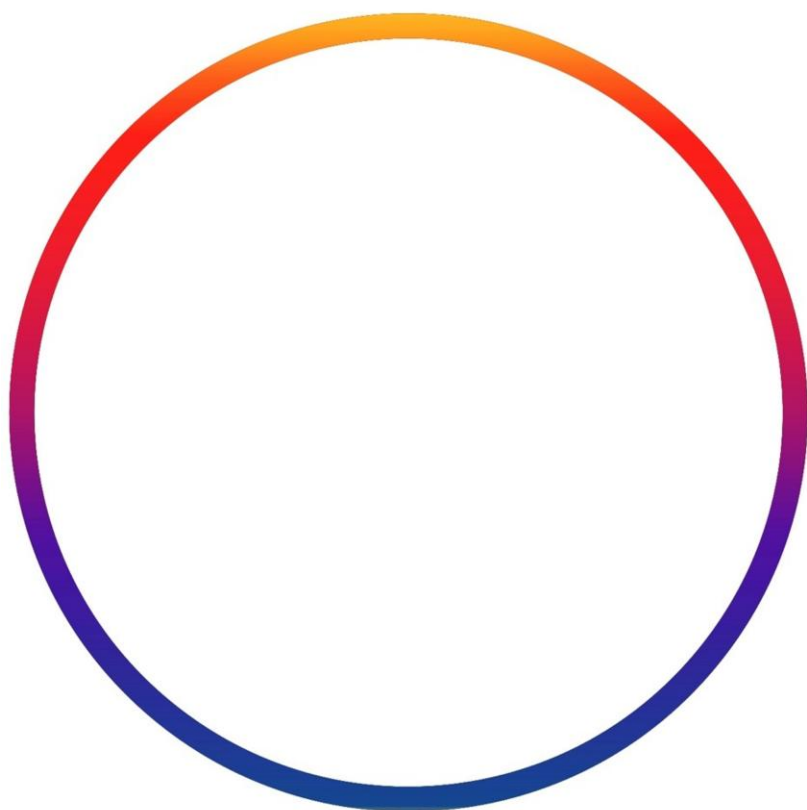
» felismeri azokat az elemeket, amelyek nem valók az adott halmazba.

FOGALMAK

◦ ábrázolás ◦ táblázat ◦ tulajdonság ◦ fadiagram

IDEGEN NYELV

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

SZÖVEGÉRTÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A szövegértés a szóbeli szövegek, az audiovizuális anyagok, valamint az írott szövegek megértését öleli fel. A tanulók a szóbeli szövegértés tevékenységei során rövid, egyszerű és rendszerint nonverbális elemekkel támogatott beszélt szövegeket hallgatnak meg és dolgoznak fel. Az audiovizuális anyagok megértése során a tanulók rövid, világos és autentikus audiovizuális anyagokat hallgatnak és néznek meg, valamint dolgoznak fel digitális környezetekben. Az írásbeli szövegértés keretében a tanulók rövid, egyszerű és vizuális elemekkel támogatott írott szövegeket olvasnak és dolgoznak fel.

A szövegértés különböző anyagok használatán, multiszenzoros tanuláson, játékos tevékenységeken, képekön és digitálisan támogatott anyagok használatán alapul.

A felhasznált szövegek egyszerűek, rövidek és tartalmukban a többi tantárgyi területhez kapcsolódnak. A tanulók a hallgatás és az olvasás tevékenységei keretében különböző befogadási stratégiákat fejlesztenek ki, pl. spontán és figyelmes hallgatás és reagálás, a jelentés illusztrációkból, nem szöveges szemléltetőeszközökből és szövegekörnyezetből való kikövetkeztetése.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanár ösztönzi a tanulók motivációját és érdeklődését a hallott, később pedig az olvasott szöveg iránt. A tanítás során nagy hangsúlyt kell fektetni a gazdag nyelvi inputra, és különböző alkalmakat kell teremteni az idegen nyelvvél való találkozásra. A hallgatás iránti érdeklődést az idegen nyelv ún. „osztálynyelvként” történő használatával ösztönözzük. A tanár az idegen nyelvet használja az utasítások megadására, saját beszédét pedig mimikával és gesztikulációval támogatja, amelyek segítik a tanulókat a megértésben. A hallgatás és az olvasás iránti érdeklődést a tanár azzal fejleszti, hogy a tanulókat különféle nyomtatott és digitális szövegekkel ismerteti meg. A tanulók rövid videófelveteleket hallgatnak meg – gyakran rajzfilm, dal vagy történet formájában. A szövegértés fejlesztésébe bevonhatók a digitális eszközök és platformok, valamint az internetes források is.

Az 1. osztályban a hangsúly a hangzó szövegek hallgatásán és megértésén, valamint az audiovizuális érzékelésen van, a 2. osztály vége felé és a 3. osztályban pedig a tanár már fejleszti az olvasást és az olvasott szöveg megértését is.

HALLOTT SZÖVEG ÉS AUDIVIZUÁLIS TARTALOM ÉRTÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a vizuálisan és nonverbális módon támogatott hallott üzenetek és egyszerű szövegek megértését;

KC (3.3.2.1 | 1.1.1.1)

K: fejlessze a rövid szövegek és az egyszerű videók megértését

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- rövid, egyszerű, vizuális elemekkel és mimikával támogatott szövegek, rövid, ismert témájú videófelvételek, valamint lassan és világosan megadott utasítások mentén azzal bizonyítja a tartalom megértését, hogy:

- » **megfelelő verbális vagy nonverbális módon reagál;**
- » megállapítja a szöveg témáját és néhány fontos elemét;
- » kikeresi a fontos adatokat és a részleteket (pl. szám, település, nap, személyes adatok).

OLVASOTT SZÖVEG MEGÉRTÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a rövid és egyszerű, valamint vizuálisan támogatott szövegek megértését;

KC (4.1.1.1)

K: ismerje meg és alkalmazza az egyszerű olvasási stratégiákat;

K: fejlessze az idegen nyelvű olvasás iránti érdeklődését és motivációját.

KC (1.1.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- a **harmadik osztályban** a tárgyalt témákról szóló rövid, egyszerű és vizuálisan támogatott szövegek olvasása során az alábbiakkal bizonyítja az elolvasott szöveg megértését:

- » **megérti a szavak, szókapcsolatok és szófordulatok jelentését;**
- » **azonosítja az olvasott szöveg témáját;**
- » **azonosítja a szöveg lényeges elemeit és néhány részletét.**

SZÖVEGALKOTÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A szövegalkotás a beszéd- és az írástevékenységekre, valamint az alapvető szövegalkotási stratégiákra terjed ki. A beszédtevékenység során a tanulók a hangok helyes artikulációjával, a szóhangsúlyok, a ritmus, a hanglejtés betartásával érthető és értelmes beszédet alakítanak ki, elsősorban pedig bővítik a szókincsüket. Az írástevékenység során a tanulók szem előtt tartják az idegen nyelv helyesírási elveit és a hangok, valamint a betűk közötti viszonyokat. A tanulók az általuk ismert és a tárgyalt tartalmakon belül egyszerű szavakat, szókapcsolatokat, mondatokat alkotnak. Közreműködnek a rövid és világosan szerkesztett monologikus szövegek megalkotásában, amelyeket szükség esetén gesztikulációval támasztanak alá. Szóban és írásban rövidebb szövegeket alkotnak minta alapján pl. önmagukról, a családjukról, az iskoláról, az érdeklődési köreikről. Minta, sablon, modell alapján egyszerű szókapcsolatokat írnak fel, és rövidebb egyszerű szövegeket alkotnak, illetve részt vesznek ezek megalkotásában.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A szövegalkotási tartalmakat a tanár más tantárgyak témáiból, a mindennapi életből és a tanulók érdeklődési köréből válogatja össze. A tanulók konkrét szinten alkotnak írásos szövegeket, amelyek vizuális elemekkel is kiegészíthetők. Idegen nyelvénél a tanulók tudatosítják, hogy mást írnak, mint amit kiejtünk.

Megismerik/tudatosítják az idegen és a tannyelv írásmódja közötti különbségeket. Az idegen nyelvű írásbeli kifejezésmódra a tanár a harmadik osztályban fordít nagyobb figyelmet, és még mindig szorosan összefűzi a hallás- és beszédképességet, valamint a tannyelvi írás-olvasás fejlesztésével.

A tanár tudatában van annak, hogy a hibák a tanulás szerves részét képezik, és hogy a tanulók a szóbeli és írásbeli szövegalkotás kezdetén alapvető hibákat vétene a kiejtésben és az írásban, amelyek akadályozzák az üzenet érthetőségét.

SZÓBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze és gyakorolja az idegen nyelv kiejtésével, hanglegjtésével és ritmusával kapcsolatos készségeit;

K: fejlessze a szóbeli kifejezőkészségét;

KC (1.1.2.1 | 1.1.5.1)

K: fejlesszen ki egyszerű kommunikációs stratégiákat.

KC (3.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

-irányított beszédtevékenységek során képi/nonverbális támogatással és gyakori szókinccsel:

- » megnevezi az öt körülvevő világot;
- » egyszerű szókapcsolatokat és rövid, egyszerű mondatokat alkot;
- » minta alapján egyszerű és rövid szövegeket alkot.

ÍRÁSBELI SZÖVEGALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: minta, sablon, modell alapján alkosson különböző szövegeket;

K: vegyen részt egyszerű idegen nyelvű szövegek alkotásában.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

INTERAKCIÓ

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A két vagy több személlyel folytatott interakció keretében a tanuló rövid és egyszerű beszélgetést hoz létre. Mivel az interakció különböző formákban valósul meg – szóban (beszélgetés formájában), írásban (levelezés formájában), valamint online beszélgetés/levelezés formájában – a célkitűzések három csoportját fogalmaztuk meg: szóbeli, írásbeli és online interakció. Az interakció a szövegértést (hallgatás/olvasás) és a szövegalkotást (beszéd/írás) egyaránt magában foglalja. Az interakció fő célja a kommunikáció, amely a mindennapi helyzetekhez hasonló környezetben zajlik, ahol a tanulók információkat cserélnek, és amelyek során különböző kommunikációs stratégiákat alkalmaznak. A tevékenységek irányítottak, sok vizuális és nonverbális támogató elem, valamint az ismert minták használatával.

SZÓBELI INTERAKCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

K: értelmesen kapcsolódjon be a beszélgetésbe, és megfelelően reagáljon a beszélgetőpartnerre, miközben betartja a társalgás alapvető szabályait;

KC (3.3.2.1 | 3.3.4.1)

K: fejlessze kommunikációs képességét az ismert minták használatával;

KC (1.1.1.1)

K: ismerje meg a szóbeli kommunikáció alapvető stratégiáit.

KC (1.1.5.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- részt vesz egyszerű beszélgetésben a számára ismert, tárgyalt témakörökben, mégpedig úgy, hogy:

» értelmesen válaszol a kérdésekre;

» minták szerint kommunikál;

- » **bekapcsolódik az egyszerű beszélgetésbe és értelmesen reagál;**
- » rövid és egyszerű kérdéseket tesz fel.

ÍRÁSBELI INTERAKCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

K: váltson és alkosson rövid és nagyon egyszerű üzeneteket;

KC (1.1.1.1)

K: az alapvető ismert minták használatával írjon egyszerű és gyakran használt kérdéseket, valamint válaszokat a tárgyalt témakörben.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

ONLINE INTERAKCIÓ

CÉLOK

A tanuló:

V: szóban/írásban alkosson rövid, nagyon egyszerű online üzeneteket az ismert minták alapján.

KC (4.2.1.1 | 4.2.6.1 | 4.4.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS IDEGEN NYELVEN

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A témakör a fonológiai és hangtudatosság, valamint az idegen nyelvi kezdő írás- és olvasástanítás céljait öleli fel. A hangsúly a hallgatás és a metanyelvi tudatosság fejlesztésén, illetve a nyelv felépítésével kapcsolatos tudatosságon és vizuális érzékelésen van. A fonológiai tudatosság a kezdő írás- és olvasástanítás folyamatában tölt be fontos szerepet, hiszen segít a tanulóknak könnyebben és gyorsabban elsajátítani az olvasást és az írást. A hangtani tudatosság a fonológiai tudatosság legmagasabb szintjeként a tanulók számára lehetővé teszi, hogy megkülönböztessék a szavak hangjait, később pedig megértsék, hogyan kapcsolódnak a hangok a betűkhöz és az idegen nyelv hangrendszeréhez.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A fiatalabb tanulók az idegen nyelvet a társaikkal való játék során tanulják meg, és a nyelvet kommunikációs eszközként használják, valamint intuitív módon értik meg. A kezdeti időszakban így kialakítják az idegen nyelvi szó szerkezetekkel kapcsolatos tudatosságukat, érzékelik a nyelv hangzását, ritmusát és hanglejtését.

Az idegen nyelven történő írás fejlesztése előtt a tanulóknak fejleszteniük kell a hallási készségüket, a szóbeli kifejezőkészségüket, valamint elegendően gazdag szóincset kell elsajátítaniuk ahhoz, hogy egyszerű üzeneteket tudjanak alkotni. A tanulók az idegen nyelvi hangtani- és fonológiai tudatosságot az első osztálytól kezdve fejlesztik, a kezdő írás- és olvasástanítás pedig rendszerint a második osztálytól, illetve a tannyelvi írás-olvasás elsajátítását követően kezdődik. A fonológiai tudatosság képessége átvihető a tannyelvről az idegen nyelvre (és fordítva), ezért is nagyon fontos, hogy – időbeli eltolódással – összekapcsoljuk a tannyelvi és az idegen nyelvi kezdő írás- és olvasástanítás tevékenységeit.

FONOLÓGIAI ÉS HANGTANI TUDATOSSÁG

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a hallás utáni megkülönböztetés és tagolás képességét (szavak a mondatban, szótagok, hangok);

K: fejlessze a tannyelvtől eltérő hangok kiejtését;

K: fejlessze a szavak és a mondatok kiejtését.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

AZ ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS KEZDETEI IDEGEN NYELVEN

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje meg az idegen nyelv írásának az alapelveit;

K: kapcsolja össze a hangokat a betűkkel és a betűcsoportokkal, majd ezekből akosson szavakat;

K: ismerje fel a hangokban és szavakban előforduló mintákat, és ezeket alkalmazza az idegen nyelvű olvasás és írás során;

K: ismerje fel és írja le az anyanyelv betűkészletétől eltérő betűket (pl. x, y, q, w, ü, ß...);

KC (1.1.3.1)

K: fejlessze az olvasás folyékonyágát és az értő olvasást.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

Az idegen nyelvek tanulása lehetővé teszi a tanulók számára, hogy felismerjék: a nyelvek és a különböző kultúrák egymással összefonódnak és kölcsönhatásban állnak. A tanulók fejlesztik az anyanyelvvel és a kultúrával, a környezetnyelvvel, a tan- és a célnyelvvel, az osztályban használt nyelvekkel, a szomszédos országok nyelvével és a kultúrák változatosságával kapcsolatos tudatosságukat. Az idegennyelv-oktatás során megismerik a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket.

A tanulók fejlesztik a többnyelvűségüket, valamint a kultúrák és nyelvek közötti kommunikációs képességüket, ezáltal olyan kompetenciákat szereznek, amelyek az egész életen át tartó tanulást is támogatják. A tanórák során a különböző kultúrák megismerése a tanulók körében ösztönzi a toleranciát, a másság iránti pozitív viszonyulást, mások tiszteletét, a kritikus gondolkodást és a kíváncsiságot, egyúttal pedig csökkenti az előítéletek és a sztereotípiák kialakulásának a lehetőségét. A többnyelvűség a tanulók számára rugalmasabb gondolkodást és könnyebb kommunikációt eredményez a különböző környezetekből érkező társaikkal.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Az idegen nyelv oktatásában a többnyelvűséget és a multikulturalitást szisztematikusan és a teljes tanulási folyamat alatt végig strukturált tevékenységekkel kell fejleszteni. A tevékenységeket a tanulók korához kell igazítani, kezdetben az osztályt látogató tanulók nyelvére és kultúrájára, valamint a célnyelvre összpontosítunk, amit fokozatosan kiterjesztünk más nyelvekre és kultúrákra is, ennek keretében a tanulók érdeklődési körét is figyelembe vesszük.

A KULTÚRAKÖZISÉG ÉS A TÖBBNYELVŰSÉG TUDATOSÍTÁSA

CÉLOK

A tanuló:

K: észlelje a különböző nyelveket és a nyelvek közötti különbségeket;

KC (1.1.3.1 | 1.1.3.2 | 3.3.1.2)

K: ismerjen meg különböző kultúrákat, és hasonlítsa össze őket;

KC (1.3.1.1 | 1.3.2.1 | 3.3.1.2)

K: fejlesszen ki pozitív viszonyulást, nyitottságot és érdeklődést a különböző nyelvek és kultúrák iránt;

KC (1.2.1.2 | 1.2.3.1 | 2.1.2.1)

K: tudatosítsa az anyanyelve(i) és saját kultúrája fontosságát.

KC (1.2.3.2)

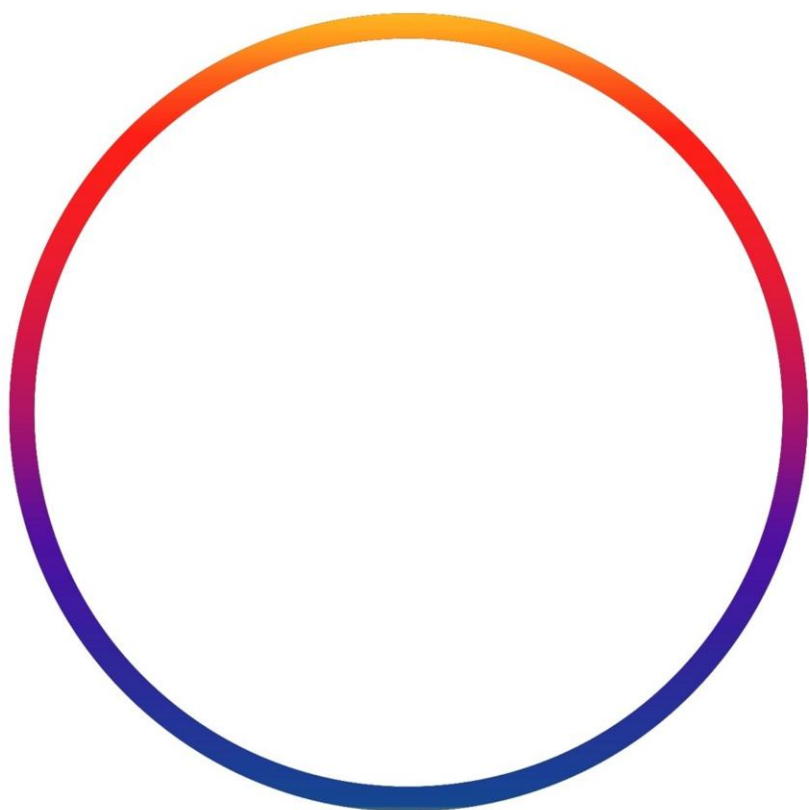
KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

KÉPZŐMŰVÉSZET

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELV

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A tanulók a képzőművészeti nyelvet a spontán képzőművészeti önkifejezés mentén az elemi képzőművészeti fogalmak, a képzőművészeti anyagok és eszközök, valamint a képzőművészeti motívumok sajátosságainak a felfedezésével sajátítják el. Saját képzőművészeti alkotásaikban és a koruknak megfelelő képzőművészeti alkotások mentén megfigyelik a motívumot és az anyaghasználatot, valamint megismerik a képzőművészeti elemeket: pont, vonal, szín, világos-sötét, tér. Felismerik a különböző képzőművészeti területekből eredő formai és tartalmi jellegzetességeket.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A képzőművészeti feladatot a tanár úgy tervezi meg, hogy az mindhárom témát ötvözze. Ha a tanár az 1. témából (képzőművészeti nyelv) indul ki, a kiválasztott képzőművészeti fogalomhoz összegyűjti a képzőművészeti anyagokat és eszközöket, ill. a képzőművészeti technikát (2. téma), valamint az adott korcsoportnak megfelelő képzőművészeti motívumot (3. téma).

A képzőművészeti feladat megvalósítása ebben az esetben a kiválasztott képzőművészeti fogalom (1. téma) pedagógiai demonstrációjával kezdődik, amelyet a tanár a feladat kijelölése során a képzőművészeti kifejezés kiindulópontjaként emel ki (alkotói kihívás). Ezután bemutatja a kiválasztott képzőművészeti technika alkalmazását (2. téma), végül pedig megmagyarázza a képzőművészeti motívumot, és a tanulókat ennek megtapasztalása felé irányítja (3. téma). Ezt követően a tanulók önállóan kutatják a képzőművészeti feladat megoldását, és úgy oldják meg azt, hogy a képzőművészeti kifejezés terén a megélt képzőművészeti motívum ábrázolása során és a bemutatott képzőművészeti technikák alkalmazása révén figyelembe veszik a képzőművészeti fogalom megismert sajátosságait.

A tanulók képzőművészeti alkotásba való bevezetése során a tanár különböző munkamódszereket alkalmazhat: beszélgetés, magyarázat, bemutatás (demonstráció) módszere stb.

KÉPZŐMŰVÉSZETI NYELV

CÉLOK

A tanuló:

K: fedezze fel a világot a színeken, a formákon és a felületeken keresztül;

KC (1.3.3.1 | 3.1.1.1)

K: spontán módon fejezze ki magát különböző képzőművészeti területeken;

KC (1.3.3.1 | 1.3.4.1)

K: készítsen olyan képzőművészeti alkotást felületen és térben, amellyel bizonyítja az alapvető képzőművészeti fogalmak ismeretét.

KC (1.3.4.1 | 4.3.1.1 | 3.3.5.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- a képzőművészeti alkotásban a képzőművészeti nyelv sajátosságainak a bevonásával úgy fejezi ki élményeit és ötleteit, hogy:

- » megkülönbözteti a vonalak és pontok különböző fajtáit;
- » **különböző vonalakat és pontokat használ rajzolás során;**
- » megkülönbözteti a színeket, valamint a tónust és a színárnyalatokat;
- » **különböző színeket használ a festés során;**
- » megkülönbözteti a nyomóformát és a lenyomatot;
- » **egyszerű lenyomatot (grafikát) készít;**
- » leírja a szobor elemi sajátosságait;
- » **stabil szobrot alkot;**
- » megmagyarázza a külső és a belső terek sajátosságait;
- » **egyszerű formájú tereket alakít ki.**

FOGALMAK

- rajzolás ◦ rajz ◦ pont ◦ vonal ◦ vonalak különbözősége, formája ◦ méret ◦ vastagság ◦ hosszúság ◦ irány
- festés ◦ festő ◦ festmény ◦ szín ◦ alapszín (elsőrendű szín) ◦ másodlagos szín (másodrendű szín)
- színkeverés ◦ képtervezés ◦ színfelületek elosztása ◦ grafika ◦ grafikus ◦ nyomóforma (dúc) ◦ nyomás
- lenyomat (grafikai lap) ◦ különböző anyagok felülete ◦ szobrászat ◦ szobrász ◦ szobor ◦ statikus szobor

- dinamikus szobor ◦ üreges szobor ◦ tömör szobor ◦ építészet ◦ építész ◦ makett ◦ belső tér ◦ külső tér
- a tér alkotóelemei ◦ terek mérete és formája ◦ terek berendezése

KÉPZŐMŰVÉSZETI TECHNIKÁK

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A tanulók különböző minőségi képzőművészeti anyagokkal és eszközökkel kísérleteznek. A képzőművészeti anyagokkal és eszközökkel való spontán játék során felfedezik azok sajátosságait, hasonlóságait és eltéréseit. A képzőművészeti anyagok és eszközök felfedezése a megélt képzőművészeti kifejezésmóddal függ össze, amely a tanuló képzőművészeti fejlődési szintjéből ered. A tanulók a képzőművészeti önkifejezés során spontán módon fejlesztik a képzőművészeti anyagok és eszközök (képzőművészeti technikák) iránti érzékenységüket. Önállóan felfedezik, milyen nyomot hagynak a különböző folyékony és szilárd festőanyagok, hogyan keverednek a folyékony és szilárd színek, hogyan alkothatnak képet színelületek ragasztásával, valamint milyen következményekkel jár a különböző anyagok kombinálása.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A képzőművészeti feladat megtervezése során a tanár ügyel arra, hogy egyszerre mindhárom témát felölelje. Ha a 2. témából (képzőművészeti anyagok és eszközök – képzőművészeti technikák) indul ki, a tanár a képzőművészeti kifejezéshez kiválasztja a megfelelő képzőművészeti motívumot (3. téma) és képzőművészeti fogalmat (1. téma).

A képzőművészeti feladat megvalósítása a kiválasztott képzőművészeti anyag és eszközök tanulók általi felfedezésével, valamint a képzőművészeti technika bemutatásával (2. téma) kezdődik. Ezt követi a képzőművészeti motívumról és annak megéléséről szóló beszélgetés (3. téma). A feladat megoldása érdekében a tanár a képzőművészeti kifejezés kiindulópontjaként bemutatja a tanulóknak a választott technikát (a képzőművészeti kihívást) – 2. téma –, majd a kiválasztott motívumot (3. téma). A kiválasztott képzőművészeti fogalom sajátosságait (1. téma) azonban nem magyarázza meg, hiszen ezeket a tanár már beépítette a kiválasztott technika alkalmazásába. A tanulók elvégzik a képzőművészeti önkifejezést igénylő alkotói feladatot. Az értékelés előtt a tanár a létrejött alkotásokat taneszközként használja a képzőművészeti fogalom sajátosságainak a felismerésére.

A tanár annak érdekében, hogy a tanulókat bevezesse a 2. téma keretében történő képzőművészeti alkotásába, különböző tanítási módszereket alkalmazhat: szóbeli módszer (magyarázat, megbeszélés), szöveges anyagra épülő módszer, képanyagot felölelő módszer, szemléltetés.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TECHNIKÁK

CÉLOK

A tanuló:

K: fedezze fel a különböző képzőművészeti anyagok és eszközök sajátosságait, valamint próbálja ki, és hasonlítsa össze őket egymás között;

KC (1.3.3.1 | 2.1.2.1)

K: átéléssel fejezze ki magát a különböző képzőművészeti anyagok és eszközök (képzőművészeti technikák) alkalmazásával;

KC (3.1.1.1 | 4.3.2.1 | 1.3.3.1 | 5.2.2.1)

K: fedezze fel a képzőművészeti anyagok és eszközök (képzőművészeti technikák) különböző alkalmazási módjait, és alkosson velük.

KC (1.3.4.2 | 5.2.2.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- egyszerű képzőművészeti anyagokból és eszközökből (képzőművészeti technikával) készít képzőművészeti alkotást, aminek során:

- » **megnevezi az elkészült alkotást, és az alkalmazott technika alapján a megfelelő képzőművészeti területhez sorolja;**
- » saját képzőművészeti alkotása keretében megmagyarázza a szilárd és folyékony anyagok és eszközök sajátosságait;
- » **rajzot, festményt, grafikát alkot egyszerű szilárd és folyékony anyagok használatával;**
- » saját képzőművészeti alkotása keretében megmagyarázza a gyúrható, kemény és félkemény anyagok, valamint a megfelelő eszközök alapvető sajátosságait;
- » **egyszerű szobrászati és építészeti formát hoz létre gyúrható, kemény és félkemény anyagokból;**
- » sík vagy háromdimenziós alkotás kidolgozása során kombinálja az alapvető képzőművészeti anyagokat.

FOGALMAK

◦ szilárd képzőművészeti anyagok ◦ folyékony képzőművészeti anyagok ◦ gyúrható anyagok ◦ kemény anyagok ◦ félkemény - hajítható anyagok ◦ sík (lapos) anyagok ◦ különböző színű felületek ◦ különböző méretű felületek ◦ különböző formájú felületek ◦ képzőművészeti anyagok és eszközök (képzőművészeti technikák)

KÉPZŐMŰVÉSZETI TARTALMAK TÉRBE ÉS IDŐBE

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A tanulók érzékelik a körülöttük lévő teret, és fokozatosan kialakul bennük a környezetük iránti érzékenység, amelyben élnek és mozognak. Leírják azt, ennek során pedig megismerik az olyan képzőművészeti fogalmakat, mint a kép, a szobor, rendeltetése szerint az épület, a táj, az élő és az élettelen természet, a természeti és a kulturális örökség. Egyúttal megismerik a használati tárgyakat, azok formáját és célját is. A tanulók fokozatosan megismerik, hogy a képzőművészeti önkifejezéssel megismerhetik saját érzelmi reakcióikat, valamint a környezettel fenntartott interakciójukat. Felismerik azt is, hogy a bábkészítés, az animálás, az írott művek illusztrálása stb. is a képzőművészeti önkifejezéshez tartozik. Képzetet, emlékezet és megfigyelés alapján különböző motívumvilágú képzőművészeti alkotásokat készítenek.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A képzőművészeti feladat megtervezése során a tanár ügyel arra, hogy egyszerre fedje le mindhárom témát. Ha a 3. témából – képzőművészeti alkotások tartalma, valamint azok értékelése térben és időben – indul ki, a kiválasztott motívum megélését helyezi előtérbe, és a képzőművészeti kifejezésre megfelelő-fogalmat (1. téma), valamint anyagokat és eszközöket (2. téma) választ.

Az alkotói feladat teljesítése előtt a tanár beszélgetéssel irányítja a tanulók figyelmét a környezet vagy a természet megfigyelésére és megélésére. A tanulókat a műalkotás, illetve a műalkotások minőségi reprodukcióinak a megfigyelésére is ösztönözheti. Beszélgetés közben a tanulók leírják a megtapasztalt élményeiket, érzéseiket. A folytatásban a tanár ezeket az élményeket kiemeli a tanulók képzőművészeti önkifejezése érdekében, és kiválasztja a képzőművészeti motívumot (3. téma).

Ezt összekapcsolja a kiválasztott képzőművészeti anyagokkal és eszközökkel – vagyis a technikával (2. téma) –, valamint a megfelelő képzőművészeti fogalommal (1. téma), majd megvalósítja a feladatot. A képzőművészeti fogalom összefügg a képzőművészeti motívum ábrázolásával, ezért a tanár a tanulóknak a feladat előtt nem mutatja be annak sajátosságait, azokat a tanulók által létrehozott képzőművészeti alkotások értékelése során magyarázza meg. A képzőművészeti alkotások így olyan taneszközként szolgálnak, amelyek révén a tanulók megismerik a kiválasztott képzőművészeti fogalom sajátosságait. A feladat megvalósítása az élményen alapult.

A tanár a motívumhoz kapcsolódó alkotómunka megkezdése előtt különböző módszereket alkalmazhat: beszélgetés a különleges képzőművészeti motívum, fogalom és technika megélése, felfogása és megértése érdekében, valamint szöveggel való munka, szemléltetés (demonstráció) és magyarázat.

KÉPZŐMŰVÉSZETI TARTALMAK TÉRBEN ÉS IDŐBEN

CÉLOK

A tanuló:

K: különböző érzékszervekkel érzékelje a környezetét, valamint élje meg, írja le, és a képzőművészet eszközeivel fejezze ki azt;

KC (1.3.4.1 | 2.1.2.1 | 3.1.1.1)

K: készítsen különböző motívumvilágú alkotásokat képzelet, emlékezet és megfigyelés alapján;

KC (5.2.2.1 | 1.3.4.2 | 4.2.2.1 | 5.2.3.1)

K: a képzőművészeti alkotás során ismerje meg, hogy az alkotók (illusztrátorok, bábkészítők, grafikai tervezők stb.) közreműködnek a képzőművészeti-kulturális tér alakításában;

KC (1.3.1.1 | 3.3.1.1)

K: ismerje meg a használati tárgyak sajátosságait, azok funkciójával és képzőművészeti kialakításával egyetemben;

KC (1.3.2.1 | 1.3.5.1)

K: élje meg a műalkotásokat kiállítás keretében egy galériában, ill. egyéb kiállítótérben, élményeit írja le és fejezze ki a képzőművészet eszköztárával

KC (1.3.1.1 | 3.1.1.1 | 5.1.2.1)

K: a műalkotásra, más tanuló vagy a saját alkotására adott reakciójában ismerje fel az érzéseit, és fejezze ki őket a képzőművészet eszköztárával;

KC (1.1.2.2 | 3.1.1.1)

K: erősítse a képzőművészeti alkotások, a környezet és a kulturális örökségről való gondoskodás iránti pozitív viszonyulását

KC (1.3.2.1 | 1.3.5.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- képzőművészeti alkotásában átélt sajátosságaira reagálva kifejezi saját élményeit és ötleteit, mégpedig úgy, hogy:

- » a környezete érzékelt és megélt különlegességeire adott válaszként kreatív képzőművészeti motívumot alkot;
- » a tárgyalta tartalomra adott válaszként önállóan ábrázolja a képzőművészeti motívumot emlékezet, fantázia vagy megfigyelés alapján;
- » megmagyarázza a képzőművészet alkalmazását a mindennapi életben;

» meghatározza a használati tárgyak használati értékét.

FOGALMAK

◦ képzőművészeti motívum ◦ műalkotás ◦ képzelet alapján történő önkifejezés ◦ emlékezet alapján történő önkifejezés ◦ megfigyelés alapján történő önkifejezés ◦ élmények képzőművészeti kifejezése ◦ használati tárgyak ◦ alkotás használati értéke

ZENEMŰVÉSZET

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

ELŐADÁS ÉS ZENEI SZEREPVÁLLALÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A zene előadását a tanár a zenei kommunikáció alapvető formájaként tárgyalja, amelyet a tanulók éneklés, hangszerjáték, valamint kiszámolók és egyéb rímelő szövegek ritmikus hangoztatása által sajátítanak el. A célok az elemi zenei képességek, valamint az énekhang, továbbá a test-, a népi és az Orff-hangszereken való játéktechnikák fejlesztésére irányulnak. A tanulók haladását és eredményeit a tanár hosszabb időn keresztül, a tanulók egyéni tempójához igazodva követi nyomon. A téma céljai között megtalálható a tanulók iskolai és iskolán kívüli zenei szerepvállalásának az ösztönzése is. A zenei szerepvállalás történhet hallgatóként vagy előadóként, szólistaként vagy ének-, illetve hangszeres együttesek tagjaként. E célból alkalmi osztálykórus alapítható, amelybe a tagozat valamennyi tanulója bekapcsolódik, és amelyet a tanár a zeneművészet rendszeres órakeretén belül vezet.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanár a célokat fejlődési folyamatként hosszabb időszakokra tervezi meg, figyelembe véve a tanulók egyéni zenei és általános fejlődésének a sajátosságait. A célok összekapcsolódnak más témák, különösen a Zenei nyelv témakör céljaival. A tanár minden célt minden évfolyamban betervez, és ezek spirálisan épülnek tovább. Az összetettség szintje a tanulók tapasztalatait és eredményeit szem előtt tartva a zenei tartalmak (dalok, szerzemények, rímelő szövegek), valamint az ének és technikai kivitelezés (intonáció, egyenletes előadás, hangszerjáték technikája) kiválasztásával megfontoltan növelendő. Az operatív célok kitzúzése során a tanár azzal, hogy a tanegység céljait kognitív, affektív, pszichomotoros és szociális területen egységesen tervezi meg, az átfogó zenei nevelés elveit követi. A tanulók haladását minden cél tekintetében nyomon követi. A zenei élmény, alkotás és értékelés célokhoz nem rendeltünk hozzá követelményeket, ezért a tanár a tanulók e téren elért eredményeit nem osztályozza. A minimális és általános követelményeket objektív módon ellenőrizhető célok vonatkozásában határoztuk meg. A követelményeket a tanulók hároméves nevelési-oktatási munka során élőben, a témák, célok, tartalmak, munkamódszerek és munkaformák összefonódásával megvalósuló tevékenységeken keresztül éri el. A követelmények minőségi szintjének az elérése során a tanár figyelembe veszi a tanulók zenei fejlődésének egyéni sajátosságait. Zeneművek felvételei kivételesen a következő tevékenységek során használhatók:

- olyan összetettebb zeneművek reprodukciója, amelyeket a tanár és a tanulók nem adnak elő,
- a zeneművek ismétlése és elmélyítése, valamint értékelése, illetve összehasonlítása.

Az 1., a 2., a 3. és a 4. téma céljai és tevékenységei a tanórák megtervezése és megvalósítása során összekapcsolódnak és összefonódnak.

ÉNEK ÉS RITMUS HANGOZTATÁSA

CÉLOK

A tanuló:

K: saját hangképességeivel összhangban fejlessze énekhangját, és tanuljon meg felszabadultan énekelni;

KC (1.3.2.1 | 1.1.2.2)

K: éneklés során ismerje meg, utánozza és vegye figyelembe a zenei megállapodásokat és a nem verbális zenei kommunikációt;

KC (1.3.3.1 | 1.1.2.1)

K: a gyermekhang terjedelmében ismerje meg és énekelje el a hazai és külföldi, valamint a népi és műdalok szerteágazó énekrepertoárját;

KC (1.3.2.1 | 1.1.2.1)

K: élje át és ismerje meg a dalok esztétikai kidolgozásának az elemeit, valamint a felnőttek és a társai utánzásával tanuljon meg átéléssel énekelni (interpretálás);

KC (5.2.4.2 | 1.3.1.1)

K: tanulja meg értékelni a felnőttek, a saját és a társai éneklését;

KC (2.1.1.1 | 3.3.1.2)

K: hangoztasson, ritmizáljon és játsszon el kiszámolókat és rímelő szövegeket.

KC (1.1.2.2 | 1.1.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » énekel és éneklés közben ügyel az egyenes testtartásra;
- » a szöveget érthetően éneklé el, éneklés során szólamokat alakít ki, **ennek során az énekes légzést összehangolja a zenei motívumokkal;**
- » ismeri és betartja a zenei megállapodásokat, amit azzal bizonyít, **hogy a tanár jelzésére kezd el és fejezi be az éneklést, valamint éneklés közben követi a vezetését (ütemezését, vezénlysét, nem verbális kommunikációját);** intonációban leutánozza a kezdőhangot, és azt éneklés közben figyelembe veszi;
- » **felnőttel és/vagy társaival mű- és népdalokat énekel,** ennek során elmondja a dal címét és eredetét (műdal, népdal);
- » **a tanár utánzásával eléneklé a kiválasztott dalokat,** ennek során a szöveg tartalma alapján interpretálja a dalt;
- » **egyenletesen hangoztatja, hangoztatja és méri, valamint hangoztatja és test-, illetve ritmushangszeren kíséri a szöveget.**

FOGALMAK

◦ zene ◦ dal ◦ altatódal ◦ himnusz ◦ költő ◦ zeneszerző ◦ daloskönyv ◦ éneklés ◦ szólista ◦ kórus
◦ énekegyüttes ◦ karmester ◦ kiszámoló ◦ ritmus ◦ zenei műsor ◦ zenés rendezvény ◦ koncert ◦ hang
◦ csendesebb hang. ◦ hangosabb hang ◦ rövidebb hang ◦ hosszabb hang ◦ magasabb hang ◦ alacsonyabb
hang ◦ szünet ◦ csend

HANGSZERJÁTÉK

CÉLOK

A tanuló:

K: sajátítsa el a kiválasztott hangszerek játéktechnikáját, és tanuljon meg örömteli módon játszani rajtuk;

KC (1.3.4.1 | 1.3.4.2)

K: ritmus- és dallamhangszereken tanulja meg egyenletesen kíségni az énekelt dalt és a kiszámoló ritmusát;

KC (1.1.2.1)

K: játsszon rövidebb instrumentális részleteket és egészeket;

K: hallgatás és kipróbálás alapján fejlessze a hangszínek és az egységes hangzás iránti érzékenységét;

KC (1.3.3.1 | 1.1.2.1)

K: ismerkedjen meg változatos hangszerekkel, játsszon rajtuk, csoportosítsa és sorolja be őket;

KC (1.1.1.1 | 1.1.2.1)

K: ismerkedjen meg azokkal a hangszerekkel, amelyeken játszik, csoportosítsa és sorolja be őket;

KC (1.1.2.1)

K: felnőtt vagy társai utánzásával tanuljon meg átéléssel játszani a hangszereken;

KC (5.2.4.2 | 3.1.1.2 | 5.2.4.3)

K: lelkesedjen a hangszerek hangszíne iránt, mutasson érdeklődést a saját hangja és teste hangzásának a felfedezése, valamint a hangszerjáték különböző módjai iránt.

KC (3.1.4.1 | 1.3.2.1 | 1.1.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » **alapvető technikával játszik testhangszereken, ritmushangszereken, az Orff-készlet dallamhangszerein, a népi hangszereken és a hangkeltő eszközökön;**
- » dalt énekel, és kíséretet játszik a kiválasztott hangszeren;
- » **egyenletesen felmondja a kiszámolót, és lejátssza azt a kiválasztott hangszeren;**
- » dalt énekel, és hangszeren kíséri magát kétszólamú ritmusban;
- » **felismeri a hangszereket a hangszínük és küllemük alapján, megnevezi és leírja őket;**
- » többszólamú zenében felismeri az ismert, általa is játszott hangszereket;
- » **hangszerjáték során utánozza vagy figyelembe veszi a dinamika (hangosabb/halkabb játék) és a tempó (gyorsabb/lassabb játék) interpretációs elemeit.**

FOGALMAK

- hangszer ◦ hangeszköz ◦ testhangszerek ◦ Orff-hangszerek ◦ hangkeltő eszköz ◦ hangszercsoport
- karmester ◦ zenés rendezvény ◦ zeneiskola ◦ koncertterem

ZENEKULTÚRA ÉS NÉPZENEI ÖRÖKSÉG

CÉLOK

A tanuló:

K: kezdeményezzen és vállaljon zenei szerepet az iskolai rendezvényeken és a környék kulturális eseményein;

KC (1.2.3.1 | 1.2.5.1 | 5.1.1.1)

K: ismerkedjen meg a népzenei örökséggel, ápolja és őrizze meg azt;

KC (1.1.2.1 | 1.2.3.2 | 1.2.5.1)

K: tanúsítson tiszteletteljes viszonyt és érdeklődést más nemzetek népzenei öröksége iránt.

KC (2.4.2.1 | 1.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

» **népdalokat énekel**, gyermeknéptáncokat táncol, valamint a helyi környezet népszokásaival, ünnepeivel és zenei örökségével kapcsolatos népi hangszereken játszik.

FOGALMAK

◦ népzene ◦ népi hangszer ◦ néptánc ◦ népszokások

HALLGATÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A zenehallgatást olyan újraalkotási folyamatként kell kezelni, amelyben a tanulók a zenét aktív hallgatókként érzékelik, fogadják be, tapasztalják és ismerik meg, valamint értékelik. A zenehallgatás során zenei kommunikáció jön létre az érzelmek és a hangulatok megélése és felismerése, illetve a hallgató hallott zenére adott válaszreakciói szintjén. Éppen ezért a zenei élmények céljai összekapcsolódnak az élmények zenében való és zene melletti kifejezésének a céljaival, a zeneészlelés megélésére és elemzésére vonatkozó célok pedig a zenei nyelvezet megismerésének és elsajátításának a céljaival. A zene élményszerű meghallgatásának eredményeit – amelyek a megélt élmények kreatív kifejezésében jelennek meg – a tanár a hallgatási folyamat, az élményfeldolgozás, valamint a tudás és a zenei fejlődés dokumentációs anyagaként kezeli. Az élményszerző és elemző hallgatás során szerzett új tapasztalatok hozzájárulnak az informatív ismeretek és a zenei fogalomstruktúrák – pl. a hangszín és a zenei elemek – kiépítéséhez.

Az éves zenehallgatási program egy részét a tanár a tanulókkal együtt állítja össze. Figyelembe veszi az iskola környezetének kulturális tényezőit, főként azt, hogy az iskola környezetében alkotnak/alkottak-e zeneszerzők, működnek-e zeneintézmények, zenekarok, vannak-e zenei rendezvények stb. A zenei programnak a műfajok, a keletkezési körülmények, a zenei elemek és formák, az előadók, valamint a keletkezés ideje és helye tekintetében egyaránt változatosnak kell lennie. Előnyt élvez az élő zenélés. A tanár a zene lejátszása során ügyel a hangminőségre és a helyiség akusztikájára. A felvételek kiválasztásának központi vezérelve a következők: a zene művészi értéke, a zene eredeti kották/jegyzetek szerinti előadása, valamint a muzikális és meggyőző zenei interpretáció. A zene mellett a tanulók meghallgatják a természetes és a városi környezetek hangjait is. Az ilyen tevékenység célja a térbeli hangorientáció fejlesztése, valamint a hangok kutatása és átalakítása.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanítás középpontjában az intuitív és asszociatív zenehallgatással támogatott kreatív zenehallgatás megközelítése áll. A tevékenységeket módszertani szempontból az élményszerző, valamint az élményszerző és elemző zenehallgatás módszerei szerint kell megvalósítani.

A tanár a célokat fejlődési folyamatként hosszabb időszakra tervezi meg, figyelembe véve a tanulók egyéni zenei fejlődésének a sajátosságait, valamint a meghallgatandó zene jellemzőit. A célok csoportja összekapcsolódik más témák, különösen a Zenei nyelv céljaival. Minden célt minden évfolyamban be kell tervezni. A célok évfolyamról évfolyamra spirálisan épülnek tovább. A nehézségi szint a tanulók tapasztalatai és eredményei alapján megfontoltan kiválasztott zenei tartalmakkal – elsősorban hangszeres abszolút és programzenével, valamint vokális és vokális-hangszeres zenével –, a meghallgatott zene hosszúságával és a

hallgatási módszerek kiválasztásával növelendő. A zenei élménnyel, a beleéléssel és a hangulatok felismerésével, a figyelem fejlesztésével és az értékeléssel, valamint az esztétikai fejlődéssel kapcsolatos területek céljaihoz nem rendeltünk hozzá követelményeket, ezért a tanár a tanulók ezen területeken elért eredményeit és haladását csak nyomon követi, de ne értékeli. A minimális és az általános követelményeket objektív módon ellenőrizhető célok vonatkozásában határoztuk meg. A követelményeket a tanulók az élő zenék/hangok vagy a zenék/hangok felvételeinek a különböző helyiségekben történő meghallgatásával, valamint a témák, célok, tartalmak, munkamódszerek és munkaformák összefonódásával megvalósuló tevékenységeken keresztül hároméves nevelési-oktatási munka során érik el. A követelmények minőségi szintjének az elérése során a tanár figyelembe veszi a tanulók zenei fejlődésének egyéni sajátosságait, valamint a többérvű tanulási előnyeit az élőzene-hallgatás során.

A zenehallgatás tevékenységeinek szerves részét képezi a hallgatóvá nevelés, amely magában foglalja az iskola környezetében található helyiségek (osztályterem) közös előkészítését, az autentikus zenei helyiségek (koncerttermek) környezetének és viselkedési szabályainak a megismerését, zenehallgatás közben a csend lehetővé tételét, valamint a zenemű iránti lelkesedés és a dicséret tapsolással való kinyilvánításának a szokását.

Az 1., a 2., a 3. és a 4. téma zenei tevékenységei a tanórák megtervezése és megvalósítása során összekapcsolódnak és összefonódnak.

A ZENE MEGÉLÉSE ÉS MEGISMERÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: az élményszerző zenehallgatás során fejlessze a zene észlelését és átélését, valamint élje bele magát a zeneszerző munkájába és a zeneszerzés körülményeibe;

KC (1.3.2.1 | 3.3.4.1 | 3.1.1.2)

K: zenehallgatás során tanulja meg saját magán és másokon felismerni a különböző hangulatokat;

KC (3.3.4.2 | 3.3.1.1)

K: szokjon hozzá, hogy figyelmesen hallgatja és követi, valamint értékeli a zenét;

KC (1.3.2.1 | 1.1.5.1)

K: zenehallgatás mentén ismerje meg a zenei alkotásokat, a különböző zenei műfajokat, előadókat és együtteseket;

KC (1.3.2.1)

K: élje át, ismerje meg és írja le a zenés meséket, valamint fejlessze a zene zenés mesékben betöltött szerepének a megértését;

KC (1.1.2.1 | 1.3.2.1)

K: saját kezdeményezésére válogasson alkalomhoz illő zeneműveket, nevezze meg kedvenc zeneműve szerzőjét és címét;

KC (1.1.3.1 | 1.1.2.1)

K: tanuljon meg zenét válogatni, felvenni és hallgatni a digitális technológia segítségével.

KC (4.1.1.1 | 4.4.2.1 | 4.4.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » **figyelmesen meghallgatja és követi a zenét, amit a zenében hallottak leírásával bizonyít;**
- » **megkülönbözteti a vokális, a hangszeres és a vokális-hangszeres zenét;**
- » **ismeri a zenés mese címét és tartalmát, valamint leírja a zenét.**

FOGALMAK

◦ zeneszerző ◦ karmester ◦ zenekar ◦ szólista ◦ zongora ◦ hegedű ◦ nagybőgő ◦ gitár ◦ hárfa ◦ fuvola ◦ furulya ◦ trombita
 ◦ dob ◦ induló ◦ rondó ◦ balett ◦ hangszeres zene ◦ vokális zene ◦ vokális-hangszeres zene ◦ zenés mese ◦ érzelem
 ◦ zeneszerző ◦ karmester ◦ zenekar ◦ szólista ◦ zongora ◦ hegedű ◦ nagybőgő ◦ gitár ◦ hárfa ◦ fuvola
 ◦ furulya ◦ trombita ◦ dob ◦ induló ◦ rondó ◦ balett ◦ hangszeres zene ◦ vokális zene ◦ vokális-hangszeres
 zene ◦ zenés mese ◦ érzelem

ÉLMÉNYALAPÚ ÉS ELEMZŐ HALLGATÁS, VALAMINT FELFEDEZÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: az élményalapú és elemző hallgatás során irányítsa figyelmét a zene egyes elemeire, kövesse ezeket érdeklődéssel és kíváncsisággal, fedezze fel, utánozza, írja le, valamint fejezze ki/adja elő a maga módján;

KC (1.3.3.1)

K: fejlessze a hangtérben való tájékozódását a természetes, iskolai és zenei környezetekben, valamint a hallásérzékelés alapján élje meg a hangokat/zenét;

KC (1.3.3.1)

K: fejlessze zenei tájékozódását a figyelem átirányításával a hangszínre, zenei elemekre és formai részekre;

K: fejlessze a hangtér ökológiájával kapcsolatos tudatosságát, és saját cselekvésével járuljon hozzá a környezeti zaj csökkentéséhez.

KC (2.4.3.1 | 4.4.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » elmondja, mit hallott a zenében, és azt a saját módján leírja/kifejezi;
- » hallja, felismeri és leírja a környezetében jelenlévő hangokat.

FOGALMAK

- halk zene ◦ közepesen hangos zene ◦ hangos zene ◦ lassú zene ◦ mérsékelten gyors zene ◦ gyors zene
- hangszer/énekhang világosabb hangszíne ◦ hangszer/énekhang sötétebb hangszíne ◦ induló ◦ rondó
- balett ◦ zeneszerző ◦ karmester ◦ karmesteri pálcá ◦ zenekar ◦ szólista ◦ zongora ◦ hegedű ◦ nagybőgő
- gitár ◦ hárfa ◦ fuvola ◦ furulya ◦ trombita ◦ dob ◦ hangszeres zene ◦ vokális zene ◦ vokális-hangszeres zene ◦ zenés mese

ALKOTÁS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A téma magában foglalja a zenében való alkotás/kitalálás céljait és tevékenységeit, a zene újraalkotását/az átélt zenei élmény előadását, valamint az élmények és gondolati képek kifejezését más művészeti ágak kifejezőeszközeivel. A cél a tanulók kreativitásának és művészi potenciáljainak a fejlesztése, valamint a zenei tapasztalatok kiterjesztésére és elmélyítésére vonatkozó lehetőségek biztosítása. A téma lehetővé teszi a játékos ismeretszerzést, valamint a zene, a zenei és az interpretációs elemek és formai összetevők kutatását. A célok a hangképek, zenei részletek és egészek elképzelésére és megalkotására, a zenei élmények kifejezésére, valamint az alkotói folyamatokban és a zeneszerző, előadó és zenehallgató szerepében való öröm megélésére irányulnak.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tevékenységeket ösztönző zenei (iskolai és iskolán kívüli) környezetben kell megvalósítani, amelyet a tanár több szinten alakít ki és tesz lehetővé: fizikai szint (megfelelő méretű, hangszerekkel, didaktikai és alkotásra alkalmas eszközökkel felszerelt tér); didaktikai szint (az iskolai és az iskolán kívüli környezetek összekapcsolása a tanulás érdekében; tevékenységek, tartalmak, módszerek, munkaformák változatossága); érzelmi-szociális szint (biztonságos környezet megteremtése a tapasztalás, a tapasztalatok kifejezése és az alkotás, valamint a nevelési-oktatási folyamat valamennyi érintettje közötti interakció kialakítása és lehetővé tétele érdekében).

Az 1., a 2., a 3. és a 4. téma céljai és tevékenységei a tanórák megtervezése és megvalósítása során összekapcsolódnak és összefonódnak.

ZENEI ALKOTÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: találjon ki zenét, és egészítse ki vagy folytassa azt úgy, hogy egy észszerű egész jöjjön létre;

KC (1.3.4.1 | 1.1.2.2)

K: élvezze, amikor zenei részleteket és egészeket talál ki és alkot meg;

KC (1.3.4.1 | 1.3.4.2 | 3.1.1.1)

K: alkossa újra az általa előadott zenét;

KC (1.3.4.1 | 1.3.4.2)

K: társaival találjon ki, alkosson meg és adjon elő hangeffektusokat és hangképeket az akusztikus és a környezetében zajló események utánzásával vagy a képzelete alapján.

KC (5.1.2.2 | 2.2.3.1 | 5.2.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » zenei választ/kérdést énekel el/játszik le;
- » megismétli/kiegészíti/módosítja/újraalkotja a ritmikai és dallamotívumokat;
- » utánozza az akusztikai jelenségeket, vagy újakat talál ki és ad elő;
- » társaival együtt hangképet alkot, amit azzal bizonyít, hogy hangeffektusokat és zenei/hangrészleteket olyan észszerű hangegésszé kapcsol össze, amelyet elő is ad.

FOGALMAK

◦ hang ◦ hangkép

ÉLMÉNYEK KIFEJEZÉSE

CÉLOK

A tanuló:

K: tanulja meg felismerni a zenei élményeket, érzelmeket, hangulatokat és asszociációkat, valamint kifejezni azokat a zenében vagy a zene mentén;

KC (1.3.4.2 | 5.1.1.1)

K: tanulja meg leírni azokat a saját műveket (alkotásokat), amelyekben kifejezte élményeit, és tanuljon meg azok mentén a zenéről és a hangulatokról beszélni;

KC (1.3.4.1 | 1.1.1.1)

K: hallgassa meg azokat a tanulókat, akik az élményeik kifejezése során keletkezett alkotásokat értelmezik, és működjön együtt velük.

KC (2.1.1.1 | 3.3.2.1 | 1.3.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

A célok csoportjához nem tartozik követelmény.

ZENEI NYELV

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A zenei nyelvet olyan zenei kifejezőeszközök rendszereként kell megtárgyalni, amely lehetővé teszi a zenei kommunikációt és önkifejezést, továbbá a zene értékelését és a zenéről való beszélgetést. Mivel azt a tanulók tapasztalatok útján, a zenével érintkezve, és gyakorlati úton, autentikus zenei tevékenységek mentén ismerik meg és fejlesztik ki, a tanár a Zenei nyelv témáját a Zeneművészet tantárgy összekapcsoló témájaként tervezi meg. A célok csak az előadás, a hallgatás és az alkotás zenei tevékenységei keretében valósulnak meg. A zenei elemi képességek és a zenei műveltséggel kapcsolatos gondolati folyamatok fejlődésének az ösztönzésére irányulnak.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A zenei nyelvnek megvan a maga tágan értelmezett szókincse: a változatos zenei kifejezőeszközök és azok törvényszerűégei, a nem verbális zenei kommunikáció és a terminológia (szakkifejezések). A zenei szókincs megjegyzése során nagy szerepet kap a zenei emlékezet, amely ugyanazon zenei tartalmak és tevékenységek gyakori ismétlésével – pl. a zenei szimbólumok és a képkotta felidézése mentén – gyakorolható, új tartalmakkal és tevékenységekkel bővíthető, valamint a zenei önkifejezés és a zenei kommunikáció során használható.

A Zenei nyelv témakör céljait a többi témával összekapcsolva kell elérni. A hallgatás minden zenei tevékenység szerves részét képezi. Az alkotás elválaszthatatlanul összefügg a zene átéléssel történő előadásával és az élmények kifejezésével.

ZENEI NYELV, VALAMINT KOTTAÍRÁS ÉS -OLVASÁS

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje meg a zenei fogalmakat és a zenei nyelv törvényszerűségeit, valamint fejlessze gondolkodási folyamatát a zenehallgatás, az előadás és a zenealkotás területén;

KC (1.1.1.1 | 1.3.4.2)

K: alakítson ki és alkalmazzon zenei szimbólumokat a hangra, az interpretáció elemeire, a zenei részletekre és egészekre;

KC (1.1.2.2 | 1.3.4.1)

K: zenei téren művelődjön a hallgatás, az előadás, a zeneolvasás és a zeneírás területén;

KC (1.1.1.1 | 1.1.2.2)

K: fejlessze ki elemi tájékozódását a képkottában, és kövesse azt a hallgatás/alkotás során.

KC (1.1.2.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » felismeri, megnevezi és alkalmazza a hangról, a hangszerekről, a zenéről, a zenei elemekről, a formai összetevőkről, az énekes és hangszeres előadókról és együttesekről, valamint az interpretáció elemeiről szóló zenei kifejezéseket;
- » lerajzolja és leolvassa a hangszer hangjára és a zeneműre, valamint a gyorsabb/lassabb és hangosabb/halkabb zenére vonatkozó képszimbólumokat;
- » rendezi és kiegészíti a képkotta szimbólumait;
- » szimbólumokkal lerajzolja/összeállítja egy dal és/vagy hangszeres, vokális-hangszeres szerzemény rajzos zenei partitúráját, és leírja azt;
- » a képkottában felismeri a zeneművet, valamint megmutatja és megnevezi annak részeit;
- » éneklés/hangszerjáték/zenehallgatás közben követi a képkottát.

FOGALMAK

◦ képkotta ◦ zenei képszimbólum ◦ ritmus ◦ dallam

ZENEI FEJLŐDÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: zene előadásával, alkotásával és hallgatásával terjessze ki és mélyítse el a zenei emlékezetét, valamint fejlessze az elemi zenei képességeit és a harmóniahallását;

KC (1.3.4.1)

K: az ösztönző zenei környezetben történő aktív közreműködéssel fejlessze a zene többérzékszervi észlelését, valamint a hang, a hangszín, a hang paramétereinek, valamint az egyforma és különböző zenei részletek és egészek megkülönböztetésének a képességét;

KC (1.1.2.2 | 1.3.4.1)

K: gyakorolja a zenei lüktetés kialakítását, és annak zenei csend közbeni megőrzését;

K: fejlessze a hangsúlyos és a hangsúlytalan ütemegység felismerését a két- és háromnegyedes metrumban;

K: hallgasson és jegyezzen meg, valamint hangjával és hangszerekkel adjon elő ritmus- és dallamotívumokat, valamint zenei egészeket;

K: lelje örömét a hallásérzékelésre, a hang paramétereinek a megismerésére, a zenei képességek fejlesztésére és a zenei memória elmélyítésére irányuló zenei didaktikai játékok megismerésében, játszásában és kitalálásában.

KC (1.1.2.2 | 1.3.4.1 | 3.1.4.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » **a zenében felismeri az egyformát és a különbözőt az interpretációs elemek,** a zenei elemek és a formai összetevők szintjén;
- » **zene mentén jelzi a zenei lüktetést;**
- » egyenletesen adja elő a zenét.

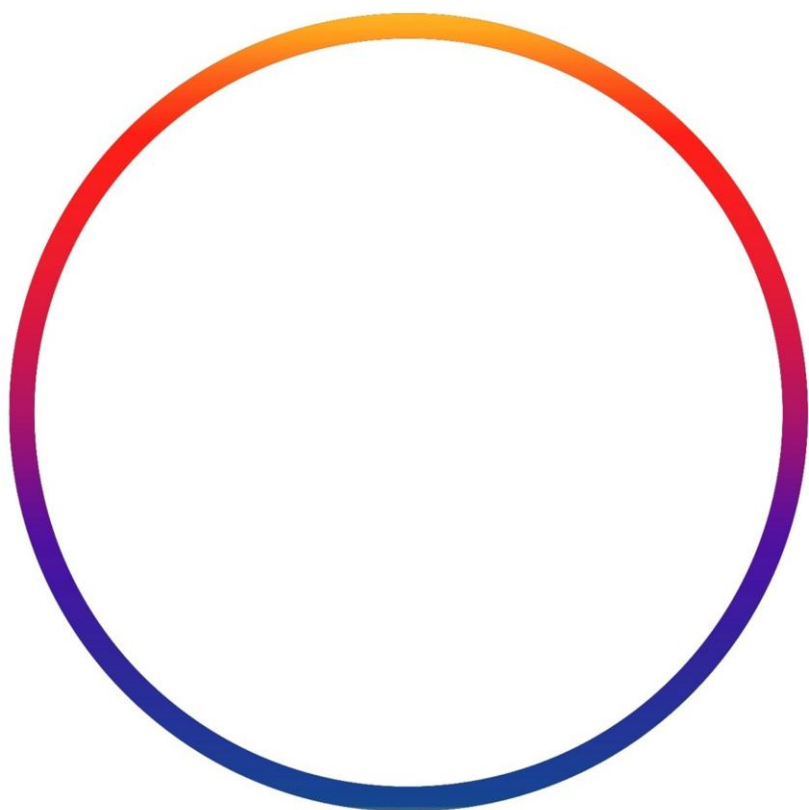
FOGALMAK

◦ zenei lüktetés ◦ zenei csend ◦ hangsúlyos ütemegység ◦ hangsúlytalan ütemegység

KÖRNYEZETISMERET

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

KÖZÖSSÉGEK

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A téma célkitűzése, hogy a tanulók megismerjék magukat, és felelősségteljes viszonyt alakítsanak ki önmaguk és a jövőjük iránt, megismerjék a különböző közösségeket (család, osztály, iskola, környék, település, ország), tudatosítsák az együttműködés, a másokkal szembeni tolerancia fontosságát, valamint önmagukat a közösség részeként éljék meg. A téma céljaival fejlődik az azzal kapcsolatos tudatosság, hogy a különböző közösségekben/társadalmakban/környezetekben könnyebb az élet, ha betartják az egymásközi megállapodásokat és szabályokat. A jó emberi kapcsolatok fenntartása érdekében fontos a megfelelő kommunikációs készségek fejlesztése, valamint a türelmes és felelős hozzáállás kialakítása más emberekhez és a természethez.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanulók ismereteket szereznek saját környezetükről, megismerik és értékelik az egyén, a társadalom és a környezet közötti kapcsolatokat, kölcsönhatásokat és összefüggéseket. A célok megvalósítása során a tanár olyan tanulási környezetet alakít ki, amely ösztönzi a tanulók közreműködését, lehetővé teszi a köztük megvalósuló interakciókat, valamint a világ és a hozzá fűződő viszony átfogó értelmezésének fokozatos kialakítását.

ÉN

CÉLOK

A tanuló:

K: fedezze fel a saját magáról, a nevééről szóló történeteket, mutatkozzon be alapvető adataival;

K: meséljen személyes tapasztalatairól és az élete fontos pillanatairól;

K: fejezze ki érdeklődéseit és vágyait (a foglalkozással kapcsolatos kívánságait is);

KC (3.1.3.1 | 5.1.3.1 | 5.2.1.1)

V: kövesse nyomon saját tevékenységeit, és mutassa be őket a tevékenységek tervében/órarendjében;

KC (3.1.3.2 | 3.1.2.4)

K: ismerkedjen meg a személyes adatok védelmének a fontosságával, és gondoskodjon saját személyazonosító okmányairól;

KC (3.1.5.1 | 4.4.2.1)

K: ismerje meg a családtagok közötti rokoni kapcsolatokat;

K: fejlessze annak megértését, hogy szokásai és viselkedése milyen következményekkel járnak a másokkal való kapcsolataira, ezeket hozza összefüggésbe érzelmi állapotokkal, és ismerje fel saját érzelmi megéléseit;

KC (3.1.1.1 | 3.1.2.1 | 3.3.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » bemutatkozik a személyes adataival;
- » bemutatja érdeklődési köreit, mi az, ami örömet okoz neki, mely tevékenységeket végzi szívesen, és mi szeretne lenni a jövőben;
- » megnevezi és megmagyarázza a családtagok közötti rokoni kapcsolatokat;
- » meghatározza a különböző szokásoknak, cselekvéseknek a másokkal való kapcsolatokra gyakorolt hatását.

FOGALMAK

- egyén ◦ tisztelet ◦ személyi igazolvány ◦ egészségbiztosítási kártya ◦ család ◦ rokoni viszony ◦ családtag
- szokás ◦ cselekvés ◦ viszony ◦ érzelem

A KÖZÖSSÉGEK SZERVEZETTSÉGE

CÉLOK

A tanuló:

K: ismerje meg az iskolát, annak szervezettségét, környékét és az intézményben uralkodó viszonyokat (iskola, osztály, emberek közötti együttműködés, társaságok);

K: vegyen részt az osztályszabályok kialakításában, és tartsa be őket;

KC (3.3.3.1 | 3.3.3.2)

K: tudatosítsa a közösségben érvényes szabályok, jogok és kötelességek jelentőségét, valamint fejlessze annak megértését, hogy milyen következményekkel jár a megállapodások be nem tartása;

KC (1.1.5.1 | 4.4.3.1)

V: ismerkedjen meg a digitális környezetben való tevékenységek szabályaival;

KC (4.4.2.1)

K: fejlessze ki a munkamegosztás, az együttműködés, a családban/osztályban való kölcsönös tisztelet fontosságát, valamint fejlesszen ki toleráns viszonyt a különféle családi és egyéb közösségek iránt;

KC (1.2.3.1 | 1.2.3.2)

V: az eseményekről, érdekekről és értékekről való beszélgetéssel feltárja saját szerepét és kapcsolatát a helyi közösséggel kapcsolatban;

KC (3.1.4.1)

V: működjön közre a generációk közötti összekapcsolódás tevékenységeiben;

KC (3.3.5.1 | 3.3.5.3)

K: ismerje meg az ünnepek sokszínűségét otthon és a világban;

KC (1.2.3.1)

K: Szlovénia és Magyarország térképének az olvasásával keresse meg a két ország fővárosát, valamint Szlovénia többi szomszédos országát;

K: aktuális események mentén ismerje meg Szlovénia és Magyarország nemzeti jelképeit (címer, zászló, himnusz, pénznem).

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megmagyarázza a megbeszélt szabályok jelentőségét (a családban, az osztályban, a világhálón);
- » példák alapján megítéli a szabályok be nem tartásának következményeit, és másfajta viselkedést javasol;

- » megindokolja, miért szerveződnek az emberek közösségekbe;
- » bemutatja saját szerepét a különböző közösségekben, és összekapcsolja érdekeit a családban/osztályban/iskolában/helyi közösségben végzett tevékenységeivel;
- » térképen megmutatja Szlovéniát és Magyarországot;
- » megmutatja Szlovénia szomszédos országait;
- » leírja Szlovénia nemzeti jelképeit.

FOGALMAK

- osztályszabály
- tisztelet
- együttműködés
- tolerancia
- felelősség
- Szlovénia
- főváros
- ország
- címer
- zászló
- himnusz
- szomszédos ország
- Magyarország

AZ IDŐ

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A téma célkitűzése az időszemlélet kifejlesztése, az időbeli tájékozódás, az időmérés alapjainak a megismerése és az időmérő eszközök használata. A célok többnyire a saját (gyermeki) múlt és az elődök múltjának a megismerésére, valamint az örökség iránti viszony fejlesztésére irányulnak. A témakör célja, hogy bővítse a tanulók világképét az ember múltbeli és jelenkori eredményeinek (elsősorban a közvetlen környezetben megfigyelhető) megismerésével, megtanítsa őket az időbeli (és térbeli) események ábrázolására, valamint múltunk felfedezésére.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Az első nevelési-oktatási szakaszban a tanulók múlt iránti érdeklődése a konkrét emberekre (saját maguk, szülei, nagyszülei múltjára), valamint a település múltjára irányul. A tanulók az emberek múltbeli életét munkájuk eredményein keresztül ismerik meg: régi és új tárgyak, épületek közvetlen megfigyelésével és összehasonlításával, valamint elbeszélések, történetek, dalok meghallgatásával. A tevékenységek a szabadban, illetve a közvetlen környezetben (pl. régi parasztgazdaság, fontos történelmi épületek felkeresése), valamint a tanteremben valósulnak meg.

Az egyes osztályokra vonatkozó tevékenységek javaslatait a didaktikai útmutató tartalmazza. A tanulók felismerik a változásokat saját településükön, valamint különböző források (pl. fényképek, filmek és felvételek megtekintése, idős emberek elbeszélései, az iskolai krónika) alapján összehasonlítják és értékelik őket. Az időszemléletet a tanulók a saját maguk által átélt események sorrendje és időtartama alapján alakítják ki (1. osztály). A tanulók előbb értik meg a napszakokat (reggel, délután), mint a hét napjait, és előbb értik meg a tegnap, mint a holnap fogalmát (1. osztály). A naptárt a tanulók fokozatosan – elsősorban az emberi és a társadalmi élet/környezet eseményeinek ciklikus változásai segítségével – értik meg, ennek során pedig az ember életciklusát követik, amelyet összeköthetnek a természeti változásokkal is. Az időszemlélet kifejlesztése összekapcsolható az ünnepek ciklikusságával (ünnepek az év során), amit a tanulók a 2. és a 3. osztályban már nyomon követnek. Így a harmadik osztályig az év során szisztematikusan kialakítják az ünnepek, évszakok, hónapok, napok folyamatáról és ismétlődéséről szóló képzetüket. Amikor a tanulók tudatosítják ezeket a szabályos változásokat, fokozatosan elkezdhetjük az időmérés és az időegységek bevezetését (óra – 3. osztály). A rövid időtartamú események mérése során a tanulók különböző órákkal mérik az egyes események időtartamát.

Az *idő* témája összekapcsolódik a *tér*, a *közösségek*, valamint az *élő és élettelen természet* témájával. Az első nevelési-oktatási szakaszban ugyanakkor célszerű az *idő* témakörét összekapcsolni más tantárgyak céljaival is (pl. események folyamata a szlovén órán, időmérés matematikaórán, ritmus a zeneművészetben, időmérés a testnevelésnél az akadályok leküzdésében).

IDŐSZEMLELET

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze a múlttal kapcsolatos megértését (személyes fejlődés, család, iskolai múlt, szűkebb környék, kiválasztott település), és tegyen különbséget a múlt és a jelen között;

K: készítsen idővonalakat, és ismerje meg az események/jelenségek időbeli lefolyását;

KC (1.1.1.1)

K: figyelje meg, és hasonlítsa össze a változásokat (saját maga, az osztály, az iskola, a környezet vonatkozásában) különböző időszakokon keresztül;

K: ismerje meg az emberi életszakaszok jellegzetességeit (gyermekkor, fiatalkor, felnőttkor, időskor);

KC (1.1.2.1)

K: használjon és készítsen órarendet, naptárt és óramodellt;

KC (3.1.2.4)

K: ismerje meg, hogy az évszakok, az év hónapjai és a hét napjai ismétlődnek;

K: ossza fel az időegységeket (az évet hónapokra, hetekre, napokra, a napot órákra, az órát percekre);

K: becsülje meg és mérje a rövidebb események időtartamát.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megfelelő időrendbe rendezi és bemutatja saját életeseményeit az idővonalon;
- » indokolja az események időbeli lefolyását;
- » hosszútávú megfigyelés alapján leírja a természeti változásokat/jelenségeket (pl. évszakok);
- » leírja az ember életszakaszait és az egyes életszakaszok jellemzőit;
- » méri az események időtartamát, leolvassa az időt, és megfelelően használja az órarendet (1. osztály), a dátumot és a naptárt (2. osztály), az (analóg és a digitális) órát (3. osztály).

FOGALMAK

◦ ma ◦ holnap ◦ tegnap ◦ nap ◦ hét ◦ hónap ◦ év ◦ évszak ◦ szökőév ◦ dátum ◦ délelőtt ◦ dél ◦ délután
◦ este ◦ éjszaka ◦ nappal ◦ óra ◦ perc ◦ órarend ◦ naptár ◦ események sorrendje ◦ idővonal ◦ múlt
◦ jelen ◦ jövő ◦ gyermekkor ◦ fiatalkor ◦ felnőttkor ◦ időskor ◦ reggel

ÖRÖKSÉG

CÉLOK

A tanuló:

K: különböző (anyagi, írásos, szóbeli) források segítségével fedezze fel a szűkebb környék múltját, és alakítson ki pozitív viszonyt az örökség iránt;

KC (1.1.4.1 | 1.3.2.1)

V: kiválasztott példák mentén fedezze fel az örökség fontosságát;

KC (1.3.2.1)

K: ismerje meg a hazai települése hagyományait és szokásait, valamint természeti és kulturális örökségét;

KC (1.3.2.1 | 5.3.4.1)

V: fedezze fel és magyarázza meg, hogyan változtatták meg a találmányok az emberek életét;

K: ismerje és élje meg a különleges jelentőségű napokat az évben (személyes ünnepek, kiválasztott állami ünnepek, munkaszüneti napok).

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » leírja azokat a tárgyakat, amelyek különböző időkben ugyanazt a célt szolgálták, és megmagyarázza a különbséget ezek között a tárgyak között;
- » meg tudja magyarázni, mi keletkezett előbb, és mi később, valamint meghatározza a változásokat;
- » bemutatja a kiválasztott néphagyományt vagy népszokást;
- » megmagyarázza, miben tért el az emberek élete a múltban a jelenkori élettől (és ennek során különböző forrásokat használ fel);
- » a naptárban megkeresi az egyes ünnepeket, és saját szavaival leírja azok jelentőségét;
- » bemutatja a kiválasztott ünnepet.

FOGALMAK

◦ örökség ◦ ünnep ◦ munkaszüneti nap ◦ szokás

A TÉR

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A téma célja fejleszteni a tanulók különböző tér- és környezetszemléleteit (közvetlen megfigyeléssel, mozgással és tájékozódással), valamint fejleszteni a tanulók téri gondolkodását. A térképismeret és a tájékozódási képességeik fejlesztése mellett a tanulók felfedezik és felvázolják az iskola közvetlen környékét, ezzel pedig ismereteket és tapasztalatokat szereznek, valamint kialakítják a tér iránti viszonyukat.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A tanulók szisztematikusan kutatják a különböző tereket (az iskolában és az iskolán kívül), valamint megismerkednek az iskola környékének biztonságos útvonalaival. A téri gondolkodást a térbeli tájékozódás (mi hol található) megértésével, különböző perspektívák megismerésével (előlről, oldalról, felülről), a környék leírásával, homokozóhasználatával, modellek, vázlatok készítésével, valamint egyszerű tervek és térképek, valamint a földgömb használatával fejlesztik. A tanulás fontos része a szabadban zajlik, valamint a megbízható és megbízhatatlan tájékozódási jelekről való tapasztalatszerzést szolgálja, ami hozzájárul a tanulók navigációs készségeihez és biztonságos mozgásához a térben.

TÉRBELI TÁJÉKOZÓDÁS ÉS TÉRKÉPISMERET

CÉLOK

A tanuló:

K: közvetlen megfigyeléssel, mozgással és tájékozódással fejlessze a térszemléletét a különböző terekről és terekben (a szabadban);

V: különböző módokon (makettek, homokozó) ábrázoljon különböző tereket;

K: különböztesse meg a tájékozódás megbízható és megbízhatatlan forrásait;

V: különböző nézőpontokból figyelje meg a tárgyakat/környéket, és készítsen körvonalakat a tárgyokról, vázlatokat/maketteket a tárgyokról/környékről;

K: ismerje és nevezze meg a különböző tájegységi sajátosságokat;

K: ismerje meg a felszín ábrázolásának a különböző módjait (a vázlatokat/műholdfelvételeket/térképeket/földgömböt);

K: olvassa le a képes térképeket;

KC (1.1.4.1)

V: a földgömbön ismerje fel a szárazföldet és a vizeket, valamint nevezze meg a földrészeket és az óceánokat;

K: tájékozódjon az égtájak szerint az iskola környékén;

K: ismerje meg az égtájak meghatározására szolgáló eszközöket.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » tájékozódik az osztályban, az iskolában és az iskola környékén;
- » a természetben a megfelelő fogalmakkal elmagyarázza, hol tartózkodik, és mi található a környéken;
- » a szabadban megmutatja és megnevezi a fő égtájakat;
- » a környék megfigyelése mentén **használja** a tájegységi sajátosságokkal kapcsolatos **fogalmakat** (síkság, domb, hegy, folyó, szántóföld, rét), amelyeket összekapcsol a képszimbólumokkal (2. osztály) és az egyszerű térképek leolvasásával (3. osztály);
- » **leolvassa a térbeli tájékozódásra vonatkozó egyszerű vázlatokat és térképeket.**

FOGALMAK

- térkép ◦ vázlat ◦ földgömb ◦ szárazföld ◦ világ ◦ égtájak (É, D, K, Ny) ◦ síkság ◦ emelkedő ◦ domb
- dombosság ◦ hegy ◦ hegység ◦ magashegy ◦ magashegység ◦ folyó ◦ patak ◦ tó ◦ tenger ◦ út ◦ vasút

ÉLET A TÁJBAN

CÉLOK

A tanuló:

V: ismerje meg a szűkebb környék sajátosságait és változásait (pl. talajhasználat, benépesítés, beépítés), és azok hatását az emberek és más élőlények életére;

KC (2.2.2.1 | 2.3.1.2)

K: figyelje és ismerje meg azt a települést, ahol az iskolája van, és a kiválasztott tulajdonságok alapján hasonlítsa össze azt más közeli településekkel;

K: figyelje meg a feliratokat, emlékműveket stb. az iskola környékén, és ismerje meg azok jelentőségét;

KC (1.3.2.1)

K: ismerjen meg különböző méretű (nagyvárosi, városi, vidéki) településeket;

K: ismerkedjen meg a hazai település és környék szakmaival, valamint dolgozzon az ezen szakmákban használatos szerszámokkal és segédeszközökkel;

K: ismerkedjen meg a gazdaságban és a piacon folyó munkával, valamint ismerje meg a helyben megtermelt élelmiszerek jelentőségét és az élelmiszer-hulladék problémakörét;

KC (2.2.1.2)

K: képanyag segítségével hasonlítsa össze a hazai tájat Szlovénia és a világ más tájaival;

V: ismerje meg, hogyan hat a fogyasztói társadalom a környezetre és az egyénekre.

KC (5.1.5.1 | 5.2.2.1 | 5.2.2.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » kiemeli a hazai és Szlovénia, valamint a világ más tájai közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- » **felismeri és leírja a településeket és a lakatlan területeket az iskola környékén;**
- » összehasonlítja a várost és a vidéket;
- » **bemutat egy kiválasztott szakmát (munka, szerszámok), és a szakmában dolgozó emberek életét;**
- » bemutatja az élelmiszer-hulladék mennyiségének a csökkentésére vonatkozó javaslatait.

FOGALMAK

- város ◦ vidék ◦ település ◦ szakma ◦ erdő ◦ mező ◦ szántóföld ◦ rét ◦ gyümölcsös ◦ szőlőskert ◦ legelő
- parasztgazdaság ◦ piac ◦ takarékoság

KÖZLEKEDÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: a szűkebb környéken ismerje meg a (gyalogosoknak, kerékpárosoknak szóló) közlekedési táblák jelentését, valamint a szabályok betartásának a fontosságát a biztonságos közlekedésben;

K: tudatosítsa a különböző helyzetekben (pl. különböző időjárási körülmények között) fellépő közlekedési veszélyeket;

K: tanulja meg a biztonságos gyalogos közlekedést (csoportban, az úton való átkelés során), valamint a láthatóság közlekedésben betöltött szerepét;

KC (3.2.4.2)

K: ismerje meg a közlekedési eszközök fajtáit, az utazások okait és azok környezetre gyakorolt hatását;

KC (2.2.1.2)

K: ismerje meg a gyalogos és a kerékpáros, valamint a tömegközlekedést mint az utazás fenntarthatóbb módjait, és népszerűsítse őket saját közösségeiben.

KC (2.3.2.1 | 2.4.3.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megmagyarázza a gyalogosok és a kerékpárosok számára fontos közlekedési táblák jelentését;
- » leírja az iskolába vezető útját;
- » megindokolja a közlekedési szabályok betartásának közlekedésbiztonsági jelentőségét;
- » megmagyarázza a különböző időjárási viszonyok következtében fellépő közlekedési veszélyeket;
- » megmagyarázza, hogy egyes útvonalak miért biztonságosabbak, mint a többi;
- » értékeli, hogy a különböző közlekedési eszközökkel közlekedő emberek mennyire tartják be a magatartási szabályokat;
- » megnevezi a közlekedési eszközöket, és megmagyarázza azok szerepét a közlekedésben;
- » összehasonlítással megmagyarázza a közlekedés környezetre gyakorolt hatását, és fenntarthatóbb közlekedési módokat javasol.

FOGALMAK

◦ közlekedési tábla ◦ gyalogos ◦ kerékpáros ◦ közlekedésbiztonság ◦ közlekedési eszközök

ÉLŐ ÉS ÉLETTELEN TERMÉSZET

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

Az Élő és élettelen természet című téma keretében a tanulók megfigyelés, kutatás és gyakorlati tevékenységek mentén megismerik a természet jellegzetességeit, valamint az ember természetre gyakorolt hatását. Fejlesztik az élőlények sokféleségének, az emberi test és a természeti jelenségek alapvető sajátosságainak, valamint az anyagok tulajdonságainak a megértését. Külön hangsúlyt fektetünk a környezet és a természeti erőforrások iránti felelősségteljes viszonyra.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Az élő és élettelen természet című téma keretében a tanulók megismerik saját szűkebb környezetük sajátosságait, a különböző élőhelyekről származó élőlények összehasonlításával pedig fejlesztik a természet sokszínűségének a megértését. Az emberi testtel való megismerkedés keretében tanulmányozzák a szervezet külső és belső felépítését, valamint fejlesztik az egészséggel és jólléttel kapcsolatos tudatosságukat. Egyúttal megismerkednek a természeti erőforrások felelősségteljes kezelésével is. A tanulók tanulmányozzák az emberi tevékenységek természetre gyakorolt hatását, valamint elgondolkodnak azon, hogyan tudnánk megvédeni a környezetet és megóvni a természeti erőforrásokat. A téma a tanulók számára lehetővé teszi a mozgással, fényvel és hanggal kapcsolatos természeti jelenségek tanulmányozását. Külön figyelmet szentelünk a fény- és zajszennyezés környezetre és élőlényekre gyakorolt hatásának. A tanulók a gyakorlati tevékenységekkel és a kutatási módszerekkel fejlesztik a természeti jelenségek megértését és a környezet iránti felelősségteljes viszonyt. A téma a tanulókat a különböző mindennapi anyagok tulajdonságainak a tanulmányozására és megismerésére ösztönzi. A szilárd halmazállapotú anyagok tulajdonságainak a szisztematikus kutatásával a tanulók megismerik a kutató tanulás alapvető lépéseit. A tanulók megismerik az anyagok veszélyes tulajdonságait jelölő piktogramokat, és megtanulnak megfelelően bánni ezekkel az anyagokkal.

ANYAGOK

CÉLOK

A tanuló:

K: kezeljen különböző anyagokat, és hasonlítsa össze őket egymás között;

K: fedezze fel, hogy a mindennapi környezetünkben származó (használati) tárgyak különböző anyagokból készültek, és nevezze meg ezeket az anyagokat;

V: *tanulja meg felfedezni az anyagok tulajdonságait, aminek során ismerje meg a kutatás konkrét lépéseit (kutatási kérdés megfogalmazása, előrejelzés, kísérlet megtervezése és elvégzése, adatok gyűjtése, következtetések levonása és az eredmények bemutatása);*

K: fedezze fel a szilárd halmazállapotú anyagok tulajdonságait (úszhatóság, vízben oldhatóság, érdesség);

K: figyelje és állapítsa meg, hogy a különböző tényezők (pl. időjárási jelenségek, fény, hő) megváltoztatják az anyagok tulajdonságait;

K: állapítsa meg, hogy a környezetben az anyagok különböző (halmaz)állapotban jelennek meg;

K: ismerje meg az anyagok veszélyes tulajdonságait jelölő kiválasztott piktogramokat (mérgező, gyúlékony, környezetre veszélyes) és az ezen anyagokkal való bánásmódot;

KC (3.2.4.2)

K: ismerje meg, miért fontos a víz az élethez, és hogyan kell bánnunk vele (vízszennyezés és víztakarékosság);

KC (2.1.3.1)

K: tanulja meg megfelelően kezelni a hulladékot.

KC (2.3.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » felismeri, miből készültek a környezetében található tárgyak;
- » az anyagokat a kiválasztott tulajdonság/kritérium alapján csoportosítja;
- » leírja az egyes anyagok tulajdonságait a vízben, a napon, a levegőn vagy hevítés közben;
- » felismeri az anyagok veszélyes tulajdonságait jelölő kiválasztott piktogramokat, leírja azok jelentését, és mindezt összekapcsolja az anyagok megfelelő kezelésével;
- » megmagyarázza, miért fontos a víz az élethez;
- » példákkal illusztrálja, hogyan takarékoskodhatunk a vízzel, és mi okozhat vízszennyezést;
- » leírja a hulladék megfelelő kezelését.

FOGALMAK

- alapanyag ◦ anyag ◦ tárgy ◦ az anyagok veszélyes tulajdonságai ◦ szilárd anyag ◦ érdesség ◦ úszhatóság
- mágneses tulajdonságok ◦ mérgező ◦ gyúlékony ◦ környezetre veszélyes ◦ hulladék ◦ vízszennyezés

MOZGÁS, FÉNY, HANG

CÉLOK

A tanuló:

K: megfigyelés és kísérletezés mentén írja le a mozgás különböző fajtáit mint a testek egymásközi működésének a következményét (érintkezéssel létrejövő és távolba ható erők működése);

V: tanulmányozza, milyen nyomokat okoznak a különböző mozgások;

K: irányítás mellett tanulmányozza és állapítsa meg, hogy a világítótestek fényt bocsátanak ki, és hogy a testeket csak akkor látjuk, amikor azokat megvilágítják, valamint tanulmányozza az árnyék keletkezését;

K: tanulmányozza a hang keletkezését, és ismerje meg a hang tulajdonságait;

K: ismerje meg a fény- és a hangszennyezést;

K: figyelje meg a Nap mozgását az égen, és ismerje meg a nappal és az éjszaka keletkezését.

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » leírja a test mozgásának különböző fajtáit;
- » megmagyarázza, hogy a testek mozgását okozhatja érintés (pl. a tárgy tolása kézzel) vagy távolról ható erő (pl. vastárgy elmozdítása mágnes közelítésével);
- » leírja, hogy csak a megvilágított testek látszanak, és szemlélteti, hogyan keletkeznek a megvilágított testek mögött árnyékok;
- » leírja a hangok tulajdonságait, valamint megindokolja, mit jelent számára a hang;
- » összekapcsolja a fényt/hangot azok jelentőségével az élőlények számára, valamint az egészségről és az érzékszervekről való gondoskodással.

FOGALMAK

◦ mozgás ◦ fény ◦ árnyék ◦ hang ◦ világítótest ◦ Földbolygó ◦ a nap mozgása

JELENSÉGEK

CÉLOK

A tanuló:

- K:** figyelje meg és ismerje fel a természetben bekövetkező változásokat az egyes évszakokban;
- K:** figyelje és különböztesse meg az időjárási jelenségeket (pl. eső, hó, jégeső, köd, szél);
- K:** ismerje meg az időjárási viszonyokra vonatkozó piktogramokat, kövesse az időjárást, és megfigyeléseit jegyezze fel időjárási naptárba;
- K:** mérje a hőmérsékletet és a csapadékmennyiséget;
- V:** ismerje meg, hogy különböző módon (pl. a szél, a víz, a nap segítségével) tudunk energiát előállítani;
- K:** ismerje meg, hogy a nem megújuló energiaforrások hatással vannak a környezetre, és javasoljon energiatakarékosági intézkedéseket;
- KC** (2.3.1.2)
- K:** ismerje meg az elektromos berendezések biztonságos kezelésének a fontosságát.
- KC** (3.2.4.1 | 3.2.4.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » előzetes megfigyelései alapján leírja az egyes évszakokban a természetben végbemenő változásokat;
- » leírja és időjárási szimbólumokkal ábrázolja az időjárási viszonyokat;
- » energiatakarékosági javaslatokat tesz az elektromos berendezések használatára vonatkozóan, és ismeri azok biztonságos használatát.

FOGALMAK

- napos ◦ felhős ◦ esős ◦ szeles ◦ eső ◦ hó ◦ jégeső ◦ köd ◦ szél ◦ következmény ◦ levegő ◦ hőmérséklet
- elektromos berendezés

ÉLŐLÉNYEK

CÉLOK

A tanuló:

K: figyelje meg és jegyezze fel a szűkebb környezete sajátosságait, valamint különböztesse meg az élőt az élettelenről;

K: írja le és hasonlítsa össze a különböző élőhelyek élőlényeit;

K: rendezze csoportokba az élőlényeket kiválasztott kritérium alapján;

KC (1.1.2.2)

V: figyelje meg az élőlények alkalmazkodását az adott környezethez;

K: figyelje és ismerje meg, hogy minden élőlény növekedik, fejlődik és utódokat nemz;

K: ismerje meg, hogy az élőlényeknek táplálékra van szükségük a növekedéshez és fejlődéshez, valamint a mozgáshoz;

K: példák mentén ismerje meg, hogy az élőlények a környezetükből szerzik a táplálékot, valamint növényekkel, más élőlényekkel vagy mindkettővel táplálkozhatnak;

K: a növények és állatok gondozásával az élősarkokban felelősségteljes hozzáállást alakítson ki az élőlények iránt, és fedezze fel az állatok és növények életének alapvető feltételeit;

KC (2.1.2.1)

K: írja le az emberi test külső és belső felépítését;

KC (1.1.1.1 | 1.1.2.2)

K: saját teste és modell megfigyelésével és tanulmányozásával ismerje meg a külső és belső testrészeket, valamint azok szerepét;

K: tanulmányozza a környezeti ingereket, és ismerje meg az érzékszerveket;

K: fejlessze ki az egészségről való gondoskodását és az egészségtudatosság megértését;

KC (3.2.2.1 | 3.2.2.2 | 3.2.3.1)

K: ismerje meg a gyakori betegségeket, és a betegségek megelőzésének a különböző módjait;

KC (3.2.4.1 | 3.2.4.2)

K: ismerje meg, hogyan hat az emberi tevékenység a természetre, és hogyan járulhat hozzá az ember a természet védelméhez.

KC (2.2.1.1 | 2.2.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » **megkülönbözteti az élőket az élettelenektől**, valamint meghatározza az élő és az élettelen természet közötti különbséget;
- » **leírja, és a megfelelő élőhelyhez sorolja az élőlényeket;**
- » felismeri a szűkebb környezete néhány jellegzetes élőlényét;
- » csoportosítja az élőlényeket;
- » megmagyarázza a táplálék szerepét az élőlények életében, és azt, hogy az élőlények milyen kölcsönös viszonyban vannak egymással a táplálék tekintetében;
- » megfelelő fogalmak használatával leírja, hogyan növekednek és fejlődnek az élőlények;
- » **az élőlények példáján leírja a szülők és leszármazottak közötti hasonlóságokat és különbségeket;**
- » **megnevezi a külső és a belső testrészeket;**
- » **megmagyarázza, mire szolgálnak az egyes testrészek;**
- » ismeri az érzékszerveket, és leírja azok jelentőségét;
- » **megmagyarázza, mi teszi lehetővé a növekedést, a fejlődést és az egészség megőrzését (egészséges táplálkozás, mozgás, pihenés);**
- » leírja a betegségekkel és sérülésekkel szembeni alapvető megelőző intézkedéseket;
- » **leírja, hogyan kapcsolódik az ember a természethez, és bemutatja, milyen módon tud saját maga hozzájárulni a természet megőrzéséhez.**

FOGALMAK

- élőhelyek ◦ élekciklus ◦ születés ◦ növekedés ◦ fejlődés ◦ halál ◦ emberi test ◦ külső és belső testrészek
- érzékszervek ◦ leszármazott ◦ betegség ◦ egészség ◦ természetvédelem

KÉZI MUNKÁK

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A téma a kézügyesség fejlesztésére, és a termékkészítés alapvető technikai készségeire összpontosít. A tanulók az egyszerű, műszakilag releváns játékok szét- és összeszerelésével ismerkednek meg az egyes alkatrészek rendeltetésével és működésével a játék céljából kiindulva. Megismerik a munkakörnyezet rendezettségének a fontosságát, és megtanulnak rendet tartani, valamint megfelelően és biztonságosan bánni a szerszámokkal és eszközökkel. A tanulók megkülönböztetik a különböző anyagokat, szerszámokat és az ezekhez kapcsolódó technológiai megmunkálási eljárásokat. A termékeket irányított módon, adott tervek alapján készítik el, és megállapítják a munkaeljárások hatékonyságát. Megtervezik a termékek tesztelését, meghatározzák azok alapvető célját és hasznosíthatóságát, valamint az anyagok tulajdonságait összekötik a termékek elkészítéséhez való alkalmasságukkal. Az anyaghasználat racionalizálásával fejlesztik a műszaki kreativitásukat.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

Az egyszerű műszaki játékok/termékek szét- és összeszerelésével a tanulók megértik, hogyan járulnak hozzá az egyes alkatrészek a játék mint egész alapvető működéséhez. Eközben kialakul náluk az alkotóelemek rendeltetésének és egymással való összefüggésének megértése, ami később megkönnyíti számukra a termékek tervezését és kipróbálását. Egyszerű játékok/termékek használatával a tanár elgondolkodtatja a tanulókat arról, hogy szükség van-e a termékre a mindennapi életben.

Az anyagok tanulmányozásával a tanulók megismerik a különböző fajta anyagokat és azok technológiai tulajdonságait. A tanulók összekapcsolják a termékek alapvető célját a mindennapi szükségletekkel, amelyeket ezek a tárgyak kielégíthetnek, valamint megismerik a termékek használati módjait. Kidolgozott terv követésével a tanulók felismerik és elsajátítják a megmunkálás technológiai eljárásait (vágás, nyelés, összekapcsolás és átalakítás), ennek során pedig fejlesztik a pontosságukat. Az elkészítését követően a tanulók ki is próbálják a terméket, és megállapítják, hogy az biztosítja-e az alapvetően elvárt működést. A termékkészítés keretében a tanulók megtanulják betartani a biztonságos munkavégzés szabályait (munkaterület, anyagok, szerszámok, eszközök, valamint védőeszközök előkészítése – köpeny, kötény, sapka vagy hajgumi, védőkesztyű, szemüveg). A termékkészítés során a tanulók fejlesztik a megfelelő vagy kevésbé megfelelő szerszámok, és az azokkal kapcsolatos megmunkálási technológiai eljárások megkülönböztetésének a képességét. A termékkészítés során hulladékanyagok keletkeznek, amelyeket a tanulók az újrahasznosíthatóság szempontjából értékelnek, ezzel pedig a tanulókat rávezetjük a felelősségteljes hulladékkezelésre. A kész termékek kipróbálásának megtervezése arra ösztönzi a tanulókat, hogy új, kreatív módszereket keressenek, ezáltal fejlődnek a problémamegoldó gondolkodási folyamataik.

KÉZI MUNKÁK

CÉLOK

A tanuló:

K: fejlessze kézügyességét;

V: egyszerű műszaki játékok szét- és összeszerelésével ismerje meg az egyes alkatrészek szerepét és a játék mint egész alapvető célját;

K: tanulja meg megszervezni a munkát és a munkakörnyezetet, valamint ismerje meg a szerszámokkal és segédeszközökkel való biztonságos munka szabályait;

V: ismerje fel a termék szükségességét, amelyet hasznosítani tud a mindennapi életben;

KC (5.1.1.1)

K: állapítsa meg, miért van szükség a termékre, és határozza meg, ki fogja használni azt;

K: az anyagok kipróbálásával ismerje meg azok (mechanikai és technológiai) tulajdonságait, és kapcsolja össze őket az egyes termékek kidolgozására való alkalmasságukkal;

KC (5.2.3.1)

K: irányítás mellett adott terv alapján készítsen termékeket különböző anyagokból és különböző megmunkálási eljárásokkal (átalakítás, vágás, levágás, ragasztás);

K: készítsen terméket, valamint próbálja ki és értékelje azt;

KC (5.2.5.2 | 5.3.5.1)

K: fejlessze pontosságát, kitartását és kreativitását;

KC (5.1.2.1)

K: termékkészítéssel állapítson meg hatékonyabb (egyszerűbb, pontosabb, gazdaságosabb) anyagmegmunkálási módokat.

KC (5.2.5.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » ismeri és betartja a biztonságos munka szabályait;
- » irányítással pontosan elkészíti a terméket;
- » bemutatja a terméket, és leírja a kidolgozásának az eljárását;
- » előre ismert kritériumok alapján értékeli a terméket;

» javaslatokat tesz a termék fejlesztésére.

FOGALMAK

◦ szerszám ◦ anyag ◦ termék ◦ terv ◦ eljárás

SPORT

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

TÉMÁK, CÉLOK, KÖVETELMÉNYEK

MOZGÁSHATÉKONYSÁG ÉS MOZGÁSKÉSZSÉG

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A „Mozgáshatékonyság és mozgáskészség” témakör meghatározza az első nevelési-oktatási szakasz végére elérendő célokat.

A mozgáshatékonyság olyan célokat foglal magában, amelyek révén a tanuló fejleszti és megőrzi a mozgáskészséget és annak funkcionális képességeit (koordináció, egyensúly, erő, hajlékonyság, gyorsaság, pontosság, állóképesség). Ennek eredményeként a tanuló a különböző mozgásfeladatokat hatékonyabban, gazdaságosabban és kisebb erőfeszítéssel képes végrehajtani. A magasabb szintű mozgáshatékonyság lehetővé teszi a tanuló számára a mozgásminőség javulását és a jobb eredmények elérését. A mozgáshoz és sporthoz kötődő pozitív élmények motiválják a tanulót a sporttevékenységekben való részvételre, és hozzájárulnak a sporthoz való tartós kötődés kialakulásához.

A tanuló mozgáskészségei és sportismeretei határozzák meg, milyen szinten kell elsajátítania ezeket az ismereteket. A célok elérésével a tanuló képes lesz a mozgásminták, készségek és feladatok minőségi és hatékony végrehajtására és összekapcsolására. A tanulási folyamat megismeréssel, gyakorlással, a tudás megszilárdításával, a fejlődés nyomon követésével és az egyes mozgásfeladatok, játékhelyzetek értékelésével valósul meg.

A témakör célja a tanulók mozgáskészségeinek és fizikai állóképességének fejlesztése és fenntartása, valamint a mozgáskészségek és sportismeretek elsajátítása. A célok és az ismeretek elérésén keresztül a tanuló megismeri a megfelelő megközelítéseket, és az egyéni adottságaihoz igazodva fejleszti és fenntartja mozgáskészségét és fizikai állóképességét, ami az általános mozgáshatékonyságának növekedéséhez vezet. A tanuló akkor tekinthető sikeresnek, ha a saját mozgáshatékonyságának megfelelően elsajátítja a mozgásminták megfelelő végrehajtását.

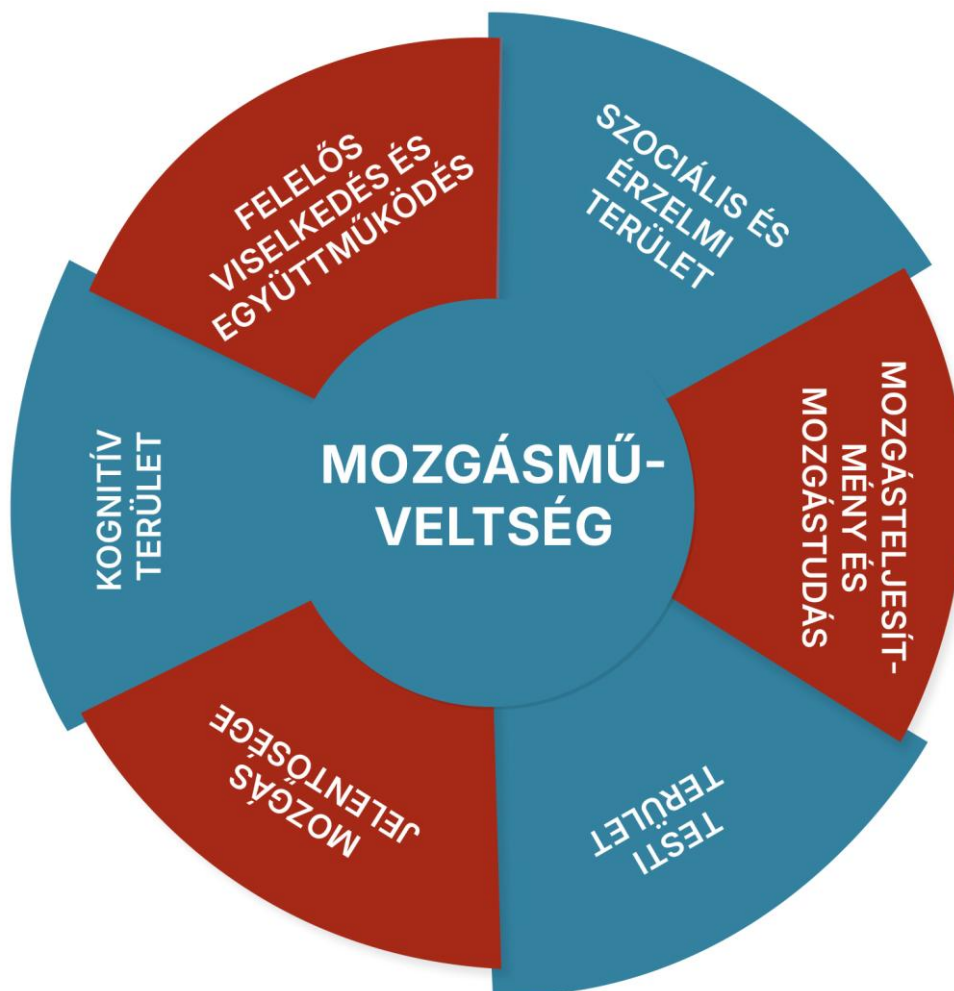
A pedagógus minden tanévben tervszerűen nyomon követi a tanulók tudásának fejlődését és mozgáshatékonyságuk eredményeit, összeveti azokat a kortárs populáció adataival, és ezeket az információkat figyelembe veszi a tanítás tervezésekor

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A „Mozgáshatékonyság és mozgáskészség” egyike annak a három egyenrangú témakörnek, amelyek hozzájárulnak a tanulók mozgásműveltségének a fejlesztéséhez. A tanuló sokoldalú fejlődése érdekében a témakör céljait a másik két témakör – a „Mozgás jelentősége” és a „Felelősségteljes viselkedés és együttműködés” – céljaival összhangban és párhuzamosan kell megvalósítani.

A „Mozgáshatékonyság és mozgáskészség” témakör céljai négy célcsoportba sorolhatók, amelyek elősegítik a tudás és készségek elsajátítását, alkalmazását:

- » a mozgás alapjai,
- » elemi játékok,
- » alkotó és ritmikus mozgásos tevékenységek,
- » mozgástevékenységek természetes és épített környezetben (pl. úszás, túrázás, korcsolyázás, síelés stb.).

1. ábra: A testnevelés tantárgy első nevelési-oktatási szakasza tantervi témáinak a szerkezete a mozgásműveltség építőelemeivel

A téma céljai a tanuló mozgásképeségének és fizikai állóképességének fejlesztésére, rendszeres nyomon követésére és értékelésére, a helyes és biztonságos gyakorlatvégzésre, valamint olyan feladatok végrehajtására irányulnak, amelyek támogatják az egészséges testi és mozgásfejlődést, javítják a mozgás hatékonyságát és minőségét, továbbá elősegítik az összetettebb mozgáskészségek elsajátítását és a mozgástevékenység megoldását. A témakör céljai közé tartozik az is, hogy a tanuló megismerje a mozgáshoz és a

sporttevékenységekhez való megfelelő megközelítéseket, valamint megtanulja érzékelni és tudatosítani saját erőfeszítését a mozgás, a sporttevékenység és az edzés során. A több tudással rendelkező, magasabb mozgáshatékonyságútanuló sikeresebb lesz a mozgásban és a sportban, ami pozitívan hat a természetes mozgásigény megőrzésére és a sport pozitív megélésére.

Az 1. téma céljainak elérésében a tanuló akkor tekinthető sikeresnek, ha **mozgáshatékonyságának** keretein belül bővíti tudását a mozgást és sportot illetően, és azt mozgás vagy játékhelyzetben alkalmazza.

A testnevelés tantárgy céljai az első nevelési–oktatási szakaszban összhangban állnak az általános iskola bővített programjának sporttartalmaival, valamint a választható szabadidősport-tevékenységekkel.

Mozgásműveltség

A tanulót szisztematikusan bevonjuk a mozgásműveltség elsajátításának és fejlesztésének a folyamatába, amely a fejlődés egyik kulcsfontosságú feladata.

Az első nevelési–oktatási szakasz testnevelés tantárgyának tantervi felépítése három témán keresztül kapcsolódik a mozgásműveltség fejlesztésének a területeivel:

- » MOZGÁSHATÉKONYSÁG ÉS -TUDÁS
- » MOZGÁS JELENTŐSÉGE
- » FELELŐSSÉGTELJES VISELKEDÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

A tanuló mozgásműveltsége alapot biztosít az egyes sportágakhoz és sporttevékenységekhez szükséges készségek elsajátításához, valamint a rendszeres testmozgáshoz és sportoláshoz. A tantárgy tartalma – a tanuló testi adottságainak és mozgási potenciáljának figyelembevételével – számos lehetőséget kínál a minőségi mozgásélmények megélésére, a mozgás sokszínűségének megtapasztalására és a sportág-specifikus készségek fejlesztésére.

Kötelező irányelvek a pedagógusok számára

A testnevelés tantárgy tanterve az oktatás tervezésének, megvalósításának és a tanulók tudása értékelésének alapdokumentuma. A tanulási célokra épülő megközelítés és a választhatóság autonómiát biztosít az iskolának és a pedagógusnak, ugyanakkor felelősséget is jelent számukra a tartalmak, módszerek, szervezési formák és az értékelés módjának megfelelő megválasztásáért.

A testnevelés oktatási folyamatában be kell tartani az előírt normatív alapelveket, és gondoskodni kell a biztonságról az oktatás minden szervezési formája esetében. Az iskola a rendes tanórák mellett minden tanévben 5 sportnapot is szervez, amelyek általában öt tanítási órán át tartanak.

* A sportnapok többségét a szabadban kell megszervezni, és olyan mozgás- és sporttevékenységeket kell tartalmazniuk, amelyek mérsékelt vagy magas intenzitásúak, és nem valósíthatók meg a rendes testnevelésórák keretein belül. Az első nevelési–oktatási szakaszban előnyt élveznek az autentikus helyzetekben zajló mozgás- és sporttevékenységek, amelyek során a csoportban való együttműködés kiemelt szerepet kap, például irányított játék formájában.

A sportnapokon többféle tevékenység is felkínálható a tanulók érdeklődésének, tudásának és képességeinek, valamint a környezeti adottságoknak és az időjárási viszonyoknak megfelelően. Fontos, hogy a sportnapokon minden tanuló aktívan részt vegyen, és a sportnap számukra pozitív, örömteli élményt nyújtson.

A MOZGÁS ALAPJAI

CÉLOK

A tanuló:

K: fejleszti mozgásos és funkcionális képességeit olyan szintre, amely lehetővé teszi számára a mozgásos feladatok hatékony végrehajtását, a mozgásos kihívások és játéksituációk megoldását;

KC (3.1.3.2 | 5.1.2.1 | 3.1.3.3)

K: mérsékelt vagy magas intenzitású mozgásos tevékenységeket végez;

KC (3.2.1.3)

K: megismeri és végrehajtja a bemelegítő, levezető és lazító gyakorlatokat;

KC (3.2.1.3)

K: kipróbál különféle mozgásos tevékenységeket, köztük kockázatosakat is, saját képességeinek felmérése érdekében;

KC (3.1.2.3)

K: megtanulja irányítani saját testét és mozgását különböző irányokban, szinteken és különböző tengelyek körül;

KC (3.1.1.1)

K: elsajátítja az alapvető mozgásmintákat különböző testhelyzetekben, irányokban és szinteken, különféle feltételek és kombinációk mellett;

KC (3.2.4.1)

K: nyomon követi saját mozgáshatékonyágát, és fejleszti azt a mozgásos kihívások és játéksituációk hatékony megoldása érdekében;

KC (5.1.1.1 | 3.1.3.2)

K: megtanul biztonságosan talajra érkezni, beleértve a mélybe történő leérkezést is;

K: mozgásos helyzeteket és kihívásokat kreatív módon old meg önálló megoldásokat keresve;

KC (3.1.4.1 | 5.1.2.1)

K: megismeri és végrehajtja a különféle sporteszközökkel és felszerelésekkel végzett mozgásos feladatokat.

KC (3.1.4.1 | 1.1.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

Mozgáshatékonyságának megfelelően:

- különböző alapvető mozgásmintákat kapcsol össze, és ezekkel hatékonyan leküzdí az akadályokat.
- Helyesen hajtja végre a bemelegítő gyakorlatokat.
- Kényelmes lassúfutás tempóban (hosszabb ideig is) és sprintben fut, állórajtból indul.
- Helyből páros lábbal, nekifutásból pedig egy lábbal rugaszkodik el (távol- és magasugrás esetén).
- Helyből eldob egy eszközt (pl. kislabdát, dobórakétát stb.).

Az alapvető mozgásmintákat úgy mutatja be, hogy tudatosan és koordináltan:

- kúszik és mászik különböző felületeken és eszközökön.
- Különböző erre alkalmas tornaszereken mászik.
- Ritmikusan ugrókötelezik.
- Különböző síkokban és tengelyek körül végez mozgást (előre és hátra gurulóátfordulás alkalmazkodó feltételek mellett, tarkóállás).
- Keskeny felületen (pad, alacsony gerenda) bemutat előre- és hátralépést, ugrást, páros lábas 180°-os fordulatot.
- Felugrik a többfunkciós szivacscockára/szekrényre/tornabakra térdelő- vagy guggolótámaszba
- Biztonságosan leérkezik a talajra mélybe való ugrás után is.

FOGALMAK

- kézenállás ◦ terpeszállás ◦ guggolás ◦ térdelés ◦ ülés ◦ fekvés ◦ előrehajlás ◦ oldalra hajlás ◦ hátrahajlás
- átugrás ◦ mélybe ugrás ◦ egy lábbal való elrugaszkodás ◦ páros lábbal való elrugaszkodás ◦ sor ◦ oszlop
- csoport ◦ mérlegállás ◦ tarkóállás (gyertyaállás) ◦ gurulóátfordulás ◦ egykezes ◦ kétkezes ◦ sprint ◦ rajt
- cél ◦ nekifutás ◦ távolság ◦ testtartás ◦ járás ◦ futás ◦ ugrás ◦ mászás ◦ dobás ◦ gurulás ◦ fordulat

ALAPJÁTÉKOK

CÉLOK

A tanuló:

K: részt vesz alapjátékokban;

KC (5.3.4.1 | 3.3.3.1)

K: bekapcsolódik különböző labdákkal, ütőkkel és más eszközökkel játszott játékokba;

KC (5.3.4.1)

K: fejleszti kreativitását a játék során;

KC (1.3.4.2 | 5.1.2.1)

K: megismeri és fejleszti saját játéksratégiáit.

KC (3.1.4.1 | 5.1.1.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

Az egyszerű játékokban ellenőrzötten és koordináltan:

- » vezeti, passzolja, átveszi és megállítja a labdát domináns és nem domináns kézzel és lábbal, valamint bottal;
- » két kézzel, mellkas elől eldobja a labdát távolba;
- » labdát és különböző eszközöket dob távolba célba találással;
- » ütögeti a léggömböt vagy a könnyű labdát;
- » ütővel labdát vagy léggömböt ütöget, célba találással is.

FOGALMAK

- elkapás ◦ labdavezetés ◦ labdaátadás ◦ pattintás ◦ elkapott ◦ eltalált ◦ kiesett ◦ átlépés ◦ játéktér
- pályán kívüli labda

ALKOTÓ ÉS RITMIKUS MOZGÁSTEVEKENYSÉGEK

CÉLOK

A tanuló:

K: összehangolja a mozgását a ritmussal;

KC (3.1.1.1)

K: érzékeli, utánozza és létrehozza a mozgásos-ritmikai mintát különböző hang- és zenei kísérettel, egyénileg vagy csoportban, egyenletes és összetett ritmusban, különböző tempóban;

KC (3.1.4.1 | 3.3.1.1 | 1.3.3.1)

K: művészi mozdulatokkal fejezi ki saját érzelmeit és ötleteit;

KC (3.1.1.1 | 1.3.4.2)

K: gyermek- és néptáncokat tanul zenei vagy énekes kísérettel.

KC (1.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » megismétli vagy létrehozza saját mozdulatsorát eszközökkel vagy eszközök nélkül.

Gyermek- és néptáncot táncol, és közben:

- » bemutatja a lépéssorozatot, a testtartást és más mozdulatokat a zenei, ill. hangkíséret figyelembevételével;
- » összhangban van a csoporttal vagy a párjával.

FOGALMAK

- tánc lépés
- ritmus
- gyermektánc
- néptánc

MOZGÁSTEVEKENYSÉGEK TERMÉSZETBEN ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETBEN

CÉLOK

A tanuló:

K: megold és végrehajt mozgásfeladatokat/kihívásokat a természetben, alkalmazkodik különböző talajokhoz (pl. erdei ösvény, jég, hó, víz), felszerelésekhez (pl. sí, kerékpár, korcsolya) és időjárási feltételekhez;

KC (2.1.3.1 | 3.2.1.3)

K: alkalmazkodik a vízhez, vízbeugrási formákat hajt végre, miközben lábával ér vízbe különböző módokon, és tanulja a kiválasztott úszástechnikát;

K: hosszabb ideig tartó mozgástevékenységet végez természetes és épített környezetben, orientációs készségek alkalmazásával, valamint kijelölt útvonalakon.

KC (3.1.3.3 | 3.2.4.2)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » bemutatja a vízhez való alkalmazkodási képességét;
- » 15 métert úszik / választott úszástechnikával 25 métert vagy többet úszik;
- » hosszabb utat tesz meg, emelkedőn is, közbenső megállásokkal, kijelölt útvonalon.

FOGALMAK

◦ siklás ◦ kartempó ◦ lábtempó ◦ jelölés (markáció)

A MOZGÁS JELENTŐSÉGE

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A *Mozgás jelentősége* című téma kiegészíti és értelmezi a *Mozgáshatékonyság és mozgástudás* témát. A tanuló a mozgásos/sporttevékenységek végrehajtása közben fontos információkra tesz szert, amelyek segítik megérteni a mozgás tágabb összefüggéseit és annak hatását az egészségre és a jóllétre.

A téma célja a megértéssel történő tanulás ösztönzése. A célok a következő ismeretekre irányulnak:

- » a sport szakszókincse, a szabályok és az utasítások betartásának elsajátítására,
- » a testnevelésóra (edzés) felépítésére,
- » valamint a mozgáshatékonyság nyomon követésére.

A tanár a *Mozgás jelentősége* témához tartozó célokat tudatosan beépíti a testnevelésóráiba oly módon, hogy azokkal magyarázza, kiegészítse, alátámassza és értelmezze a gyakorlati tevékenységek végrehajtását és megvalósítását.

A *Mozgás jelentősége* a három egyenrangú téma egyike, amelyeken keresztül a tanuló fejleszti a mozgásműveltségét. A tanuló sokoldalú fejlődése érdekében fontos, hogy e téma céljai összhangban és párhuzamosan valósuljanak meg a másik két témával: *Mozgáshatékonyság és mozgástudás*, valamint *Felelős viselkedés és együttműködés*.

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

E téma céljai az elméleti ismeretek elsajátítására irányulnak, amelyek lehetővé teszik a tanuló számára, hogy bekapcsolódjon különböző sporttevékenységekbe (sportág szakszókincse, szabályok, játékvezetői jelzések, eszközhasználat...). A célok ösztönzik a saját teljesítményének (a mozgáshatékonyságban és a tudásban) nyomon követésére és elemzésére, valamint a fejlődési lehetőségek keresésére. Tájékoztatják a test működéséről, és arra ösztönzik a tanulót, hogy vizsgálja a szervezet fizikai terhelésre adott válaszait, valamint a mozgás-/sporttevékenység hatását a mozgáshatékonyságra, az egészségre és a jó közérzetre. Hozzájárulnak az egészséges életmód kialakításához (rendszeres és kellően intenzív mozgás, kiegyensúlyozott táplálkozás, elegendő alvás).

A sport átfogó megértését és hatásainak felismerését segíti más tantárgyak céljaival és tartalmaival, valamint a műveltségi területek közös céljaival való összekapcsolódás is.

A MOZGÁS JELENTŐSÉGE

CÉLOK

A tanuló:

K: megismeri a test különböző helyzeteinek és mozdulatainak elnevezéseit, a sport- és taneszközöket, valamint bizonyos szervezeti formákat;

KC (1.1.2.1 | 1.1.2.2)

K: megszokja az utasítások és a játékszabályok betartását, és aktívan reagál a játéksituációkra;

KC (3.3.4.3)

K: megismeri a testnevelésóra részeit (bemelegítés, fő mozgástevékenység, levezetés), azok sorrendjét és jelentőségét;

KC (3.2.3.2)

K: felismeri, mire képes és mire még nem; megtanul egyszerűbb célokat kitűzni saját mozgáshatékonyásával kapcsolatban, és eközben figyelemmel kíséri fejlődését és közérzetét.

KC (3.1.3.2 | 5.3.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » használja a testhelyzetekhez és a mozgás irányához kapcsolódó kifejezéseket, felismeri a sporteszközöket;
- » a játékszabályok szerint játszik;
- » megmagyarázza a bemelegítés és a rendszeres testmozgás jelentőségét.

FOGALMAK

- bemelegítés
- levezetés
- sportfelszerelés
- sporteszközök
- szerek
- szabályok
- akadálypálya
- váltó(verseny)
- játék
- állomásos edzés (köredzés)

FELELŐS MAGATARTÁS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

KÖTELEZŐ

A TÉMA LEÍRÁSA

A *Felelős magatartás és együttműködés* című téma olyan célokat fogalmaz meg, amelyek révén a tanuló különböző mozgás-/sporttevékenységek során alakítja személyiségjegyeit, valamint fejleszti készségeit az együttműködés és a felelős magatartás területein. Ez lehetővé teszi számára a mozgás és a sport biztonságos, sikeres, de mindenekelőtt örömteli megélését.

A téma célja a biztonságos és támogató tanulási környezet megteremtése, amely kulcsfontosságú a tanuló sikeres tanulásához és képességeinek kibontakoztatásához, amelyben a tanuló:

- » megismeri a biztonságos mozgás-/sporttevékenység jelentőségét,
- » következetes munkával és kitartással eléri a kitűzött célokat,
- » felismeri, hogy az erőfeszítés a fejlődés kulcs tényezője,
- » próbálkozások és hibák révén új tapasztalatokat és tudást szerez,
- » szabadtéri tevékenységek során kialakítja különleges viszonyt alakít ki a természettel és a környezettel, amelyeket értékként kezel,
- » fejleszti a toleranciát, elfogadja a másságot, és tudatosítja a mozgás pozitív hatásait.

A *Felelős magatartás és együttműködés* a három egyenrangú téma egyike, amelyeken keresztül a tanuló fejleszti a mozgásműveltségét. A tanuló sokoldalú fejlődése érdekében fontos, hogy e téma céljai összhangban és párhuzamosan valósuljanak meg a másik két témával: *Mozgáshatékony és mozgáskészség*, valamint a *Mozgás jelentősége*. Bottom of Form

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

A téma céljainak elsajátításával a tanuló fejleszti a személyiségjegyeit, együttműködési és kommunikációs készségeit. Megtanulja a toleranciát, a másság elfogadását, valamint a felelős és tiszteletteljes viselkedést. Megismeri a biztonságos sporttevékenység jelentőségét, szabadtéri tevékenységek során kialakítja és különleges értékként kezeli a természethez és a környezethez való viszonyt. A különféle mozgásos tapasztalatok révén legyőzi a bizonytalanságot, a félelmet és az esetleges kudarcokat, valamint felméri és fejleszti a képességeit. A kitűzött célok elérésekor kialakul benne az elégedettség érzése.

A tanár a *Felelős viselkedés és együttműködés* témához kapcsolódó célokat különböző módszertani stratégiákkal építi be a testnevelés órákba. Lehetővé teszi a tanuló számára a tanulást és a megfelelő magatartást autentikus körülmények között.

A testnevelés tantárgy ösztönzi a rendszeres mozgás-/sporttevékenységet, és fontos élményeket ad:

- » hozzájárul az egészséges és optimális fejlődéshez,
- » ösztönzi a jobb tanulmányi eredmények elérését,
- » kompenzálja a mozgáshiány és a pszichés terhelések negatív hatásait,
- » tudatosítja az egészséges életmódbeli szokásokat.

A testnevelésórák és foglalkozások megvalósítása figyelembe kell venni az előírt normatív kiindulópontokat, és gondoskodni kell a biztonságról minden szervezeti forma esetében.

Egyéni és egyéb sportfelszerelés

A tanulónak a testnevelésórán megfelelő egyéni sportfelszerelést kell használnia (kényelmes, tiszta és szellős sportruházat, csúszásmentes lábbeli), amely lehetővé teszi számára a felszabadult és biztonságos részvételt, miközben elsajátítja az alapvető higiéniai szokásokat (a sportfelszerelés rendszeres használata, az átöltözés jelentősége a foglalkozás előtt és után).

A tanuló a mozgás-/sporttevékenységek során megfelelő és karbantartott egyéb sportfelszerelést használ: pl. sisak, védőfelszerelések, korcsolya, görkorcsolya, síléc.

A tanár megfelelő sportfelszerelést használ, és példájával támogatja a tanulókat.

A megfelelő egyéni sportfelszerelést és a biztonsági szabályokat a testnevelő munkaközösség javaslata alapján rögzítik az iskola házirendjében.

A tanulók biztonságának biztosítása

A testnevelés során különös figyelmet kell fordítani a biztonságra. A tanárnak a következő alapelveket kell betartania:

- » a hatályos jogszabályi előírások betartása (a tanulócsoporthoz létszáma, a tanulók kísérete az iskola területén kívül, a mozgás-/sporttevékenységek normatívái az iskolai tornatermen kívül),
- » biztonságos helyszín előkészítése,
- » karbantartott és biztonságos sportszerek és -eszközök használata,
- » a tanár és a tanulók részéről a megfelelő egyéni és egyéb sportfelszerelés következetes használata,
- » az időjárás viszonyok figyelembevétele,
- » a testnevelésóra minden részének megvalósítása (bevezető, fő és záró rész),

- » a tartalmak, módszertani stratégiák, szervezési formák és a tanítási követelmények igazítása a tanulók képességeihez és előismereteihez,
- » olyan mozgás-/sporttevékenységek átadása, amelyek lehetővé teszik a tanulók számára az ismeretek elsajátítását, a biztonságos részvételt és saját képességeik határainak felfedezését (pl. biztonságos esés, gyors és ügyes felállás), valamint a különböző, akár kockázatos mozgás-/sporttevékenységek kipróbálását,
- » segítségnyújtás biztosítása, a biztonságos körülmények megteremtése, valamint a biztonsági elvek betartása a sporttevékenységek során (gimnasztika, alapjátékok, túrázás, úszás, síelés, korcsolyázás ...).

A helyiségeknek, sportszereknek és -eszközöknek meg kell felelniük a biztonsági és higiéniai elveknek. A tornateremben és más gyakorlóterek közvetlen közelében elsősegély-felszerelést (elsősegélyszekrényt vagy elsősegélytáskát) kell elhelyezni. Sérülés esetén a protokollnak megfelelően kell eljárni, és jegyzőkönyvet kell készíteni.

FELELŐS VISELKEDÉS ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

CÉLOK

A tanuló:

K: fejleszti önbizalmát, önmagába vetett hitét, empátiáját, határozottságát, küzdőszellemét, kitartását stb.;

KC (3.1.2.2 | 5.2.2.2)

K: megtanul csoportban együttműködni és sportszerűen viselkedni (fair play): egymás segítése, egészséges versengés, sportszerű szurkolás, felelősség, megállapodások, a másság elfogadása stb.;

KC (3.3.4.1 | 5.3.4.1 | 1.1.5.1)

K: megtanulja a szabályokat, valamint a felelős mozgást és magatartást a természeti és épített környezetben (fenntarthatóság elvei szerint), miközben betartja a higiéniai szabályokat;

KC (2.3.2.1 | 3.2.4.2)

K: megtanulja betartani a biztonságos mozgástevékenységek végrehajtására vonatkozó utasításokat, és ügyel saját maga és mások biztonságára;

KC (3.2.4.2 | 3.2.4.1)

K: megismerkedik a sporttevékenységnek, a különböző időjárási viszonyoknak és a környezetnek megfelelő egyéni sportfelszereléssel, miközben ügyel a személyes higiéniára;

KC (3.2.4.2 | 3.2.4.1)

K: megtanulja a mozgástevékenységek során a biztonságos testi kontaktus kialakítását.;

KC (3.3.1.1 | 3.3.4.2)

K: a mozgástevékenységet a jó közérzet, az elégedettség és az öröm forrásaként ismeri meg;

KC (3.2.1.1 | 5.2.2.2)

K: tudatosítja a mozgásnak és a levezetésnek a lazító hatását;

KC (3.2.3.1 | 3.2.3.2)

K: a mozgástevékenységek közben fejleszti a kockázatértékelési képességét (felméri az akadály magasságát, mélységét, távolságát, a talajt, a sebességet stb.);

KC (3.2.4.2 | 5.3.3.2)

K: fejleszti önállóságát és kreativitását a mozgással kapcsolatos helyzetek és kihívások megoldásakor.

KC (1.3.4.1 | 5.1.2.1)

KÖVETELMÉNYEK

A tanuló:

- » részt vesz alapvető játékokban és a sportszerű viselkedés szabályai szerint;
- » betartja a biztonsági szabályokat a természeti és az épített környezetben;
- » ismeri a választott mozgás-/sporttevékenységhez megfelelő egyéni sportfelszerelést.

FOGALMAK

◦ szurkolás ◦ biztonság ◦ veszély ◦ kitartás ◦ jó közérzet ◦ tisztelet ◦ sportszerű viselkedés (fair play)

FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK FEJEZETENKÉNT

SLOVENŠČINA

OPISMENJEVANJE

- » Černe, T. (2024). *Razumeti disleksijo, disortografijo in disgrafijo: strokovni napotki za učitelje, vzgojitelje, specialne in rehabilitacijske pedagoge, druge strokovne delavce ter študente pedagoških študijskih smeri*. Ljubljana, Rokus Klett.
- » Marjanovič Umek, L., Fekonja, U., & Hacin Beyazoglu, K. (2020). *Zgodnja pismenost otrok: razvoj, spremljanje in spodbujanje* (1. e-izd.). Znanstvena založba Filozofske fakultete.

PREDOPISMENJEVANJE

- » Ozbič, M. (2022). *Desno, levo, gor in dol: zbirka manj in bolj resnih čečkarij in vzorcev za uspešno ter ustrezno načrtovanje giba ob uporabi pisala ali prsta v dvodimenzionalnem prostoru*. Raven 1. Trst: Mladika.
- » Ozbič, M. (2022). *Desno, levo, gor in dol: zbirka manj in bolj resnih čečkarij in vzorcev za uspešno ter ustrezno načrtovanje giba ob uporabi pisala ali prsta v dvodimenzionalnem prostoru*. Raven 2. Trst: Mladika.
- » Ozbič, M. (2022). *Desno, levo, gor in dol: zbirka manj in bolj resnih čečkarij in vzorcev za uspešno ter ustrezno načrtovanje giba ob uporabi pisala ali prsta v dvodimenzionalnem prostoru*. Raven 3. Trst: Mladika.
- » Perčič, S., Bukavec, S. in Ozbič, M. (2023). V svetu glasov: vaje fonološkega zavedanja. Trst: Mladika.
- » Ropič Kop, M. (2019). Zmožnost učencev 1. razreda v zavedanju začetnega in končnega glasu v besedi = The ability of first grade pupils in awareness of the initial and the final sound in a word. *Vloga predmetnih didaktik za kompetence prihodnosti: zbornik povzetkov*, 257–258.
- » Ropič Kop, M. (2017). Razvoj določenih ravni glasovnega zavedanja v predšolskem obdobju. V *Bralna pismenost v predšolski vzgoji in izobraževanju* (str. 57–66). Univerzitetna založba Univerze.
- » Ropič Kop, Marija, VIZJAK PUŠKAR, Nika. Učinek prepoznavanja in poimenovanja črk na zmožnost prepoznave začetnega ter končnega glasu v besedi, na pisanje črk in besed ter na branje besed v začetku 1. razreda. V: MLEKUŽ, Ana (ur.), ŽAGAR, Igor Ž. (ur.). *Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju : izobraževanje*

učiteljic in učiteljev za raziskovalno učenje in poučevanje : [znanstvena monografija = scientific monograph]. Brezplačna elektronska izd. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2024. Str. 73-86, 205-206, tabele. Digitalna knjižnica, Dissertationes, 48. ISBN 978-961-270-357-8, ISBN 978-961-270-358-5. ISSN 1855-9638. <https://www.pei.si/ISBN/978-961-270-357-8.pdf>, DOI: 10.32320/978-961-270-357-8.73-86 (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/waqpcvn>). [COBISS.SI-ID 211949059 (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/q0kp4zl>)] ROPIČ KOP, Marija, VIZJAK PUŠKAR, Nika. Učinek prepoznavanja in poimenovanja črk na zmožnost prepoznave začetnega ter končnega glasu v besedi, na pisanje črk in besed ter na branje besed v začetku 1. razreda. V: MLEKUŽ, Ana (ur.), ŽAGAR, Igor Ž. (ur.). *Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju : izobraževanje učiteljic in učiteljev za raziskovalno učenje in poučevanje : [znanstvena monografija = scientific monograph]*. Brezplačna elektronska izd. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2024. Str. 73-86, 205-206, tabele. Digitalna knjižnica, Dissertationes, 48. ISBN 978-961-270-357-8, ISBN 978-961-270-358-5. ISSN 1855-9638. <https://www.pei.si/ISBN/978-961-270-357-8.pdf>, DOI: 10.32320/978-961-270-357-8.73-86 (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/waqpcvn>). [COBISS.SI-ID 211949059 (<https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/q0kp4zl>)]

- » Rot Vrhovec, A. (2019). Možnosti za razvijanje govornega učenca v 1. in 2. triletju OŠ. *Poučevanje govora: zbornik povzetkov*, 23.
- » Rot Vrhovec, A. (2022). Individualizirano opismenjevanje od predopismenjevalnih zmožnosti do branja z razumevanjem = Individualized literacy from preliteracy skills to reading comprehension. *Konferenca razredni pouk*.
- » Novak, N. (2022). *Postopno, sistematično in individualizirano opismenjevanje in razvijanje bralne pismenosti* (Spletna izd.). Zavod RS za šolstvo.
- » Perčič, S., Bukavec, S. in Ozbič, M. (2023). *V svetu glasov: vaje fonološkega zavedanja*. Trst: Slovenski raziskovalni inštitut.
- » Grom, K. (2021). Hkratno opismenjevanje s tiskanimi črkami – sodobna metoda začetnega opismenjevanja. V: Orel, M., Brala-Mudrovčič, J. in Miletič, J. (ur.), *Novi izzivi današnjega časa – priložnosti za vključevanje inovativnih rešitev v izobraževanje 21. stoletja* (str. 478–491). Ljubljana. Dostopno: <https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/rqls2n2>
- » Grom, K. (2023). Moč kakovostne šole v luči razvijanja pismenosti z uporabo integrativne metode opismenjevanja. V: K. Bizjak Merzel (ur.), *Zaupamo v kakovostno šolo prihodnosti* (109–121). 2. mednarodna konferenca. Ljubljana: Osnovna šola Danile Kumar. Dostopno: <https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/w9o6lza>
- » Grom, K. (2025). Pravica in odgovornost v okviru zgodnejšega razvijanja pismenosti, opredeljena v strateških dokumentih: analiza in kritičen pogled. *Vodenje v vzgoji in izobraževanju*, 58 (1), 24–46. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

SPORAZUMEVANJE IN BESEDILO

SPREJEMANJE, RAZUMEVANJE IN TVORJENJE BESEDILA

- » Bešter, M. (2014). "Odgovori v celem stavku.". *Jezik in slovstvo*, 59(2/3), 223-231., <https://aplikacijaun.zrssi.si/api/link/yjej4iv75490>

- » Pečjak, S. in Gradišar, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: ZRSŠ.
- » ROPIČ KOP, Marija, KLAR ZADRAVEC, Saša. Učinek branja besed na branje neumetnostnega besedila in bralno razumevanje. V: MLEKUŽ, Ana (ur.), ŽAGAR, Igor Ž. (ur.). *Raziskovanje v vzgoji in izobraževanju : učenje in poučevanje na daljavo - izkušnje, problemi, perspektive : [znanstvena monografija = scientific monograph]*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2022. Str. 49-65, 181-182, tabele. Digitalna knjižnica, Dissertationes, 43. ISBN 978-961-270-343-1, ISBN 978-961-270-344-8. ISSN 1855-9638. <https://www.pei.si/ISBN/978-961-270-343-1.pdf>. [COBISS.SI-ID 123988995 (<https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/zp7er9w>)]

KNJIŽEVNA BESEDILA IN ODZIV

PRVINE KNJIŽEVNIH BESEDIL

- Blažič, M. (2000). *Skrivni bralni zakladi : dnevnik branja in književna vzgoja v devetletki : didaktični priročnik za učitelje k (Skrivnim) dnevnikom ustvarjalnega branja od 2 do 9 (od 1 do 8)*. Ljubljana. Rokus.
- Kordigel Aberšek, M. (2008). *Didaktika mladinske književnosti*. Ljubljana. Zavod RS za šolstvo.
- Saksida, I. (1992). *Mladinska književnost pri pouku na razredni stopnji osnovne šole : priročnik za učitelje*. Ljubljana. Mladinska knjiga.
- Kos, J. (1996). *Očrt literarne teorije*. Ljubljana. DZS.
- Kmecl, M. (1996). *Mala literarna teorija*. Ljubljana. Zavod RS za šolstvo

KNJIŽEVNOST V PROSTORU IN ČASU

USTVARJALCI IN NJIHOVA KNJIŽEVNA DELA TER SLOVSTVENA FOLKLORA

- » Dragica Haramija, 2021: Vrednotenje otroške in mladinske književnosti za branje v izobraževalnem prostoru. *Otrok in knjiga* 48(111). 16–31. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/d0xirbk>
- » Dragica Haramija in Milena Ivanuš Grmek, 2024: Nekateri mehanizmi razvijanja bralne pismenosti na področju vzgoje in izobraževanja. *Jezik in slovstvo* 69(3). 151–164. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/pe1bi2c>
- » Dragica Haramija (ur.), 2024: Antologijo sodobne slovenske otroške in mladinske književnosti. Spremna beseda Saksida (poezija) in Haramija (proza). <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/kcni8f1>

MELLÉKLETEK

MAGYAR MINT MÁSODIK NYELV

SZÖVEGÉRTÉS

A TÉMA KIEGÉSZÍTŐ MAGYARÁZATA

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Javasolt művészi szövegek 1. harmad 2025 03 17 kopija6498.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Javasolt_muveszi_szovegek_1._harmad_2025_03_17_kopija6498.docx)

MÓDSZERTANI AJÁNLÁSOK A TÉMÁHOZ

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK SZÖVEGÉRTÉS Feher Megi Smej Roland kopija510_6.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK_SZÖVEGÉRTÉS_Feher_Megi_Smej_Roland_kopija510_6.docx)

Módszertani ajánlások a témához

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A kismalac es a farkasok 2. feladat Tivadar Eva kopija6037.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A_kismalac_es_a_farkasok_2._feladat_Tivadar_Eva_kopija6037.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Feladatgyűjtemény a tanulási nehézségek kezeléséhez kopija2087.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Feladatgyujtemeny_a_tanulasi_nehezsegek_kezelohez_kopija2087.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Tavaszi versek kopija9845.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Tavaszi_versek_kopija9845.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Húsvét képregény Horvat Renata kopija3969.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Húsvét_képregény_Horvat_Renata_kopija3969.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A kismalac es a farkasok feladatok Tivadar Eva kopija1508.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A_kismalac_es_a_farkasok_feladatok_Tivadar_Eva_kopija1508.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A kiskakas gyemant felkrajcarja -feladatok Tivadar Eva kopija7554.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/A_kiskakas_gyemant_felkrajcarja_-feladatok_Tivadar_Eva_kopija7554.docx)

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/jatekgyujtemeny_tanaroknak_kopija6269.pdf

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Testrészek kopija3683.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Testrészek_kopija3683.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Linkek módszertanihoz 1. harmad kopija7585.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Linkek_módszertanihoz_1._harmad_kopija7585.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Családfa, Ujj dal Gróf Annamária kopija5754.docx](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Családfa_Ujj_dal_Gróf_Annamária_kopija5754.docx)

» [https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Kepes szotar 2. o kopija6547.pdf](https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Kepes_szotar_2._o_kopija6547.pdf)

» <https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Képes szótár 1. o. kopija2982.pdf>

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/Téli versek, dalok_kopija1352.docx

SZÖVEGALKOTÁS

A TÉMA LEÍRÁSA

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK_SZÖVEGALKOTÁS_Feher_Megi_Smej_Roland_kopija4949.docx

INTERAKCIÓ

A TÉMA LEÍRÁSA

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK_INTERAKCIÓ_Feher_Megi_Smej_Roland_kopija8733.docx

KÖZVETÍTÉS, TÖBBNYELVŰ ÉS MULTIKULTURÁLIS KOMPETENCIA

A TÉMA LEÍRÁSA

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK_KÖZVETÍTÉS_Feher_Megi_Smej_Roland_kopija1136.docx

KOMMUNIKATÍV NYELVI KOMPETENCIÁK

A TÉMA LEÍRÁSA

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/FELADATOK_KOMMUNIKATÍV_NYELVI_KOMP_Feher_Megi_Smej_Roland_kopija8241.docx

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_A_létige_tanítása_Gróf_kopija3138.pdf

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_A_magánhangzó-harmónia_tanítása_Gróf_kopija7830.pdf

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_A_tárgyrağ_Gróf_kopija5800.pdf

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_A_többes_szám_Gróf_kopija7934.pdf

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_Az_általános_vagy_alanyi_ragozás_tanítása_napi_rutin_Gróf_kopija5537.pdf

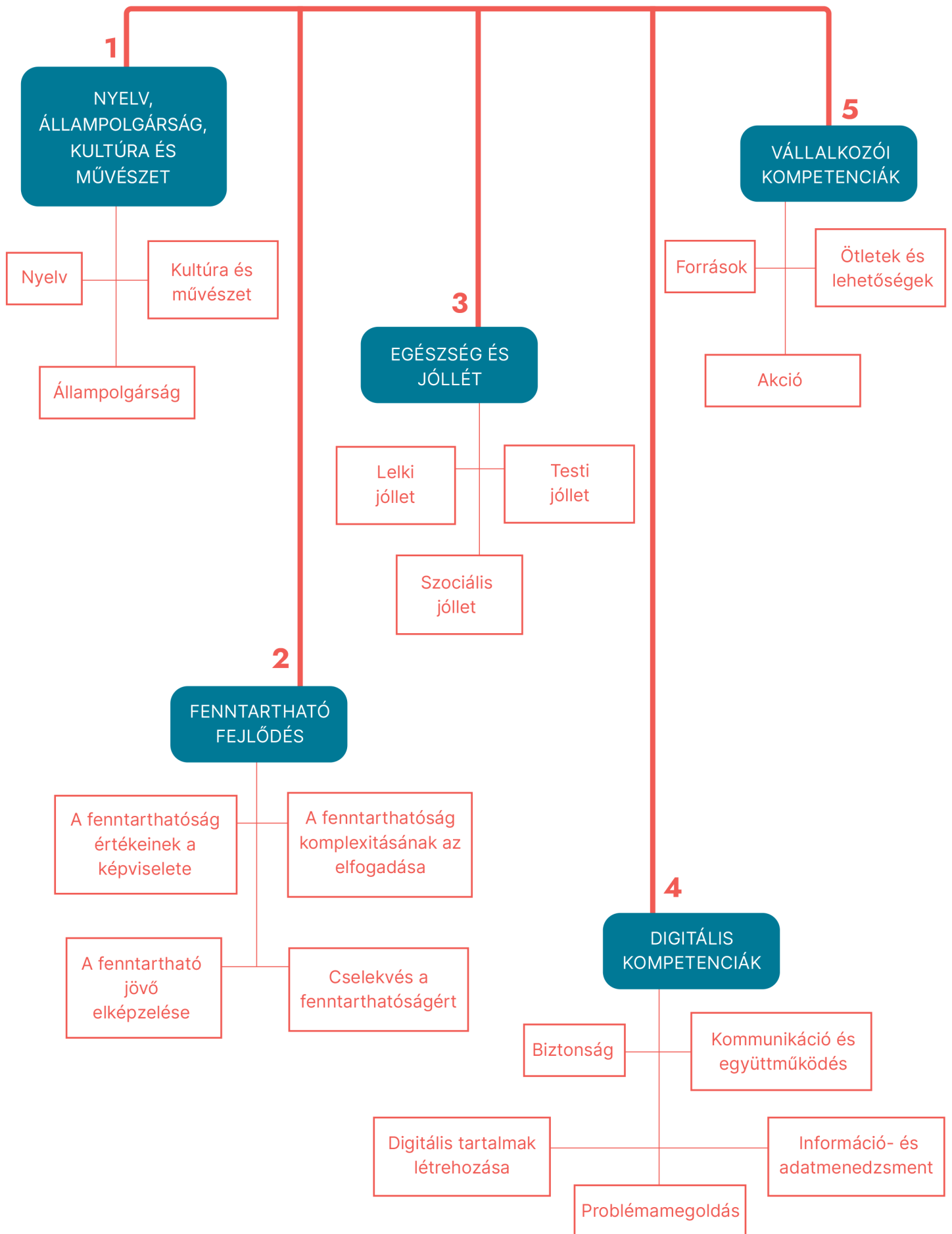
» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/5._téma_Az_írányhármasság_Gróf_kopija9568.pdf

A MAGYAR NYELV HANGJAI ÉS BETŰKÉSZLETE

A TÉMA LEÍRÁSA

» https://aplikacijaun.zrss.si/api/gradiva/6._téma_A_magyar_nyelv_hangjai_és_betűkészlete_módszertan_Gróf_kopija5064.pdf

A KÖZÖS CÉLOK TERÜLETEINEK KULCS-CÉLJAI

1 /// NYELV, ÁLLAMPOLGÁRSÁG, KULTÚRA ÉS MŰVÉSZET

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BÉEPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 NYELV

1.1.1 Szakszövegek	1.1.1.1 Fejlessze a különböző szövegtípusokban (dolgozat, poszter, összefoglaló, leírás, beszélgetés stb.) való kifejezőkészségét az egyes tantárgyaknál.
1.1.2 Szaknyelv	1.1.2.1 Legyen tisztában azzal, hogy az egyes tantárgy tartalmainak az elsajátítása egyben a tantárgy szaknyelvi terminológiájának az elsajátítását is jelenti, azaz a nyelv tanulását a fogalmak és a logikai összefüggések szintjén. 1.1.2.2 Fejezze ki magát a tantárgy megfelelő terminológiájának a használatával, ügyelve a szaknyelvhasználat megfelelő szóbeli és írásbeli szintjére.
1.1.3 A nyelv mint rendszer univerzális leírása	1.1.3.1 Minden tantárgynál legyen tisztában a nyelvek közötti hasonlóságokkal és különbségekkel, ezt vegye figyelembe az idegen nyelvű anyagok, a fordítóprogramok, a nagy nyelvi modellek, az automatikusan lefordított weboldalak stb. használatakor is. 1.1.3.2 Fogja fel, hogy a különböző nyelveket hasonló módon írhatjuk le; ezért a tanítási nyelvi órákon szerzett ismereteket alkalmazza az idegennyelv-oktatásban, és fordítva: legyen képes összehasonlítani a tanult nyelveket, és azonosítani a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket.
1.1.4 Az olvasás fontosságának a tudatosítása	1.1.4.1 Minden tantárgynál rendszeresen olvasson, változatos olvasmányokat válasszon, azokat értse meg, alaposan elemezze, és kritikusan értékelje.
1.1.5 A nyelv és az erőszakmentes kommunikáció	1.1.5.1 A kommunikációs készségeit erőszakmentes kommunikációban fejlessze.

1.2 ÁLLAMPOLGÁRSÁG

1.2.1 Az emberi jogoknak és kötelességeknek az állampolgári etika alapvető értékeként és alapjaként való ismerete és elfogadása	1.2.1.1 Az emberi jogokat közös európai és alkotmányosan meghatározott értéként és etikai keretként ismerje fel, értse meg és fogadja el. 1.2.1.2 Fogja fel, hogy az emberi jogok egyetemesek és feltétel nélküliek, továbbá azt, hogy a szabadság és az egyenlőség értékeit érvényesítik. 1.2.1.3 Fogja fel és fogadja el, hogy a jogok létezésének feltétele, hogy tiszteletben tartjuk mások egyenlő jogainak az egyéni kötelezettségét. 1.2.1.4 Fogja fel és fogadja el, hogy mások egyenlő jogai tiszteletben tartásának a kötelessége önmagában véve kötelesség (nem csupán egyéni érdekből származó jog). 1.2.1.5 Az emberi jogokat és kötelességeket úgy értelmezze és fogadja el, mint az emberi méltóság, a méltányosság, az igazság, a törvényesség, a tulajdon, a megkülönböztetésmentesség és a tolerancia tiszteletben tartásának az értékein alapuló valamennyi állampolgár számára közös alapvető etikai (erkölcsi) normát.
1.2.2 Etikai reflexió	1.2.2.1 Ismerje fel, hogy vannak olyan erkölcsi kérdések, amelyekre nincsenek előre adott, mindenki által elfogadott válaszok. 1.2.2.2 Fejlessze az erkölcsi kérdések iránti érzékenységet, a másokkal való gondolkodás képességét azokról.
1.2.3 Együttműködés másokkal a közösségben és a közösségért	1.2.3.1 Működjön együtt másokkal a közös cél érdekében, tegyen és valósítson meg olyan javaslatokat, amelyek minőségi változást hoznak a közösségekben. 1.2.3.2 Saját tevékenykedése során tudatosítsa a demokratikus közösségről való gondoskodás fontosságát, valamint a közösséghez való tartozás jelentőségét saját és mások jólléte érdekében.
1.2.4 Aktív állampolgárság és politikai szerepvállalás	1.2.4.1 A politikának a kihívások közös kezelésében, jóllétünk biztosításában, a kompromisszumkeresésben és a konfliktuskezelésben betöltött pozitív jelentőségét felismerve, ismerje meg a demokratikus politikai szerepvállalás különböző formáit, és kapcsolódjon be az emberek életét befolyásoló politikai folyamatokba.
1.2.5 A kritikus gondolkodáshoz, az aktív állampolgársághoz szükséges tudás	1.2.5.1 Az egyes tantárgyaknál szerzett tudását alkalmazva váljék kritikus és aktív állampolgárrá.

1.3 KULTÚRA ÉS MŰVÉSZET

1.3.1 A kultúra és a művészet befogadása, megélése és értékelése	1.3.1.1 Ösztönösen vagy tudatosan (egyénileg és csoportosan) teremtsen kapcsolatot a kultúrával, a művészettel, a művészi élménnyel és az alkotás folyamatával, felismerve ennél saját megélését, beleélve magát mások tapasztalataiba.
1.3.2 Ismerkedés a kultúrával és a művészettel	1.3.2.1 Ismerkedjen a kultúrával és a művészettel, a művészeti műfajokkal és kifejezőeszközökkel történelmi és kulturális kontextusban.
1.3.3 Önkifejezés a művészetben és a művészetben keresztül	1.3.3.1 Legyen érdeklődő, kutassa az anyagokat és a művészi nyelveket, fejezze ki magát azok segítségével, fejlessze képzelőerejét, mélyítse el és bővítse ismereteit, nem művészeti területeken is.
1.3.4 Az alkotói folyamat, valamint a kulturális és művészeti eredmények élvezete	1.3.4.1 Lelje örömet az alkotási folyamatban, tudjon örülni saját és mások eredményeinek. 1.3.4.2 Biztonságos, nyitott és támogató tanulási környezetben szabadon fejezze ki kívánságait, valósítsa meg kreatív ötleteit.
1.3.5 Megélem a kultúrát és a művészetet	1.3.5.1 Ápolja értéként a kultúrát és a művészeteket, mind az otthoni, mind az iskolai környezetben, járuljon hozzá az iskola kulturális központként való fejlődéséhez, a kulturális és társadalmi környezetbe való integrációjához.

2 /// FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BEÉPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 A FENNTARTHATÓSÁG ÉRTÉKEINEK A KÉPVISELETE

2.1.1 A fenntarthatóság értékelése	2.1.1.1 Kritikusan értékelje saját és a társadalom értékeinek a fenntarthatósághoz való viszonyát, jelenlegi képességeire és társadalmi helyzetére való tekintettel.
2.1.2 A méltányosság támogatása	2.1.2.1 Tevékenykedése során tartsa tiszteltben a méltányosságot, az egyenlőség és az együttérzés etikai elveit.
2.1.3 A természet népszerűsítése	2.1.3.1 A természeti rendszerekhez való felelős hozzáállását alapozza azok összetettségének, valamint a természeti és társadalmi rendszerek kapcsolatainak a megértésére.

2.2 A FENNTARTHATÓSÁG KOMPLEXITÁSÁNAK AZ ELFOGADÁSA

2.2.1 Rendszerszintű gondolkodás	2.2.1.1 A kiválasztott problémát holisztikusan közelítse meg, figyelembe véve a környezeti, gazdasági és társadalmi szempontok összefüggéseit. 2.2.1.2 Ítélje meg az egyén és a társadalmi csoportok társadalombeli működésének, valamint a társadalom helyi, regionális, nemzeti és globális szintű működésének a rövid és hosszú távú hatásait.
2.2.2 Kritikai gondolkodás	2.2.2.1 A természeti környezet, az élőlények, valamint a társadalom szempontjából kritikusan ítélje meg a fenntartható fejlődéssel kapcsolatos információkat, nézeteket és igényeket, figyelembe véve a személyes, társadalmi és kulturális háttér eredményezte különböző nézőpontokat.
2.2.3 A probléma megfogalmazása	2.2.3.1 A probléma megfogalmazásakor vegye figyelembe a probléma jellemzőit (egyértelműség, meghatározottság szempontjából) és a megoldás jellemzőit (meghatározottság, rendszerszintűség szempontjából), valamint a résztvevők bevonását.

2.3 A FENNTARTHATÓ JÖVŐ ELKÉPZELÉSE

2.3.1 Műveltség a jövőért	2.3.1.1 Ismeretei, a tudományos megállapítások és a fenntarthatósági értékek alapján értse meg és értékelje a lehetséges, valószínűsíthető és elvárt fenntartható jövőképeket (forgatókönyveket). 2.3.1.2 Értékelje az elvárt fenntartható jövő eléréséhez szükséges intézkedéseket.
2.3.2 Rugalmasság	2.3.2.1 A fenntartható jövőre törekedve vállaljon kockázatokat, a bizonytalanságok ellenére is tudjon alkalmazkodni, cselekvései során hozzon fenntartható döntéseket.
2.3.3 Kutatói szemléletmód	2.3.3.1 Komplex fenntarthatósági problémák tervezése és megoldása során alkalmazza és integrálja a különböző tudományágak ismereteit és módszereit, javasoljon kreatív és innovatív ötleteket és megoldásokat.

2.4 CSELEKVÉS A FENNTARTHATÓSÁGÉRT

2.4.1 Politikai kötelezettségvállalás	2.4.1.1 A demokratikus elveket figyelembe véve kritikusan értékelje a politikákat a fenntarthatóság szempontjából, és vegyen részt a fenntartható politikák és gyakorlatok kialakításában helyi, regionális, nemzeti és globális szinten.
2.4.2 Kollektív intézkedés	2.4.2.1 A fenntarthatóság érdekében tett erőfeszítései és intézkedései során vegye figyelembe a demokratikus elveket, aktívan és elkötelezetten (konstruktívan) működjön együtt másokkal.
2.2.3 Egyéni kezdeményezés	2.4.3.1 Legyen tisztában saját lehetőségeivel és felelősségével a fenntartható cselekvés és fellépés terén, egyéni, kollektív és politikai szinten.

3.1 LELKI JÓLLÉT

3.1.1 Öntudatosság	<p>3.1.1.1 Érzékelje és ismerje fel saját megéléseit (érzések, érzelmek, gondolatok, értékek, szükségletek, vágyak) és saját viselkedését.</p> <p>3.1.1.2 Tapasztalatai révén értse meg saját megélése szempontjainak (érzések, érzelmek, gondolatok, értékek, szükségletek, vágyak) az összefüggéseit különleges helyzetekben (pl. amikor sikert vagy kudarcot él át a tanulásban és a szociális kapcsolatokban).</p>
3.1.2 Önirányítás	<p>3.1.2.1 Legyen képes irányítani/kezelné saját észlelését és viselkedését (pl. stresszes tanulási és szociális helyzetekben).</p> <p>3.1.2.2 Fejlessze az önbizalmát és az önbecsülését.</p> <p>3.1.2.3 Hatékonyan kezelje a bizonytalanságot és a komplexitást.</p> <p>3.1.2.4 Hatékonyan kezelje és szervezze meg a tanulási időt és a szabadidőt.</p>
3.1.3 Célok kitűzése	<p>3.1.3.1 Azonosítsa saját érdeklődési körét, tulajdonságait, erősségeit és gyengéit, ennek megfelelően tervezze meg rövid és hosszú távú (szellemi, fizikai, szociális és tanulási) céljait.</p> <p>3.1.3.2 Kövesse nyomon a tervezett célok elérését és változását.</p> <p>3.1.3.3 Fejlessze az elkötelezettségnek és a kitartásnak, valamint a jutalmazás késleltetésének a képességét.</p>
3.1.4 Rugalmas gondolkodásmód	<p>3.1.4.1 Fejlessze személyes rugalmasságát, a fejlesztő gondolkodásmódot, a kíváncsiságot, az optimizmust és a kreativitást.</p> <p>3.1.4.2 Hatékonyan kezelje a proaktív gondolkodásmódot igénylő problémaszituációkat.</p>
3.1.5 Felelősség és autonómia	<p>3.1.5.1 Erősítse a felelősségtudatát és az autonómiát, óvja meg a személyes integritását.</p>

3.2 TESTI JÓLLÉT

3.2.1 Mozgás és ülés	<p>3.2.1.1 Fogja fel a napi testmozgás fontosságát az egészség és a jó közérzet szolgálatában.</p> <p>3.2.1.2 Erősítse a mozgás iránti pozitív hozzáállását.</p> <p>3.2.1.3 Végezzen különböző mozgástevékenységeket, stresszoldóként is a megterhelő mindennapokban.</p> <p>3.2.1.4 Ismerje a hosszan tartó ülés káros hatásait, alakítson ki szokásokat az ülés megszakítására és csökkentésére.</p>
3.2.2 Étrend és táplálkozás	<p>3.2.2.1 Értse meg a kiegyensúlyozott étrend fontosságát.</p> <p>3.2.2.2 Egészséges táplálkozási szokásokat alakítson ki.</p> <p>3.2.2.3 Pozitív hozzáállást alakítson ki az élelmiszerek és az étkezés iránt.</p>
3.2.3 Kikapcsolódás és pihenés	<p>3.2.3.1 Fogja fel a szellemi vagy fizikai megterhelést követő pihenés és kikapcsolódás fontosságát.</p> <p>3.2.3.2 Sajátítson el különböző relaxációs technikákat, és használja azokat, amelyek a legjobban működnek az esetében.</p> <p>3.2.3.3 Fogja fel a megfelelő alvási szokások fontosságát a hatékony fizikai és szellemi működés, valamint viselkedés szempontjából.</p>
3.2.4 Biztonság	<p>3.2.4.1 Ismerjen meg különböző, az egészségmegőrzést szolgáló védőintézkedéseket.</p> <p>3.2.4.2 Biztonságosan és felelősségteljesen járjon el, ügyelve saját és mások egészségének a megőrzésére.</p>
3.2.5 A függőség különböző formáinak a megelőzése	<p>3.2.5.1 Szerezzen ismereteket a függőség formáiról és fokozatairól, valamint arról, hogyan lehet azokat az egészséges életmód segítségével elkerülni vagy megelőzni.</p>

3.3 SZOCIÁLIS JÓLLÉT

3.3.1 Társadalmi és sokszínűségi tudatosság	<p>3.3.1.1 Tudatosítsa saját észlelését és viselkedését a másokkal való kapcsolatokban.</p> <p>3.3.1.2 Ismerje és ismerje fel a sokféleséget mind a közvetlen (osztály, társak, család), mind a tágabb (iskola, helyi közösség, társadalom) környezetében.</p>
3.3.2 Kommunikációs készségek	<p>3.3.2.1 Fejlessze az aktív hallgatást, az asszertív kommunikációt, a mások iránti érdeklődést és a másokkal való törődés kifejezésének a képességét.</p>
3.3.3 Együttműködés és konfliktusmegoldás	<p>3.3.3.1 Erősítse az együttműködési képességét, valamint a tiszteletteljes és asszertív kommunikáción, az egyenlőségen alapuló minőségi kapcsolatok kialakításának és fenntartásának képességét az osztályban, a családban, az iskolában és a tágabb közösségben.</p> <p>3.3.3.2 Konstruktívan vegyen részt különböző típusú kapcsolatokban különböző területeken.</p>
3.3.4 Empátia	<p>3.3.4.1 Erősítse a másik nézőpontja megértésének és magáévá tételének a képességét.</p> <p>3.3.4.2 Ismerje fel az önmaga és a másik észlelése közötti határokat.</p> <p>3.3.4.3 Irányítsa a kapcsolatokban saját viselkedését, egyszerre több nézőpontot figyelembe véve.</p>
3.3.5 Proszociális magatartás	<p>3.3.5.1 Erősítse a másoknak nyújtandó segítség szükségességének a felismerését és tudatosítását.</p> <p>3.3.5.2 Ismerje fel saját segítség iránti igényét és a segítségkeresési stratégiákat.</p> <p>3.3.5.3 Erősítse a társadalmi felelősségvállalást.</p>

4 /// DIGITÁLIS KOMPETENCIÁK

KÖZÖS CÉLOK ÉS A TANTERVEKBE VALÓ BEÉPÍTÉSÜK

C. KIADVÁNY NYOMÁN WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMÁCIÓ- ÉS ADATMENEDZSMENT

4.1.1 Adatok, információk és digitális tartalmak keresése és szűrése	4.1.1.1 Fejezze ki információs igényét; adatokat, információkat és digitális tartalmakat keressen digitális környezetben, fejlessze személyes keresési stratégiáit.
4.1.2 Adatok, információk és digitális tartalmak értékelése	4.1.2.1 Elemezze, hasonlítsa össze és kritikusán értékelje az adatok, információk és digitális tartalmak hitelességét, megbízhatóságát.
4.1.3 Adatok, információk és digitális tartalmak kezelése	4.1.3.1 Legyen képes adatokat és információkat gyűjteni, feldolgozni, bemutatni és tárolni (mrevlemezben, felhőben, pendrive-on stb.), majd azokat később előhívni.

4.2 KOMMUNIKÁCIÓ ÉS EGYÜTTMŰKÖDÉS

4.2.1 Interakció digitális technológiák használatával	4.2.1.1 Tudjon többféle digitális technológia használatával másokkal kommunikálni, értse a megfelelő kommunikációs eszközöket az adott helyzetben.
4.2.2 Megosztás digitális technológiák segítségével	4.2.2.1 Megfelelő digitális technológiák segítségével tudjon másokkal adatokat, információkat és digitális tartalmakat megosztani. Közvetítő szerepben működjön, és ismerje a hivatkozási és forrásmegjelölési gyakorlatokat.
4.2.3 Állampolgári részvétel digitális technológiák segítségével	4.2.3.1 Legyen képes megkeresni és használni digitális szolgáltatásokat a társadalomban való részvételhez. Keressen olyan csoportokat, amelyek az ő érdekeit képviselik, és amelyek segítségével tevékenyen változtatási javaslatokat tehet.
4.2.4 Együttműködés digitális technológiák segítségével	4.2.4.1 Legyen képes kiválasztani a közös tartalomkészítéshez szükséges digitális eszközöket, és törekedjen a tagok közti együttműködésre.
4.2.5 Netikett	4.2.5.1 A digitális technológiák és hálózatok használata során igyekezzék az adott csoportban érvényes viselkedési normáknak megfelelni.
4.2.6 A digitális személyazonosság kezelése	4.2.6.1 Hozzon létre egy vagy több digitális személyazonosságot, azokat tudja kezelni, védje meg saját jóhírért, felelősségteljesen bánjon az interneten és különböző digitális környezetekben a digitális eszközök és szolgáltatások alkalmazásával létrejött adatokkal.

4.3 DIGITÁLIS TARTALMAK LÉTREHOZÁSA

4.3.1 Digitális tartalmak fejlesztése	4.3.1.1 Különböző formátumokban digitális tartalmakat állítson elő és szerkesszen.
4.3.2 Digitális tartalmak szerkesztése	4.3.2.1 A digitális tartalmakat gazdagítsa képek, zene, videofelvételek, vizuális effektusok stb. hozzáadásával.
4.3.3 Szerzői jog és engedélyek	4.3.3.1 Ismerje a szerzői jogokat és a licenceket. Tartsa tiszteltben a szerző jogokat, és azokra megfelelően hivatkozzon.
4.3.4 Programozás	4.3.4.1 Legyen képes utasítást írní egy számítógépes rendszernek egyszerű probléma megoldásához végrehajtásához. Tudja kijavítani a program egyszerűbb hibáit.

4.4 BIZTONSÁG

4.4.1 Eszközök védelme	4.4.1.1 Eszközeit és digitális tartalmait óvja megfelelő (erős) jelszóval, szoftverrel és biztonságos kezeléssel, ne hagyja őket felügyelet nélkül nyilvános helyen stb.
4.4.2 A személyes adatok és a magánélet védelme	4.4.2.1 A digitális környezetben óvja meg személyes és mások adatait, azonosítsa a megbízható digitális szolgáltatásokat.
4.4.3 Az egészség és a jóllét védelme	4.4.3.1 Megfelelő mértékben alkalmazza a digitális technológiát, ügyelve a fizikai és lelki jóllétre, kerülve a digitális médiumok káros hatását.
4.4.4 Környezetvédelem	4.4.4.1 Legyen tisztában a digitális technológiák és használatuk környezeti hatásaival.

4.5 PROBLÉMAMEGOLDÁS

4.5.1 Technikai problémák megoldása	4.5.1.1 Azonosítsa és oldja meg a digitális eszközök működtetése és a digitális környezetek használata közben felmerülő egyszerű technikai problémákat.
4.5.2 Igények és technológiai válaszok megfogalmazása	4.5.2.1 Azonosítsa és mérje fel az igényeit, azokhoz igazodva válasszon és használjon digitális eszközöket.
4.5.3 Digitális technológiák kreatív alkalmazása	4.5.3.1 A digitális technológia segítségével hozzon létre megoldásokat és újításokat a folyamatokban és a termékekben.
4.5.4 A digitális kompetencia terén jelentkező hiányosságok felismerése	4.5.4.1 Ismerje fel a digitális kompetenciájában meglévő hiányosságokat, azokat szükség szerint jobbita és fejlessze, ezzel másokat is támogatva.

5.1 ÖTLETEK ÉS LEHETŐSÉGEK

5.1.1 Lehetőségek felfedezése	5.1.1.1 Autentikus problémákban fedezze fel a lehetőségét annak, hogy saját maga és mások számára értéket teremtsen.
5.1.2 Kreativitás és innováció	5.1.2.1 A kihívások megoldása során alkalmazza kreatív módon a tudását és tapasztalatait a jobb megoldások létrehozásában. 5.1.2.2 Vegye számba a probléma lehetséges megoldásait (ötleteit) törekedve arra, hogy értéket teremtsen mások számára.
5.1.3 Jövőkép	5.1.3.1 Alkosson jövőképet, amely tartalmazza a válaszokat arra a kérdésre, mit akar tenni a jövőben, milyenné szeretne válni, és milyen közösség kialakításához szeretne hozzájárulni.
5.1.4 Ötletek értékelése	5.1.4.1 Értékelje a megoldásokat úgy, hogy vegye figyelembe a mások jóllétét biztosító elvek szempontjait, és válassza ki a megfelelő megoldást.
5.1.5 Etikus és fenntartható gondolkodás	5.1.5.1 Ismerje fel és értékelje a döntéseinek és a cselekedeteinek a közösségre és a környezetre kiváltott hatását.

5.2 FORRÁSOK

5.2.1 Öntudat és énhatékonyosság	5.2.1.1 Azonosítsa saját kívánságait, erősségeit és hiányosságait, higgyen abban, hogy pozitívan tudja befolyásolni az embereket és a helyzeteket.
5.2.2 Motiváció és kitartás	5.2.2.1 Legyen pozitív beállítottságú, magabiztos, és a kihívás megoldására összpontosítson. 5.2.2.2 Legyen kitartó az összetettebb feladatok megoldásában is.
5.2.3 Források mozgósítása	5.2.3.1 Tegyen szert az ötletektől a cselekvésig való eljutáshoz szükséges (anyagi, nem anyagi és digitális) információkra és eszközökre, azokat felelősségteljesen és hatékonyan kezelje, betartva a hatékony idő- és pénzügyforrás-használat elvét.
5.2.4 Más személyek mozgósítása	5.2.4.1 Bátorítson és motiváljon másokat a közös feladatok megoldására. 5.2.4.2 Keressen megfelelő segítséget más személytől (pl. társtól, tanártól, szakembertől stb.) vagy szakmai közösségtől. 5.2.4.3 Fejlessze az eredmények eléréséhez szükséges hatékony kommunikációs, tárgyalási, vezetői készségeket.
5.2.5 Pénzügyi műveltség	5.2.5.1 Különböző élethelyzetekben azonosítson és oldjon meg pénzügyi kihívásokat (pénzügyi eszközök forrásai, pénzkezelés, kapcsolattartás, ügyintézés pl. bankban, biztosítótársasággal és más pénzügyi intézményben, a szükséges pénzforrásokkal, kockázatokkal, valamint a hitelfelvétellel és befektetéssel, megtakarítással kapcsolatos döntések felmérése). 5.2.5.2 Felelős pénzügyi döntéseket hozzon a (személyes és közösségi) jóllét elérése érdekében. 5.2.5.3 Tegyen szert a minőségi mindennapi és szakmai élethez szükséges pénzügyi ismeretekre.

5.3 AKCIÓ

5.3.1 Kezdeményezőkézség	5.3.1.1 Vegyen részt és ösztönözzön a kihívások megoldásában, vállalva az egyéni és csoportos felelősséget.
5.3.2 Tervezés és irányítás	5.3.2.1 A problémamegoldás során tűzzön ki rövid, közép- és hosszú távú célokat, határozza meg a prioritásokat, és készítsen tervet. 5.3.2.2 Alkalmazkodjon az előre nem látható változásokhoz.
5.3.3 A bizonytalanság, kétértelműség és kockázat kezelése	5.3.3.1 Az előre nem látható helyzetekre pozitív hozzáállással és a sikeres megoldásra törekedve reagáljon. 5.3.3.2 A bizonytalanság, a kétértelműség és a kockázat csökkentése érdekében a döntéshozatal során hasonlítsa össze és elemezze a különböző információkat.
5.3.4 Másokkal való együttműködés	5.3.4.1 Működjön együtt különböző egyénekkal vagy csoportokkal. 5.3.4.2 Az esetleges vitás kérdéseket konstruktív módon oldja meg, szükség esetén kössön kompromisszumot.
5.3.5 Tapasztalati tanulás	5.3.5.1 A kihívások leküzdésével szerezzen új tapasztalatokat, és azokat vegye figyelembe a további döntések meghozatalakor. 5.3.5.2 Ítélje meg a kitűzött célok megvalósításának az eredményességét, felismerve ebben a további tanulás lehetőségét. 5.3.5.3 Ismerje fel a megszerzett tudás új helyzetekben való aktív alkalmazásának a lehetőségét. 5.3.5.4 A visszajelzéseket alkalmazza a vállalkozói kompetenciája további fejlesztésében.